

A. Ģiezens

Latīņu chrēstomatija

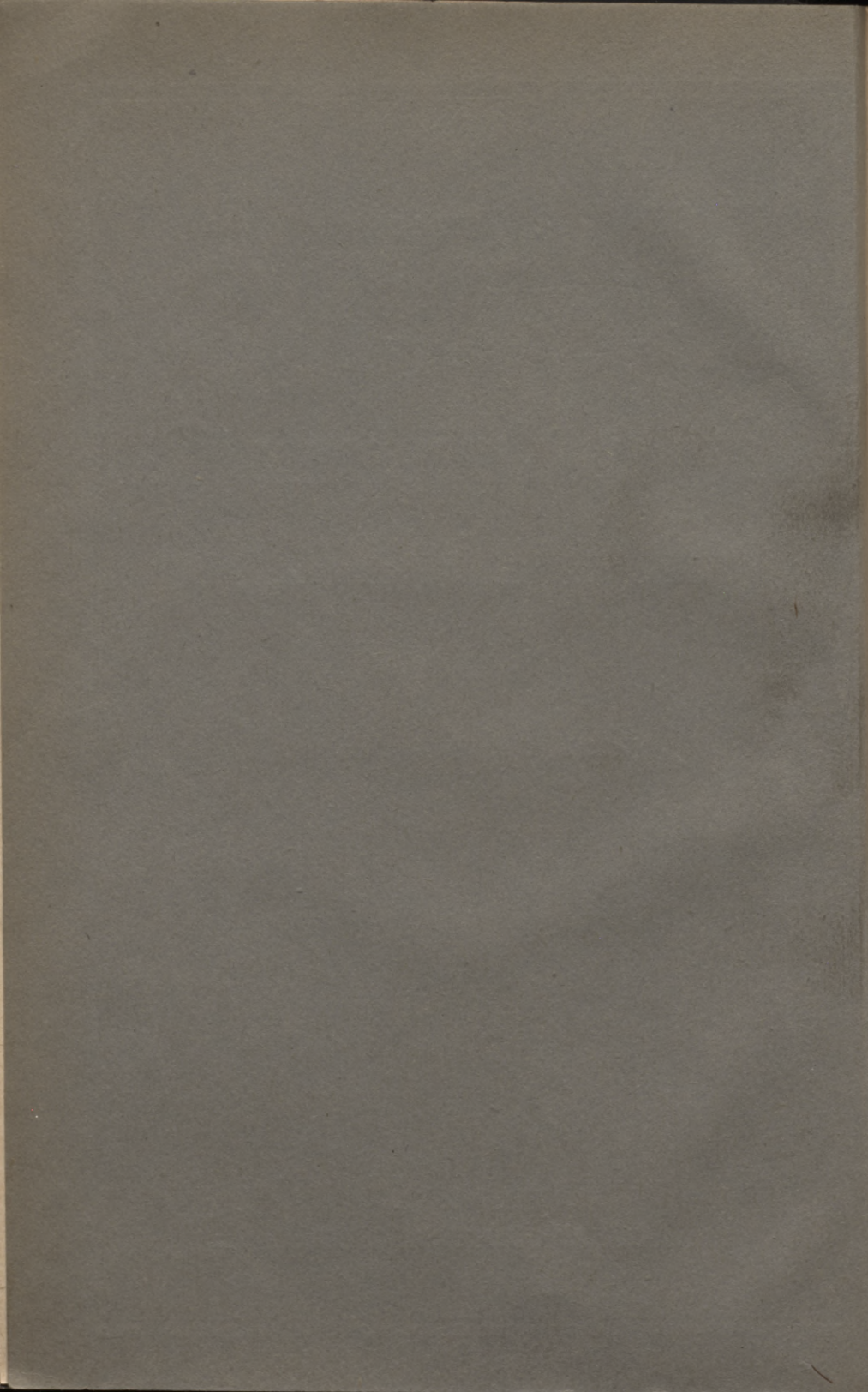
Humānitāro ģimnaziju piektai klasei

Pirmā daļa

Piektais pārstrādāts izdevums

Rīgā, 1935. g.

KRĀJUMĀ A. GULBJA APĢĀDNIECĪBĀ.

71 A 3

Latv. Med.

A. Ģiezens

4
60 I

4
660 r

Latīņu chrēstomatija

Humānitāro ģimnaziju piektai klasei

Pirmā daļa

Piektais pārstrādāts izdevums

Rīgā, 1935. g.

KRĀJUMĀ A. GULBJA APĢĀDNIECĪBĀ.

47-87

L. V. R.
_____ la. 305054 ✓

0304068845

Grāmatu spiest. kooper. „Grāmatrūpnieks“ Rīgā, Pils ielā 14.

Priekšvārds piektam iespiedumam.

„Latīņu chrēstomatija“ iznāk piektā pārstrādātā iespiedumā trijās atsevišķās grāmatās, piemērojoties jaunām Izglītības ministrijas programmām.

R ī g ā, 1935. g. augustā.

Sastādītājs.

Prüfung in der Naturgeschichte

Die Naturgeschichte ist die Wissenschaft von den Eigenschaften und dem Verhalten der Lebewesen in ihrer natürlichen Umgebung.

Beispiel:

Pirmā daļa.

Substantīva et adiectīva.

A-celmi. (Pirmā deklinācija).

1. Dē Italiā.

Gram. 16. un 17. §§.

Italia est terra. Italia est in Eurōpā. Italia ōrās habet. Incolae ōrārum et insulārum nautae sunt. Dē Italiā sunt fābulae. Campānia et Āpūlia sunt terrae Italiae. Sicilia est insula Italiae. Indūstria incolīs Italiae glōriam parat. In insulīs Italiae nautae sunt.

2. Dē Rōmā.

Rōma portās habet. In viis Rōmae statuāe poētārum sunt. Ad portās Rōmae villae sunt. Messāla poēta in Rōmā villam habet. Rosae villam poētae ōrnat. Cornēlia, fīlia Messālae, rosās habet. Cornēlia mēnsam rosīs ōrnat. Cōpia ūvārum et rosārum Cornēliam dēlectat.

3. Dē Aetnā.

In ōrā Siciliae Aetna est. Ibi silvae et villae et vīnae sunt. In silvīs Aetnae herbae et rosae sunt. Agricolīs villae et vīnae sunt. Cōpia vīnārum agricolās dēlectat. Jūlia ex silvā aquam portat. Saepe flamma Aetnae villās et vīnās incolārum dēvāstat.

A- un E-celmu konjugācija. Praesēns. Imperātīvus.

(Pirmā un otrā konjugācija).

4. Dē Siciliā.

Gram. 69. §.

Poēta Siciliam laudat. Agricola terram arat. Agricola multum labōrat. Videō incolās Siciliae. Incolae Siciliae patriam amant. Patriam amāre dēbēmus. Amā patriam! Amāte patriam! In Siciliā silvās vidēmus. In silvīs rosae flōrent. Umbra silvārum rosīs nocet. Quid noctū in Siciliā vidētis? Vidēmus stellās. Ūrā et labōrā, agricola! Amāte Siciliam, agricolae! Quid laudās? Laudō silvās Siciliae.

5. Dē vulpēculā et ūvā.

Vulpēcula in vīneā ūvās videt. Ūvae vulpēculae placent. Fōrma ūvārum vulpēculam dēlectat. Vulpēcula ūvīs appropinquat. Tentat carpere ūvās, sed frūstrā. Tum ē vīneā properat et clāmat: „Ūvae nōndum mātūrae sunt.“

Ltdzskāņu celmi. Praesēns. Imperātīvus.

(Trešā konjugācija).

6. Dē scholā.

Gram. 69. §.

Dīscipulus in scholā legit et scribit. Dīscipulus quoque respondet et pāret. Utī discipulus videt, ita dīcit. Dīscipulī fābulās legunt et bēstiās pingunt. Quid legis in scholā? Legō fābulās et sententiās poētārum. Quid scribis in scholā? Scribō litterās. Pinge et scrībe! Pingite et scrībite! In scholā legere et scrībere dēbēmus. Disce latīnē! Dīscite latīnē! Crēde et spērā! Crēdite et spērāte!

O-celmi. (Otrā deklinācija).

Viriešu kārtas vārdi ar -us.

7. Dē hortō.

Gram. 18. §.

In hortō sunt plantae. Fōrma hortī iūcunda est. Dominō hortī placet in hortō labōrāre et ambulāre. Dominus hortum

amat. Amāmus umbram hortōrum. Servus in hortō labōrat. Dominus laudat servōs. Verbum domini servō laetitiam praebet. Ubi es, serve? In hortō.

8. Dē Rhēnō.

Rhēnus est flūvius Germāniae. Flūvii ripās habent. In Rhēnō insulae sunt. In ripis silvae et campī sunt. In silvis cervi sunt. In campis vici sunt. Accolae Rhēni rūstici et nautae sunt. Villae rūsticōrum in vicis sunt, casae nautārum in ripis flūviōrum.

Agricolae equōs, gallōs gallināsque habent. Rūsticis et nautis pecūnia est. Accolis Rhēni vineae sunt. Autumnō cōpia ūvārum animōs dēlectat. Tē, Rhēne, poetae laudant.

Vidējās kārtas vārdi ar -um.

9. Dē templō.

Gram. 18. §.

In oppidō est templum. Fōrma templi est iūcunda. Incolae oppidī et vicōrum in templō Deum adōrant. Templum est domicilium Dei. Incolae templō parant dōna et ōrnāmenta. Templum ōrnant metallis: aurō et argentō.

In Italiā antiquā erant templa nōn Dei, sed deōrum et deārum. In templis Rōmānōrum erant statuae et ārae deōrum et deārum. Rōmāni ōrnant templa statuīs. Dōnant templis metalla: aurum et argentum, dōnant etiam praedam bellī.

Vtriešu kārtas vārdi ar -er un -ir.

10. Dē scholā.

Gram. 19. §.

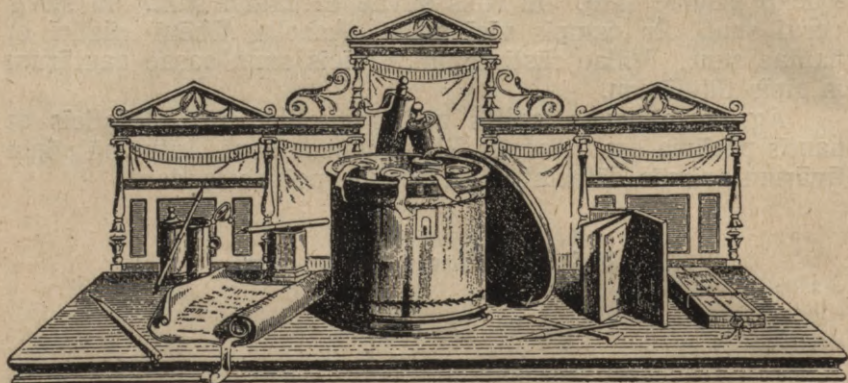
Rūstici liberōs, puerōs et puellās, habent. Pueri et puellae scholam frequentant. Magistrī puerōs ēducant. Pueris libri sunt, magistrō cōpia librōrum. Elementa litterārum fundamentum disciplīnae sunt. In libris fābulae poētārum sunt. Fēriae puerōs et magistrum dēlectant.

Pueri et puellae scholam frequentant. Magistrī et pueri librōs habent. Magistrī, viri docti, vitam Alexandri, filiī Philippī, bella Graecōrum et Persārum narrant. Graeci gymnasia habent. Ibī lūdi puerōrum erant. Magister Alexandri Māgni Leōnidēs et Aristotelēs erat.

11. Sententiae.

Gram. 20. §.

Sic trānsit glōria mundi! — Nūllum malum sine bonō est.
— Ōtium post negōtium. — Sine irā et studiō. — Medicus
cūrat, nātūra sānat. — Hannibal ante portās! — Ubi bene, ibi
patria. Ōrā et labōrā! Dīvide et imperā!

Romiešu rakstāmie piederumi.

Ipaštbas vārdi ar -us, -a, -um; -er, -a, -um.

12. Dē magistris et pueris.

In scholā nostrā magistrī, vīri doctī, puerōs et puellās ēdū-
cant. Impigrī liberī, puerī et puellae, laetitiam magistrīs pa-
rant. Pigrōs liberōs pulchrī librī nōn dēlectant. Liberī legunt
librōs, crētā scribunt in tabulā ātrā litterās et numerōs. Puerī
et puellae librōs suōs pōnunt in mēnsis, sedent in scamnīs.
Pigritia puerōrum et puellārum est causa trīstitiae māgnae
magistrō bonō. Puella parva librum novum habet. Puer aeger
librōs nōn amat. Puella amat rosās pulchrās. Apud Rōmānōs
antīquōs liberī scribunt stilō in tabulis cērātis, legunt poētās
clārōs, fābulās iūcundās et sententiās variās.

13. Dē amicitīā.

Amīcum bonum habeō. Amīcitia vītam ōrnat. Amīcus
amīcō cārus est. Amīcum amīcus amat. Amīcus amīcō crēdit.
Amīcitia virōrum probōrum fīrma est. Amīcus vērus fidus est.
Vērī amīcī rārī sunt. Amīcitia vēra māgnūm bonum est.

14. Dē liberis aegrīs vicinī.

Liberī vicinī nostrī nūper aegrī erant. Causa morbī ventī asperī erant. Omnīnō ventus asper morbōs molestōs parat, liberis autem teneris praesertim periculōsus est. Causa morbī medicō nōta erat. Medicus cūram habēbat liberōrum aegrōrum. Nunc auxiliō medicī liberī vicinī sāni sunt.

Atkārtošanai.

15. Dē avō meō.

Avus meus medicus est. Domicilium in oppidō parvō habet. Fossae altae, valla lāta, mūrī altī, portae firmae mūnimenta antiqūa sunt. Viae angustae et aedificia alta sunt. Forum pōpulī altae et monumentum pulchrum ōnant. Villa avī meī ad ripās Padī sita est. Aqua flūviī pūra est, ripae altae sunt. Multī incōlae et avus meus hortōs amoenōs ad Padum habent. Ō cōpiam rosārum, ūvārum nigrārum et albārum! Vīta in vīllā avī meī iūcunda est.

16. Dē fortūnis agricolārum.

Agricolis agrī et hortī et silvae sunt. Agricola agrōs arant et colunt. Ager frūmentum praebet, silva lignum. In hortō lūdunt liberī agricolārum. Agricola saepe dīvitiās habet. Agricolis equī sunt. Equī sunt dīvitiae agricolārum. Agricolis sunt etiam taurī et vaccae, gallīnae et columbae. Agricola amīcus est indūstriae et parsimōniae, inimīcus lūxūriae et avāritiae. Parsimōnia semper causa est dīvitiārum, pigritia et lūxuria causa inopiae. Fortūna saepe est causa dīvitiārum. Indūstria agricolārum inopiam arceat, fortūnās auget.

Imperfectum.

17. Dē Graecōrum et Rōmānōrum deīs.

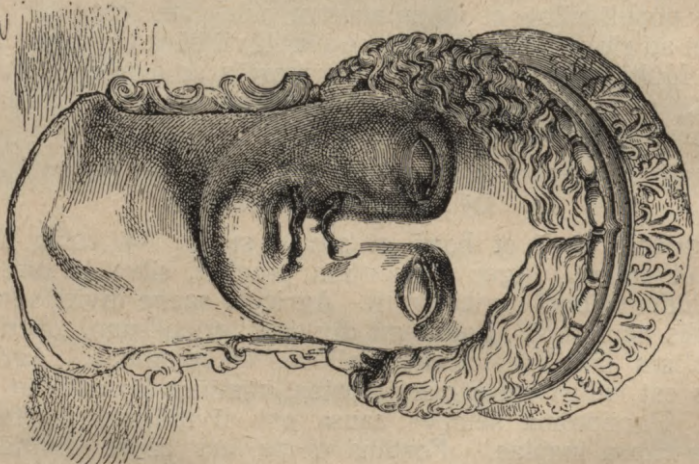
Gram. 69. §.

Graecī et Rōmānī antiqūi nōn ūnum deum, sed multōs deōs deāsque colēbant.

Prīmus in numerō deōrum Juppiter erat, Sātūrnī filiūs. Locus, ubi Juppiter in soliō sedēbat et mundī imperium tenēbat, est Olympus. Juppiter nefāriōs castigābat. Neptūnus, secundus Sātūrnī filiūs, in ōceanō rēgnābat, ubi ventōs et procellās et excitābat et mītigābat. Mare tranquillū erat, sī deus aquārum per undās procēdēbat. Plūtō, Sātūrnī tertius filiūs, erat deus inferōrum. Plūtō sub terrā rēgnābat.

Jupiters.

Junōna.

Neptūns.

Lidzskanu un l-celmi.
Lidzskanu celmi — vtriešu karta.

18. Dē Caesāre.

Gram. 23. un 24. §§.

Caesār erat māgnus imperātor et scriptor populī Rōmānī. Nōtae sunt multae victōriae māgnī imperātōris. Nōti sunt librī „Dē Bellō Gallicō“ clārī scriptōris. Nārrat dē multīs labōribus

Jūlijs Cēzars.

suīs, dē pūgnīs et dē bellīs. Māgnam glōriam parant clārō imperātōrī māgnī labōrēs bellīcī. Etiam doctrīna et scientia linguae Latīnae ōrnat clārum scriptōrem. In clārō imperātōre et scriptōre erat māgnū ingenium. Māgna est glōria tūa, clāre imperātor et scriptor! Vīta Caesāris erat plēna mul-

tōrum labōrum. Caesārī et māgnīs imperātōribus ingenium glōriam parat. Māgnī hominēs labōrēs māgnōs superant. Labōribus et indūstriā multī hominēs vitam suam ōrnant.

19. Dē scriptōribus Graecōrum et Rōmānōrum.

Māgnus est numerus scriptōrum antiquōrum. Poētae et scriptōrēs Graecōrum clārī sunt. Homērus poēta, Platō scriptor Graecus est. In libris Platōnis multī locī Homēri sunt. Alexandrō, rēgī Macedonum, locī clārī Homēri in memoriā erant.

Cicerōns.

Rōmānī quoque multōs scriptōrēs habēbant. Hominēs doctī Cicerōnem et Caesārem laudant. In Cicerōne et Caesāre māgna scientia sermōnis Graeci erat. Nam ā pueris praeceptōrēs Graecōs habēbant. Discipulis et praeceptōribus librī ex papyrō erant. In fābulārum scriptōribus Aesōpus primum locum habet.

Lidzskāņu celmi — sieviešu kārta.

20. Dē fortitūdine legiōnum Rōmānārum.

Gram. 25. §.

Fortitūdō legiōnum Rōmānārum māgna fuit. Militēs legiōnum timidī nōn erant. Nōn multitudō māgna inimicōrum, nōn longitūdō viārum militibus legiōnum causa timōris erat. Fortitūdinem māgnam militum multī scriptōrēs laudant. Populus Rōmānus fortitūdine cūctās nātiōnēs superat.

21. Dē mōribus antiquōrum Germānōrum.

Tacitus, scriptor Rōmānus, māgnam integritātem mōrum et pietātem Germānōrum laudat. Deōrum simulācra ex marmōre aut aere nōn habēbant, neque erat ōrdō sacerdotum. Germānī laudis et glōriae cupidī erant. Virtūs et firmitās animī apud pōpulōs Germāniae in māgnō honōre erat. Germānī māgnō amōre patriae et libertātis erant. Germānī saepe nōn multitudīne, sed fortitūdine hostēs vincunt. Multae nātiōnēs Germāniae bellicōsae erant. Germānia nōn diū in potestate Rōmānōrum erat.

Augustus Oktāviāns.

Līdzskaņu celmi — vidzējā kārtā.

22. Dē lūminibus et sideribus caeli.

Gram. 26. §.

Caelum multīs lūminibus ōrnātum est. Caelum est opus Deī. Opera Deī mira sunt. Sōl et lūna, sīdera et stellae caelum ōrnant. Lūna, sīdera, stellae nocte terram lūce suā illūstrant et mirō splendōre oculōs dēlectant. Sōl est fōns lūminis et vītae. Multīs hominibus stellae ōmina sunt tempōris futūrī. Nōmina stellārum et sīderum varia et antīqua sunt. In car-

minibus poëtarum multae fābulae sunt dē ursīs reliquisque sideribus. Aestāte saepe fulmina caelum illūstrant.

23. Dē operibus Vergiliī.

Vergilius poëta clārus erat tempōribus Augustī. Tempōra Augustī opportūna erant studiīs operibusque poëtarum. Multa sunt nōta nōmina poëtarum tempōris Augustī. Opera Vergiliī sunt clāra carmina. Māximē nōtum est opus Aenēis. In primīs sex carminibus poëta nārrat dē errōribus Aenēae sociōrumque Aenēae. Errōrēs Aenēae erant ā Trōiā ad Ītaliā post excidium Trōiāe. In reliquīs sex carminibus sermō est dē certāminibus Aenēae et Trōiānōrum cum incolīs Ītaliae. Multa nārrat poëta dē praeclārīs facinoribus et dē pietāte Aenēae. Opera Vergiliī multī laudābant et antiqūis tempōribus et mediō aevō et nostrā aetāte multī laudant.

I-celmi.

24. Dē marī.

Gram. 28. §.

Mare vāstum et profundum est. In marī insulae sunt. Multae insulae maris māgnae sunt. Maria habent lītora, flūmina ripās. Ex numerō māgnō marium multa sunt nōta. In maria multa et māgna flūmina fluunt. In marī immēnsō multa genera variōrum animālium sunt. Nautae in marī periculōsō sunt. Nautae saepe piscātōrēs sunt et rētia firma habent.

25. Dē animālibus.

Animāl nōmen habet ab animā. Nam in animālī est anima. Sunt varia genera animālium. Animālia sunt et in terrā et in aquā et in aēre. In maribus saepe rāra exemplāria animālium sunt. Hominēs multis animālibus maris insidiās parant rētibz. Facultātēs animālium dīversae sunt. Homō quōque animāl est. Homō ratiōne et ōrātiōne cētera animālia superat.

26. Sententiae.

Ūna hirundō nōn facit vēr. Crās, crās, ait corvus, mūtābō colōrem. Iūcundī actī labōrēs. Vōx populī, vōx Dei. Lēx videt irātōs, irātī lēgem nōn vident. Fīnis corōnat opus. Mēns sāna in corpore sānō. Quot capita, tot sententiae. Ex ungue leōnem (cōgnōscēs). Errāre humānum est.

Līdzīgbalsienu vārdi — gen. plūr. -ium.
Līdzskaņu celmi.

27. Dē avibus.

Gram. 27. §.

In silvis multae avēs sunt. Avēs ālīs ūrnātae sunt. Plūmae sunt quasi vestis avium. Insidiae vulpium saepe avibus perniciōsae sunt. Vēre vōcēs multārum avium aurēs hominum dēlectant. Autumnō avēs in aliās regiōnēs avōlant, nōnnūllae autem hieme in regiōnibus frīgidis manent. Ibi saepe famem extrēmam tolerant. Ut leō rēx bēstiārum, ita aquila rēgina avium est. Aquilam rēginam avium appellāmus, nam nūlla avis aquilam rōbore superat. Nōtae sunt aquilae Alpium, montium altōrum Eurōpae.

Romiešu ūdensvads.

28. Dē Mēdis.

Mēdī sēdēs suās in locis asperis Asiae habēbant. Iuga rūpiūm altārum et vallium profundārum plēna sunt. Hiemēs asperae, aestātēs iūcundae sunt. Hieme vallēs et iuga nivium altārum plēna sunt.

Nocte lūna et stellae mīrō splendōre oculōs dēlectant, ante lūcem aurōra splendida. Scriptōrēs cōpiam frūgum bonārum, ovēs ēgregiās, celeritātem equōrum laudant.

Aedēs rēgiae in urbe Ecbatanis erant. Urbs ampla et mūnīta erat. Arx in rūpe altā sita erat. Rēgēs in aedibus suis māgnās opēs habēbant.

29. Dē clāssibus gentium antiqūarum.

Phoenicēs, Athēniēnsēs, Carthāginiēnsēs māgnās clāssēs habēbant; clāssēs cōnstābant ē nāvibus longis et nāvibus one-

rāriis. Nāvibus onerāriis mercātōrēs in aliēnās regiōnēs nāvīgābant. Hieme antiquae gentēs nōn nāvīgābant, quod saevī ventī flābant et nautae tempestātem timēbant. Nāvibus longīs antiquae gentēs bellābant. Māgna erat firmitūdō nāvium longārum. Saepe in nāvibus longīs turrēs aedificātae erant, unde militēs tēla in hostēs iactābant.

Atkārtošanaī.

30. Dē Hispāniā.

a.

Hispānia terra aspera est. Iuga Pŷrēnaeōrum vallium profundārum et rūpiū altārum plēna sunt. In ōrā Maris Internī angustī campī sunt. Hieme iuga et vallēs nivium altārum plēna sunt. In terrā argentum et multa alia metalla sunt, in silvīs aquilae, ursī, lūpī aliaque bēstiae. In numerō māgnōrum flūminū Hibērus est. In litōre Baleārēs īnsulae sitae sunt. Temporibus antiquis Hispānia terra frūgīfera erat, nunc multa loca dēserta sunt.

b.

Incōlis antiquis, hominibus feris, ex Hibērō flūmine nōmen erat Hibēri. Gentēs Gallicae quōque ibi sēdēs habēbant.

Hispānī, hominēs bellicōsī, oppida mūnīta et vicōs habēbant. Prīncipēs in arcibus firmīs aedēs habēbant. Agricōlis equī, ovēs aliaque animālia domestica erant. Hispānī equitēs et peditēs habēbant; incōlae Baleāriū īnsulārum ēgregiū funditōrēs erant.

c.

Phoenīcēs, Graecī, Poenī in ōrā Maris Internī colōniās habēbant. Nam in iugīs finitimīs multa metalla sunt. Gādēs, urbs opulenta Phoenīcum, in īnsulā parvā ōceanī sita erat. Ibi Herculēs templum clārum habēbat. Saguntum, oppidum mūnītum, colōnia Graecōrum erat. Clāra est Carthāgō Nova, māgna et opulenta urbs Carthāginiēnsium. Moenibus altis et arce firmā mūnīta erat. Ibi Poenī nāvālia et nāvēs longās habēbant. Temporibus Caesāris et Augustī Rōmānī māgnam Hispāniae partem in potestāte suā habēbant.

Ipaštbas vārdi ar -er, -is, -e.

31. A. Dē Arabiā.

Gram. 34. §. 1.

Arabēs pauca oppida celebria habent. Nam māgna pars terrae propter calōrēs ācrēs dēserta est. Ubi fontēs salūbrēs sunt, ibi palmae aliaque arbōrēs frūgīferae sunt. Pōma pal-

mārum salūbria sunt. Ibi Arabēs domicilia sua habent, nam caelum salūbre est. Alii fontēs aquā ācrī sunt; nam in terrā sāl est. Aqua ācris hominibus et animālibus nōn est salūbris.

Arabēs equōs celerēs et tēla ācria habent. Numerus cōpiārū equestrium māgnus est, numerus pedestrium parvus.

Ipaštbas vārdi ar -is, -e.

32. B. Dē Arabiā.

Gram. 34. §. 2.

a.

In equīs Arabum omnia admirābilia sunt. Scriptōrēs īnsignem fōrmam, incrēdibilem patientiam, fortem animum laudant. Crūra tenuia incrēdibili firmitāte sunt.

Virī sunt fortēs et īsignēs animō ācrī. Carmina poētārum in ōre omnium sunt.

Arabēs in omnēs peregrīnōs animō hostilī sunt. Sed hospitium omnibus gentibus Arabiae sacrum est. Sāl et pānis signa hospitīi sunt.

b.

Vita fēminārum nōn est facilis; nam omnia negōtia domestica cūrant.

Itinera in locīs dēsertīs Arabiae difficilia sunt. Nam fontēs aquae dulcis rārī sunt. Sed equī et camēlī sunt fidēlēs dominōrum ministrī. Equī paucīs pōmīs palmārum contentī sunt. Camēlī figurā turpī sunt, sed onera gravia portant et tenuī cibō contentī sunt.

33. Dē Centaurīs.

Centaurī mīra erant animālia; nam capīte et pectōre hominibus simīlēs erant, reliquō autem corpōre equīs. Admirābili erant nōtī celeritāte. — Propter incrēdibilem vīnī cupiditātem comītēs Bacchī erant. Inter Centaurōs Chīrōn iūstitiā et sapientiā īsignis erat. Itāque praeceptor fuit multōrum et nōbilium adulēscentium. Chīrōn, ūnus ē Centaurīs, immortalis erat.

34. Dē poētīs Graeciae.

Graecia erat patria nōn solum fortium virōrum, sed etiam īsignium poētārum. Poētae Graeciae carminibus suāvibus animōs omnium mortālium et dēlectābant et semper dēlectābunt. Immortālia sunt carmina Homēri, quī gravia certāmina Graecōrum et Trōiānōrum ēnarrāvit. Alexander Māgnus, rēx Macedonum, Homēri Iliadem per omne tempus vitāe valdē amāvit.

Etiam opera Aeschylī, Sophoclis, Eurīpidis immortālia sunt.

Sofokls.

Ipaštbasī vārdi ar vienu galotni.

Gram. 34. §. 3.

35. Dē Solōne.

Septem virōs, sapientiā īn-sīgnēs, Graecī sapientēs appel-lant. In numerō septem sa-pientium est Solōn Athēniēnsis. Solōn vēritātis dīligēns est. So-lōn ingentēs opēs Croesī, po-tentis rēgis Lydōrum, parvī aestimat. Celebre est Solōnis dictum: „Nēmō ante mortem beātus est.“

36. Dē barbaris et Graecis.

Rēgnum veterum Persārum ingēns erat. Tempora Cūrī, rēgis primī, fēlicia erant. Dārēus et Xerxēs rēgēs potentēs et dīvitēs, sed infēlicēs erant. Per-sae multa et flōrentia rēgna Mēdōrum, Lydōrum, Babylōni-ōrum in potestāte suā habēbant. Sēdēs rēgnī Persepolī, in flō-rentī urbe, sepulcra rēgum Pa-sārgādīs, in urbe vetere, erant. Rēgēs ingentēs opēs et cōpiās habēbant. Magnū numerus ur-bium flōrentium in orā mari-timā Asiae erat. Veterēs Persae audācēs et fortēs erant, sed temporibus Xerxis mollēs.

Indicātivus.

Sum, fuī, esse—esmu, esmu bijis, būt.

37. Magister et dīscipulī.

Gram. 68. §.

Magister vester sum. Es puer, dīscipule! Omnēs puerī estis. Es attentus, amīce! Puerī in scholis attentī suntō! Post scholās tempus erit lūdōrum. Grātī estōte parentibus! Nōn semper memorēs erātis patris et mātris. Sī grātī eritis, puerī

probī et fēlicēs eritis. Ingrātī erunt infēlicēs. Homō es, puer!
Vīta hūmāna varia et incerta est. Mēns sāna est in corpore
sānō.

38. Colloquium.

Marcus. Ubi es, Paule, aestāte et vēre?

Paulus. Mēse Māiō et aestāte semper sum apud parentēs meōs in vicō. Parentibus est domus et hortus, ubi semper sum. Ibi sunt arbōrēs frūgīferae, variī flōrēs pulchrī, herba, arēna. Vīta aestīva in domō parentum suāvis est.

M. Ubi vōs, Alexander et Aemīlī, estis aestāte?

Alex., Aem. Nōs sumus in vicō apud sorōrem et apud frātre. Ibi est amoenus lacus, plēnus multōrum piscium, viridēs campī et agrī. Ibi sumus per tōtōs diēs. Vīta rūstica est ūtilis valētūdīnī.

P. Ubi tu, Marce, erās autumnō et eris proximā hieme?

M. Cum sorōre erāmus autumnō in urbe māgnā. Aeger eram. Nunc sānus sum. Proximā hieme erimus in urbe. Et vōs ibi erātis et eritis?

Al., Aemil. Ita.

39. Epistula.

Paulus Alexandrō s.

Aestāte fuimus in vicō, ubi et ante fuerāmus. Diēs aestātis fuērunt iūcundī. Multī et variī lūdī fuērunt, multa etiam studia artium et litterārum et iūcundae ambulātiōnēs. Aestās fuit calida et plēna frūgum.

Tū autem, Alexander amīce, ubi fuistī? Ubi vōs, Aemīlī et Marce, fuistis? Fortāsse fuistis in ripā māgnī fluvīi, ubi antea fuerātis?

Sed tempus diērum canīculārium in fine est. Mox in scholā erimus, ubi vōs omnēs eritis. Tempus scholārum iūcundum erit, quoniam labōriōsī erimus. Sī studia nostra laudābilia fuerint, parentēs et magistrī nostrī laetī erunt. Valē!

Paulus.

40. Dē haedō et lupō.

Haedus erat in tectō stabūlī altī. Erat igitur sēcūrus et superbus. Forte lupus ante stabūlum erat. Haedus, quia ā perīculis tūtus erat, audāciae plēnus: „Lupe, inquit, improba bēstia es, semper erās et eris fūr improbus.“ Lupus autem: „Parve haede, inquit, māgna est audācia tua, quia in tectō stabūlī altī es. Nōn tū, sed tectum altum est causa contumēliārum.“ Etiam timidī erunt sēcūrī et audāciae plēni et superbī, sī nūllum periculum est.

41. Litterae ex Campāniā.

Iam in celebrī Campāniae ōrā sumus. Amoenitās locōrum et suāvītās vītāe summa est. In urbe Rōmā calor molestus fuit, hīc mare et ventī caelum temperant. Brevī tempōre in īnsulā Capreīs erimus, ubi iam nūper erāmus. In urbibus quōque Pompēiīs et Herculāneō fuimus. Quam trīste est spectāculum urbium ōlim flōrentium! Ubi ōlim villae et templa fuērunt, ibi nunc ruīnae sunt; ubi hominēs fuērunt indūstrii et laetī, ibi nunc altum est silentium. Ubi tū aestāte eris? Valē!

Kapitōlija vilku mātē.

U-celmi.

(Ceturta deklinacija).

42. Dē exercitū.

Gram. 36. §.

Exercitūs est praesidium cīvitātis. Ducēs exercitūs sunt perītī, militēs audācēs et fortēs. In exercitū māgnus est numerus peditum et equitum. Exercitus saepe in māgnō perīculō est, sed perīcula exercitum fortem nōn terrent. Fortitūdō ducum et militum exercitū victōriam parat. Reditūs exercitūs incolīs terrae laetitiam māgnam praebet.

43. Dē cornibus bēstiārum.

Cornūa sunt arma bēstiārum. Et fōrma et māgnitūdō cornūum admōdum variā est. Cervī cornūa pulchra habent. Cervī cornibus pūgnant. Cervī cornūa quotannis āmittunt.

Cervōrum cornūa similia sunt rāmīs. Vēnātōrēs cornūa māgna et pulchra cervōrum amant.

44. Dē Orcō.

Graecōrum opīniōne hominēs post mortem in Orcō habitābant. Orcus locus obscurus erat et difficilēs aditūs habēbat. Nam māgna circum erant flūmina, ut Styx et Cōcytus. Charōn nauta mortuōs trānsportābat flūctūs Stygiōs. Mortuōrum animae sine sēnsū erant; reditum ad lūcem sōlis nōn

Vestibuls.

habēbant. Rēx inferōrum erat Plūtō, deus vultū trīstī et sevērō. In Orcō cruciātūs hominum nefārīōrum māgnī erant.

E-celmi.

45. *Dē diēbus.*

Gram. 38. §.

Diēs est pars mēnsis. Hōra est pars diēi. Diēs diēi similis nōn est. Diēs diem docet. Diē hominēs labōrant, nocte dormiunt. Aestāte diēs longī sunt, hieme brevēs. Mōtus terrae est causa longitūdinis diērum et noctium. In nostrīs regiōnibus bis in annō noctēs diēbus parēs sunt. Diēs nātālēs multī celebrant. Nōmina diērum apud Rōmānōs erant: diēs Sōlis, diēs Lūnae, diēs Martis, diēs Mercuriī, diēs Iovis, diēs Veneris, diēs Sāturnī.

46 *Dē rē publicā Rōmānā.*

Initia māgnārum rērum saepe parva sunt. Rēs publica Rōmāna initiō parva fuit, Caesāris temporibus māgna et potēns. Nam Rōmānī in omnibus rēbus strēnuī erant; in rēbus adversīs plēnī bonae speī, in rēbus secundīs nōn superbī.

Salūs rei publicae prīma lēx erat. Rōmānī foedera māgnā cum fidē servant. Nam fidēs et bonae lēgēs rēs publicās firmant. Numa rēx Fideī deae aedem aedificat. Multī hostēs rei publicae Rōmānae erant. Nam Rōmānī māgnū ūsum in rē militārī habēbant. Temporibus Augustī omnēs ferē populī et rēs publicae orbis terrārum in potestāte populī Rōmāni erant.

47. *Dē pūgnā Marathōniā.*

In māgnō periculō ōlim rēs publica Athēniēnsium fuit. Exercitus Athēniēnsium parvus erat, ducēs autem rei militāris peritī erant. Inter ducēs Miltiādēs prūdentīā insīgnis fuit. Concordia Graecōrum in rēbus adversīs admirābilis erat. Apud Marathōnem plānitēs erat ibique Athēniēnsēs contrā cōpiās Persārum pūgnāvērunt. Spēs auxiliī Lacedaemoniōrum vāna erat, Plataeēnsium autem fidēs laudābilis erat. Initiō diēi in mediā aciē Persae, in cornibus autem aciēi Graecī victōrēs fuērunt; meridiē victōria Graecōrum certa fuit. Ita prūdentia Miltiadis et fortitudō militum rem publicam Athēniēnsium ā perniciē servāvit.

Passivum.

A-celmi. Praesēns.

48. Parentēs ā liberīs amantur.

Gram. 70. §.

Parentēs liberōs ēducant. Liberī ā parentibus ēducantur. Liberī parentēs amant. Parentēs ā liberīs amantur. Amāris, puer, ā patre et mātrem! Scholā ā puerō amātur. Nunc ēducāmur in scholā. Laudāminī, puerī, sī probī estis. Nunc ēducāminī in scholā. Laudor et ēducor in scholā. Puerī probī laudantur, improbī vituperantur. Laudārī et amārī iucundum est, vituperārī nōn grātum.

E-celmi. Praesēns.

49. Memoria exercētur.

Exercēor et ēducor, dum puer sum. Exercēris et ēducāris, dum in scholā es. Animus meus in scholā exercētur et vīrēs corporis augentur. Exercēminī et ēducāminī, dum puerī estis. Exercērī molestum est, sed omnēs puerī et puellae exercērī dēbent. Vīrēs ūsū exercentur, augentur, firmantur.

Līdzskaņu celmi. Praesēns.

50. Liberī in scholās mittuntur.

Mittor in scholam, nam discipulus sum. Tū quōque, mī amīce, in scholam mitteris, nam mēns disciplinā et scientiā alitur. Frāter meus quōque eō mittitur. Opera scriptōrum in scholīs leguntur. Nam rēctē poētae, hominēs doctī, scriptōrēs Graecōrum et Rōmānōrum magistrī nostrī dicuntur. Carmen Homērī semper in scholīs legitur. Ovidiī quōque opera leguntur.

Prōnōmina.

Prōnōmina persōnalia.

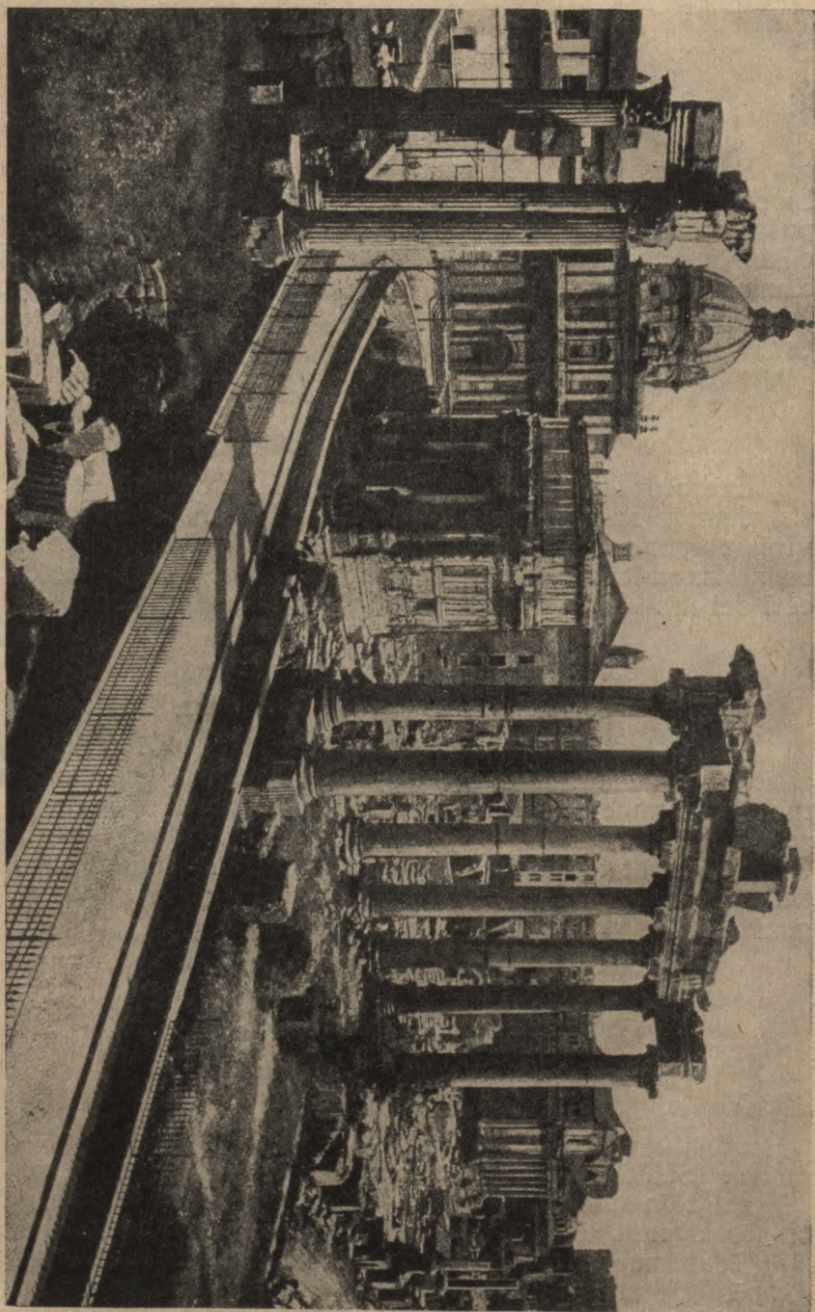
51. Equus et cabāllus.

F ā b u l a.

Gram. 55. §.

C. Salūtō tē, frāter!

E. Nōn sum frāter tuus! Ego pulcher sum, tū turpis. Mē omnēs laudant, tē vituperant. Nihil mihi tēcum commūne est. Nōs ēducāmur ad artēs variās. Hominēs nōbīs dēlectantur. Arabēs nōs amant, ut suōs liberōs. Vōs oneribus vexaminī. Nihil nōbile in vōbīs est, in nōbīs animus fortis et ācer.

Forum Rōmānūm.

C. Tū tē laudās, ego mē nōn laudō. Domini nōs ēducant ad opera rūstica. Tū pulcher es, ego ūtilis sum.

Prōnōmina possessīva.

meus — mans; tuus — tuus; suus — suus (viŋa); noster — noster; vester — iŋsu.

52. Colloquium.

Gram. 56. §.

Alexander: Pater semper est meī memor. Nūper mihi librum novum dōnāvīt. Ēgregium mūnus patris valdē mē dēlectat.

Paulus: Quid est in librō tu o?

Alexander: Multae fābulae, multae historiae, multa variōrum sapientium dicta in librō me o sunt.

Paulus: Virōrum sapientium dicta semper mē valdē dēlectāvērunt. Tibi grātus erō, si nōnnulla mihi in memoriam revocāveris.

Alexander: Libenter tibi obtemperābō. Nōtum est omnibus dictum Biantis: „Omnia mea mēcum portō.“ Nōta sunt alia: „Mē mea, tē tua dēlectant.“ „Animus dominus rēctorque tuī estō, nōn corpus.“ „Melior pars nostrī immortālis est.“ „Nēmō nostrum, si peccāverit, fēlix erit.“ „Cōscientia est vōx Deī in nōbīs.“

Paulus: Nōtum mihi erat dictum Biantis. Cētera dicta mihi nōta nōn erant.

Alexander: Libenter vōbīs librum meum dābō. Sī liber meus in manibus vestris erit, memōrēs meī eritis.

Paulus: Nōtum mihi erat dictum Biantis. Cētera dicta mihi nōta nōn erant.

Paulus: Semper memōrēs erimus amicī cārissimī et patris tuī.

Prōnōmen relatiivum.

Qui, quae, quod — kas, kāds, kuš.

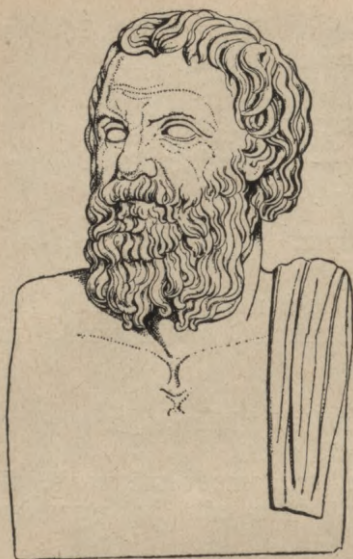
Prōnōmen dēterminatiivum.

Is, ea, id — tas, viŋš.

53. Sōcratis dicta.

Gram. 58. un 59. §§.

Sōcratēs cum cīvibus omnium ōrdinum sermōnēs habēbat. Clāra sunt ēius dicta: „Beātī iī sunt, quī sorte suā contentī sunt. Homō pauper, quī parvam casam habet, saepe fēlicior (laimīgāks) est, quam dīvēs, cui aedēs splendidae sunt. Eōs parentēs laudō, ā quibus probī filiī ēducantur. Eae urbēs

Sōkrats.

fēlicēs sunt, quārum cīvēs fortitudine libertatem patriae servant. Vituperō eōs, qui vōs ad bella iniūsta excitant. Contenti estote, Athēniēnsēs eō imperiō, quod nunc est. Nam ii, ā quibus bella excitantur, iniūsti sunt. Homō fortunae suae faber est.“

Prōnōmina relatīva et interrogatīva.

54. Nōnnūllae prōpositiōnēs.

Gram. 60. §.

Is dux erit, qui ācerimum gladium habet. Is dux erit, cui omnēs obtemperant. Ei pārēbimus, quem omnēs cīvēs magni aestimant! Rōmānis, quos Arminius superāvit, Vārus prae-

fuit. Hās regiōnēs, in quibus liberī et coniugēs habitant, amamus. Silvae, quārum umbra Germānis grāta erat, Rōmānōs terrēbant. Silvae, quārum umbram Germāni amābant, Rōmānōs terrēbant.

55. Nōnnūllae quaestiōnēs.

Quid est vōbis nōtum dē Italiā? Quae urbs in Italiā est celeberrima? Quod est caput Italiae? Cuius scriptōris sunt libri „Dē Bellō Gallicō“? Cui poetae apud Graecōs laus est māxima? Quem orātorem apud Rōmānōs clārum nōmināmus? Quam urbem delēvit Scipiō Africānus? Quod opus Caesāris māgnū putāmus? In quō opere Vergiliī, in quā eius parte dē erroribus Aenēae nārratur? — Qui librī, quā nārratiōnēs, quae colloquia tibi māximē placēbant? Quōrum versūm aut quārum sententiārum memor es? Quibus scriptōribus apud Rōmānōs laus fuit māxima? Quos virōs Italiae illūstrēs, quās urbēs celebrēs, quae templa Rōmae aut loca clāra enumerās? Dē quibus animalibus in eis fābulis, quae vōbis nōtae sunt, nārratum est.

Numeralia.

Cardinalia — pamatskaitļu vārdi.

Gram. 50—53. §§.

56. Pater meus agricola est.

Quintānus sum, puer tredecim annōrum et decem mēn-
sium. Pater meus agricola est. Quattuor equōs habet.
Duō albī sunt, ūnus niger, ūnus colōre rūfō. Patri octō
bovēs sunt. Ex quīnque arātris tria ferrea, duō līnea sunt.
Trēs servī et duae ancillae in villā habitant.

Soror mea tredecim annōrum est. Pater duodēquadrā-
gintā annōrum est, māter trīgintā trium. Māter et soror duās
et vīginti gallinās et ūndēvīginti columbās habent. Avus meus
quoque in villā habitat; senex duōdēoctōgintā annōrum est.

57. Dē stellīs et sīderibus.

Ūnus sōl mundum nostrum illūstrat. Nocte lūna et sēs-
centa mīlia stellārum caelum illūstrant. Populīs antīquīs stel-
lae errantēs nōtae erant. Nostrā aetāte octō māiōrēs et ducen-
tae octōgintā ferē minōrēs. Nōmina quīnque stellārum sunt:
Mercurius, Venus, Mars, Iuppiter, Sātūrnus.

Lūnae stellārum comitēs sunt. Terrae ūna lūna est, Marti
duae, Iovī quattuor, Sātūrnō octō, Ūrānō quattuor, Neptūnō
ūna. Nocte sēscenta mīlia stellārum inerrantium spectantur.
Ursa māior sīdus septem stellārum est.

58. Dē legiōne Rōmānā.

Aetāte Caesāris in legiōne erant decem cohortēs, in co-
horte trēs manipulī, in manipulō duae centuriae; itāque in ūnā
legiōne erant trīgintā manipulī, sexāgintā centuriae. Centuria
quīnquāgintā aut sexāgintā militēs habēbat, quamquam ōlim,
ut ipsum nōmen indicat, centum habuerat. Itāque in ūnō ma-
nipulō erant centum aut centum vīginti militēs, in ūnā cohorte
— trecentī aut trecentī sexāgintā militēs, in ūnā legiōne — tria
mīlia militum aut tria mīlia sēscentī militēs.

Ordinalia — kartas skaitļu vārdi.

59. Dē numerō et nōminibus mēnsūm.

Veterrimus Rōmānōrum annus decem mēnsūm erat. Primō
mēnsī nōmen erat Martius, ā Marte deō, alter erat Aprilis,
tertius Māius, quartus Iūnius, quīntus Quīntilis, sextus Sex-

tilis, septimus September, octāvus Octōber, nōnus Nōvember, decimus December. Numa, alter rēx, numerum mēsum duōbus auxit et ōrdinem hōrum sic mūtāvit: primus mēnsis Iānuārius (ā Iānō deō) erat, alter Februārius, tertius Martius quartus Aprīlis et sic reliquī.

Posteā Rōmānī Quīn(c)tilem mēsem Iūlium, Sextilem — Augustum nōmināvērunt. Iūliō nōmen est ā Iūliō Caesare Augustō — ab Augustō imperātore.

60. Dē ēruptiōnibus Vesuvii et Aetnae.

Pompēii, urbs Campāniae, sub rādīcibus Vesuvii montis siti erant. Loca finitima amoena erant. Rōmānī ibi villās habēbant. Annō post Christum nātum sexagēsimo tertiō oppidāni mōtū terrae perterriti sunt. Mōtus valdē vehemēns erat. Multa aedificia delēta sunt.

Sed mēse Augustō annī iūdēoctogēsimi loca finitima devāstāta sunt. Pompeii lapidibus complēti sunt. Incolae perterriti fugae sē mandābant. Multī morte delētī sunt.

Duae vel trēs ēruptiōnēs post Christum nātum fuērunt; ūna annō septuagēsimo, altera annō ducentēsimo quinquāgēsimo primō. Nostrā aetāte accolae Aetnae saepe flammīs montis perterriti sunt. Nam centum ferē ēruptiōnēs numerantur.

Coniunctivus.

Sum, fut, esse.

Gram. 68. §.

61. Epistula.

Amīcus amīcō s.

Es contentus, amice! Deō grātī este (jeb estōte), amīcī, nam sānī estis! Virī sānī Deō grātī suntō! Fēlix sis! Sorte vestrā contenti sītis! Utinam pater tuus sānus esset! Utinam parentēs vestri sānī essent!

Laetus estō, cum sānus sis! Māter nostra nunc aegra est, ut trīstis sim. Fēlix essem, si māter sāna esset. Utinam medicī in vicō nostrō essent! Laeti erāmus, cum inter fēriās cum mātē in villā avī essēm us. Māter tam laeta erat, ut frātrēs meī fēlicēs essent. Iūcundum erat cum frātribus in silvā esse.

Valē!

62. Epistula.

Iūlius Augustō s.

Fuērunt fēriae. Nunc in scholā sumus. Tempus fēriarum suāve fuit. Ubi tū fuisti? Fuimus in ōrā maris Baltici. Annō praeteritō ad Dūnam fuerāmus. Multī amīcī ibi fuerant. Avus in urbe Rīgā fuerat. Iūcunda memoria est ad Dūnam fuisse.

Utinam s̄anī **fuertis!** Pater nunc s̄anus est, **cum** aestāte ad mare **fuert.** Fēlix **fuissem, s̄i** nōn aeger **fuisset.** Utinam tū quoque ad mare **fuissets!**

Laetus erō, **s̄i** nuntii tui iucundi **fuert.** Valē!

63. Parentēs cūrant, ut diligēns sim.

Pater optat, ut diligēns sim. Ego semper cūrō, ut doctus sim. Tū labōrās, ut patri tuō causa laetitiae s̄is. Amicus meus d̄iscit, ut postea doctus sit. Parentēs nostrī nōs in scholās mittunt, ut modesti simus. Parentēs vestri monent, **nē** pigri **sitis.** Omnēs hominēs semper optābunt, ut fēlicēs sint. Cūrā, ut sit mēns s̄ana in corpore s̄anō.

Pater saepe optābat, ut diligēns essem; tē iam antea magistrī monuerant, ut diligēns essēs. Etiam collēgam nostrum magistrī monuerant, ut diligēns esset. Nōs semper diligentēs fuimus, ut causa laetitiae parentibus nostris essēmus. Boni d̄iscipulī semper diligentēs fuērunt, ut postea fēlicēs essent.

Parentēs nostrī nōs in scholās mittēbant, ut modesti essēmus. Parentēs vestri monēbant, **nē** pigri **essētis.**

Verba.

Praesēns, imperfectum, futurum I indicatīvi actīvi.

A-celmi.

laudō, laudābam, laudābō.

64. Dē vitā rūsticā et urbānā.

Gram. 69. §.

Colloquium.

A. Pater tuus laudat vitā rūsticā. Tū quōque, Marce, laudās vitā rūsticā. Cūr laudātis?

M. Laudāmus iucundum aërem, iucundōs agrōs et hortōs vicōrum, pūram aquam fontium et flūminum. Nūper tū laudābās vitā urbānā. Sententiam tuam nōn mūtās?

A. Laudābam urbem et nunc laudō. Sententiam meam nōn mūtābō. In urbe sunt scholae; spectāmus pulchra et ūtilia aedificia, varia spectācula iucunda, pulchrās viās. Semper ego laudābō vitā urbānā, tū laudābis vitā rūsticā.

M. Nūper tū et parentēs tui invitābātis nōs in urbem, nōs autem invitābāmus vōs in vicum. Brevi tempore visitābimus vōs et parentēs vestros, vōs visitābitis mē et patrem meum. Nōnnulli quōque amici nōs visitābunt. Tum comparābimus commoda vitae urbium et vicōrum.

65. Puer et cicōnia.

P. Spectō multās cicōniās. Quō volās, cicōnia? — Quō volātis, cārae avēs?

C. Cicōniae migrant. Parāmus iter. Aquilō vehemēns hiemem nuntiat.

P. Ubi habitābis? Ubi reliquae avēs habitābunt?

C. In Africam migrābimus. Hieme ad Nilum habitābō. Sed ventus lēnis vēr nuntiābit. Prīmō vēre iter in Eurōpam parābimus.

P. Spectābitis nīdōs vestrōs integrōs. Migrā, cicōnia, ad Nilum! Habitāte, avēs cārae, prīmō vēre in nīdis vestrīs!

66. Dē milite Rōmānō.

Populus Rōmānus omnēs populōs fortitudīne superābat. Militēs Rōmānī cēterōs disciplinā, cōstantiā, patientiā superābant. Militēs in itinere arma et tēla gestābant.

Apud Cicerōnem est: „Valdē labōrābāmus. Nōn sōlum arma gestābāmus, sed etiam sarcinās portābāmus. Multās hōrās ordinēs servābāmus. Saepe dux imperābat: servāte ordinēs! Sed peditēs aegrē labōrēs tolerābant. Ubi tū militābās, amīce?“

Praesēns, imperfectum coniunctivō actīv.

laudem, laudārem

67. Hostēs bellum parant.

Hostēs bellum parant. Patriam **fīrmēmus!** Militēs arma gestant, **ut** prō patriā **pūgnent.** Bellāmus, **cum** finitimī patriam **expūgnent.** Labōrāte, **ut** libertātem patriae **servētis!** Omnēs arma **gestent!**

68. Errāre hūmānum est.

Pater deōs orābat, **ut** filiō viam **mōnstrārent.** Errāre hūmānum est. Omnēs hominēs errant et errābunt. Nōn **errāremus,** sī semper lēgibus Deī **obtemperārēmus.** Filius fēlix, **cum** parentibus **obtemperāret.** Liberī nōn **essent** infelicēs, sī patrem et mātrem **amārent.**

E-celmi.

Praesēns, imperfectum, futurum I indicatīvō actīv.

dēleō, dēlēbam, dēlēbō

69. Mors omnia dēlet.

Mors hominēs dēlet, dēlēbat et dēlēbit. Dēflēmus mortem hominum cārōrum. Liberī parentēs dēflent. Dēflētis mortem

hominum illūstrium. Omnēs, quī patriam amābant, mortem imperātōris dēflēbant. Mors, quae corpus dēlet, animam nōn dēlēbit.

70. Exercēte vīrēs!

Exercē vīrēs corpōris et animī! Exercēte vīrēs vestrās! Sī vīrēs exercēbis, valēbis. Corpus et animus valēbunt. Ūsus vīrēs auget, pigritia nocet vīribus. Poenam merēbitis, sī vīrēs vestrās nōn exercēbitis. Omnēs puērī memoriā exercētō! Omnēs ā puērīs memoriā exercēre dēbent. Puērīs, quī memoriā exercēbunt et multās rēs memoriā tenēbunt, magnā laus erit: multārum rērum scientiam parābunt.

Praesēns, imperfectum coniunctivī actīvī.
dēleam, dēlērem

71. Dē Sōcrate.

Veterēs Graecī corpora dīligentiā māgnā exercent. Sōcratēs discipulōs admonet, ut nōn solum corpus, sed etiam animum exerceant. Semper sānus est, cum vīrēs exerceat. Cum stipendia meret, laude patientiae et fortitudinis flōret. Admonet eōs, ut lēgibus deōrum et civitātis pārent.

Veterēs Graecī corpora dīligentiā māgnā exercēbant. Sōcratēs discipulōs admonēbat, ut nōn solum corpus, sed etiam animum exercērent. Semper sānus erat, cum vīrēs exercēret. Cum stipendia mereret, laude patientiae et fortitudinis flōrēbat. Sermōnēs cum discipulīs et cum civibus habēbat. Admonēbat eōs, ut lēgibus deōrum et civitātis pārent.

72. Hostēs urbēs mūnitās dēlent.

Hostēs optant, ut urbēs mūnitās dēleant. Hostēs optābant, ut urbēs mūnitās dēlērent. Barbarī semper student, ut multās urbēs Graecōrum dēleant. Barbārī semper studēbant, ut multās urbēs Graecōrum dēlērent. Alexander Māgnus, cum Tyrum terrā marique oppūgnāret, militēs admonēbat, ut moenia dēlērent. Ducēs militibus imperābant, ut omnia caede et incendiō implērent.

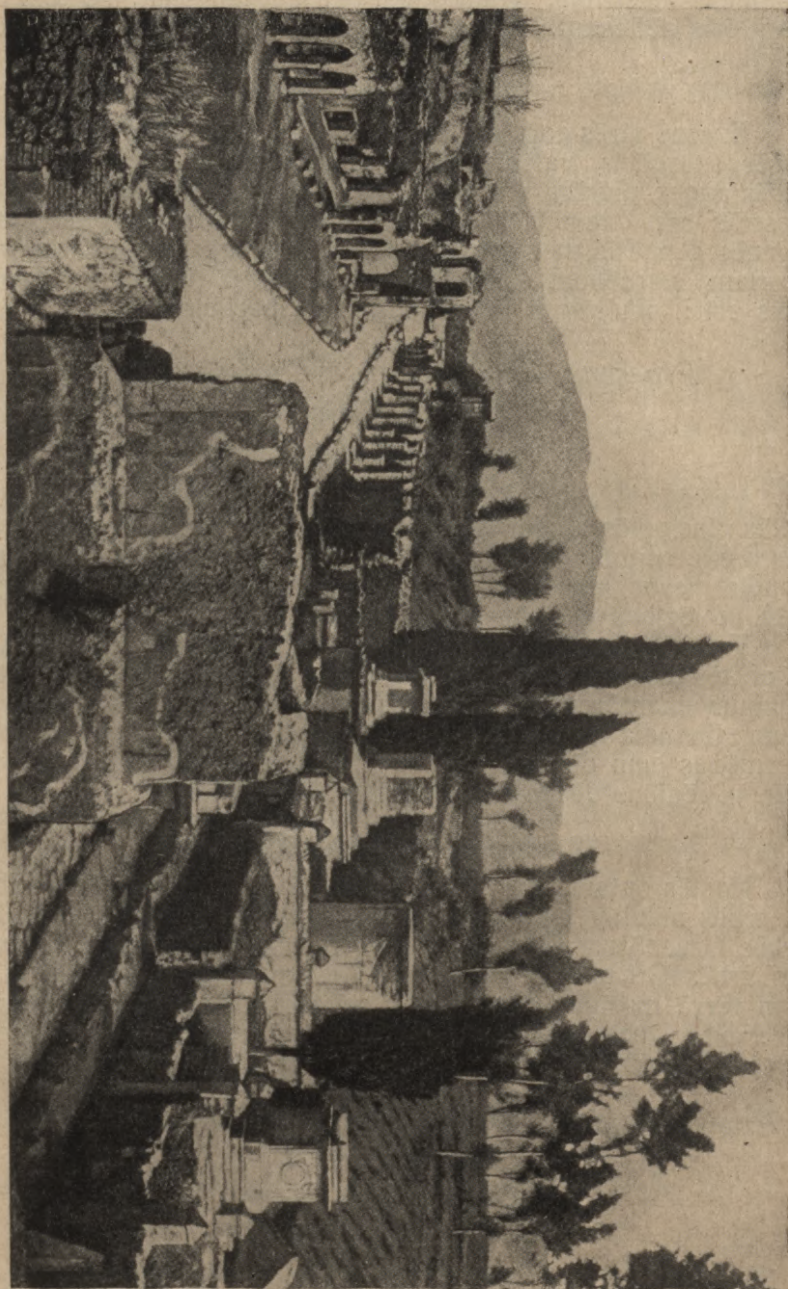
Praesēns, imperfectum, futūrum I indicativī actīvī.

Lidzskanu celmi.

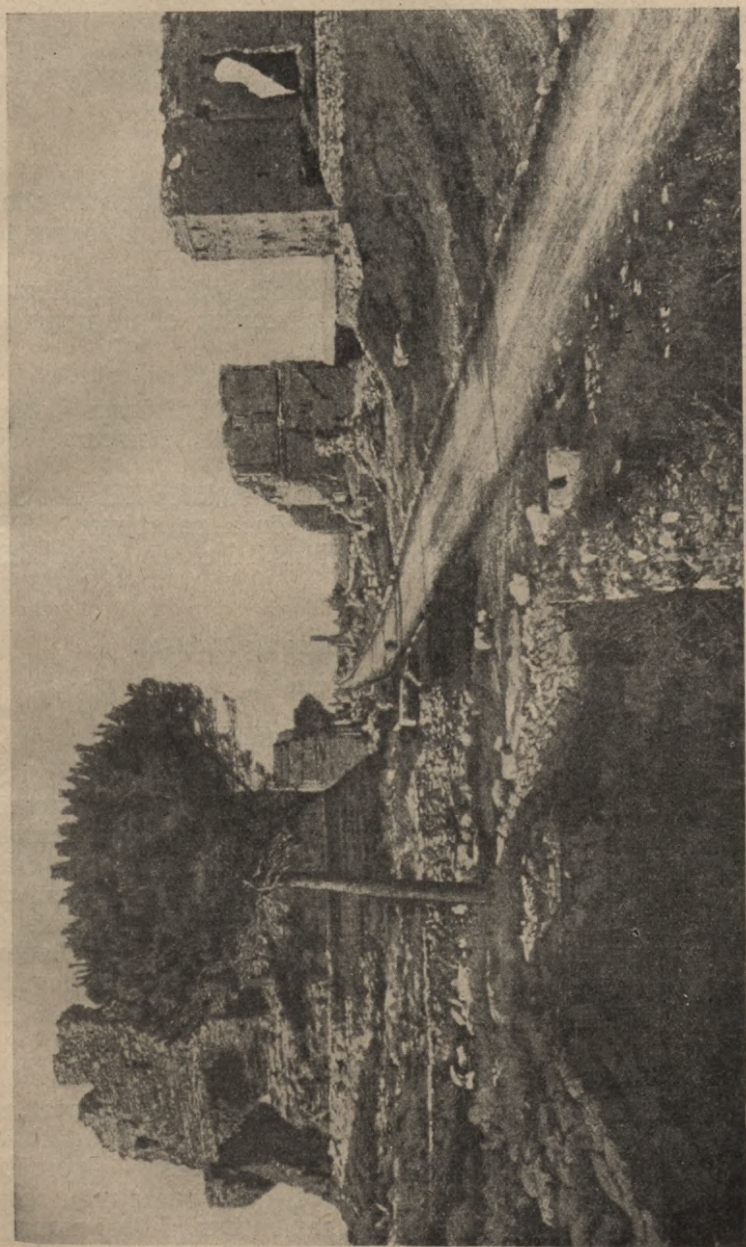
legō, legēbam, legam

73. Accipiter et lusciniā.

L. Dimitte mē, tibi grātiās agam. Avis generōsa eris. Parva sum. Famem tuam nōn explēbis. Hominēs quoque tibi

Kapu iela Pompējos.

Via Appia.

grātiās agent, nam cantū meō dēlectantur. Quaere aliās avēs! Fortāsse famem tuam explēbis.

A. Tacē, luscinia! Verbīs tuīs mē nōn vincēs. Tē nōn dimittam. Stultum est id dīmittere, quod in manibus habeō.

74. Colloquium dē studiīs et lūdīs.

A. Quem librum nunc legis, amīce?

B. Legō historiam patriam, quam magister noster nōbīs in scholā legit et nārrat. Et omnēs nōs eundem librum legimus.

A. Bene agītis: nam dīscipulī bonī domī semper legunt et praeparant ea, quae ā magistrīs nārrantur et imperantur; propterea bene omnia memoriā tenent.

B. Quid vōs agēbātis?

A. Prīmum legēbāmus et pēnsa nostra parābāmus, postea omnēs lūdēbant.; ego lūdēbam pilā, magister nōbiscum lūdēbat. Tū nōndum lūdēbās?

B. Mox ego quoque lūdam et omnēs sodālēs ludent. Sed prīmum diligenter librōs legēmus et pēnsa parābimus. Vōs bene agētis, sī studere nōn prohibēbitis. Postea, sī optābis, mēcum lūdēs.

Praesēns, imperfectum coniunctivī actīvī.

legam, legerem

75. Dē carminibus Homēri.

Legimus carmina Homēri. Dīscipulī Īliadem legunt. Sī adulēscentēs eritis, eam legētis. Adulēscentēs Graecī Homērum legēbant. Aristotelēs, cum Alexandrum puerum institueret, cum eō carmina Homēri legēbat. Puer tam ācer erat, ut Īliadem semel atque iterum legeret. Philippus pater eum vituperābat, quod nōn Odysseam legeret. „Admoneō tē, inquit, ut Odysseam quoque legās.“ Tum filius: „Ego semper Īliadem legam. Mihi grātissimum est dē fortitudīne Achillis legere. Mercātōres Odysseam legant!“

76. Praecepta.

Bonōs librōs legāmus, vīrēs exerceāmus. Pater optat, ut librōs bonōs legam, vīrēs exerceam. „Cūrō, inquit, ut librōs bonōs legās et amēs, vīrēs tuās bene exerceās.“ Exercēbō vīrēs meās, legam et amābō eōs librōs, quōs pater mihi commendat. Exemplīs et dictīs virōrum sapientium hī librī monent, ut virtūtem diligāmus et vitia vitēmus, ut vērū semper dicāmus.

Parentēs bonī semper optābant, ut liberī librōs bonōs legerent et vīrēs suās bene exercērent. Et magistrī cūrābant, ut ita vōs, discipulī, generētis. Cum puerī librōs bonōs legerent et amicōs bonōs diligerent, multa vitia vitābant.

Pamatformas.

Perfectum, plūsquamperfectum, futūrum II indic. act.

A-celmi.

laudō, laudāvī, laudātum, laudāre

77. Dē bellō Gallicō.

Caesar, imperātor Rōmānōrum clārus, multōs annōs cum Gallis bellāvit. Cum legiōnibus suis Alpēs, montēs altōs, superāvit. In itinere militēs māgnōs labōrēs tolerābant. Galli māgnās cōpiās armāverant et oppida praesidiis firmāverant.

Sed Rōmānī gentēs Gallicās multīs proeliis superāvērunt, terram ferrō ignique vāstāvērunt, oppida mūnita expūgnāvērunt, nam legiōnēs Rōmānae barbarōs disciplinā et arte militārī superābant.

78. Dē Rōmulō.

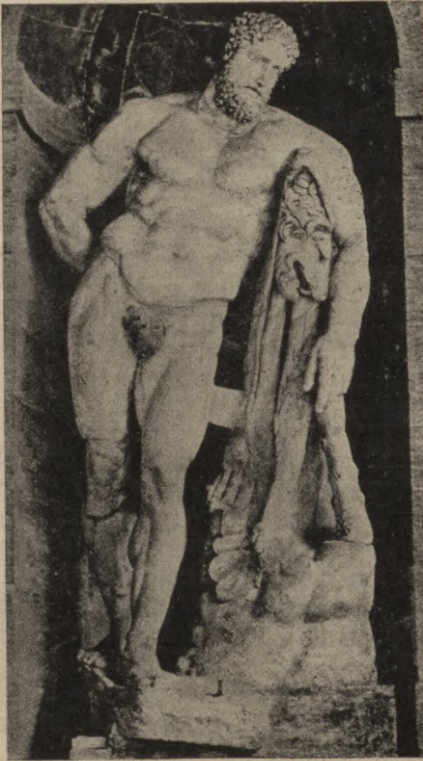
Rōmulus et Remus Rōmam aedificāvērunt. Posteā Rōmulus Remum necāvit, quod Remus mūrōs novī oppidī vituperāverat. Quamquam Rōmulus Remum necāverat, tamen fortuna Rōmulō secunda erat; nam multōs populōs bellō armisque superāvit et terram finitimam occupāvit et oppida expūgnāvit. Numerus fēminārum in novō oppidō parvus erat. Itaque Rōmulus Rōmānis fēminās dolō parāvit. Sabīnī populus finitimus erant. Rōmulus Sabīnōs et Sabīnās et filiās Sabīnōrum ad lūdōs pūblicōs invītāvit. Inter lūdōs Rōmānī filiās Sabīnōrum raptāvērunt. Quod Rōmānī Sabīnās raptāverant, Sabīnī contrā Rōmānōs bellum parāvērunt. Sed filiae Sabīnōrum discordiam populōrum plācāvērunt et amicitiam inter populōs firmāverunt.

79. Dē Augustō.

Augustus, prīmus imperātor populī Rōmānī, iam adulēscēns māgnam potentiam parāvit. Deinde fortitudīne et calliditate imperium occupāvit. Augustus diū māgnā cum fēlicitate rēgnāvit. Lēgibus bonīs cīvitātē pācāvit et cīvium mōrēs emendāvit. Imperium Rōmānum bellis glōriōsis prōpāgāvit et pacem foederibus cōfirmāvit. Māgnus fuit Augustī amor artium et litterārum. Multōs poētās et artificēs māgnā cum liberalitate adiūvit.

80. Dē Sōcratis domō.

Sōcrātēs Athēniēnsis parvam domum sibi aedificāvit. Multī hominēs domum Sōcratis spectāverunt. Athēniēnsis quīdam, postquam diū spectāvit, exclāmāvit: „Ō Sōcrātēs, tū tam ce-leber vir es et tam parvam domum tibi aedificāvistī!“ Tum

Hērakls jeb Herkuls.

Sōcrātēs: „Parva quidem est domus mea, sed nimis māgna est. Nam vix per tōtam vītam vērīs amicīs domum meam complēre poterō.“ Nōmen amicī nōn rārū est, sed fidēs est rāra.

81. Dē bellis Rōmānōrum.

Rōmānī prōsperīs bellis imperium amplificāverunt. Gallōrum agrōs vāstāvit, oppida expūgnāvit, exercītūs multīs proeliīs prō-īlīgāvit Jūlius Caesar. Cum Poenīs antea Rō-mānī multīs bellis prīmum dē Siciliā, deinde dē im-periō certāverant. Bellō Pūnicō secundō multās victōriās ā Rōmānīs Han-nībal reportāverat, sed Rōmānī mīrā cōstantiā omnia bellī perīcula tole-rāverant. Ante bella Pūnica Rōmānī tōtam ferē Ītaliā expūgnāverant et multās victōriās ā populīs Ītaliae reportāverant.

Perfectum, plūsquamperfectum coniunctīvō actīvō.

laudāverim, laudāvissem

82. Dē Gallīs.

Caesar militēs ad arma vocāvit, cum Gallī bellum parāve-rint. Gallī cōpiās suās armāverant, ut contrā Caesarem pūgnā-rent. Caesar urbēs mūnitās nōn expūgnāvisset, nisi cōpiās

Gallōrum multīs proeliīs superāvisset. Militēs omnēs labōrēs magnā cōstantiā et patientiā tolerāverunt. Caesar militibus imperāverat, ut terram ferrō ignīque vastārent. Rōmānī victōrēs nōn fuissent, nisi barbarōs disciplinā superāvissent.

83. Quaestiōnēs et respōnsa.

Dīc, quid servāverit et servet populōs in magnīs periculīs. — Virtūs et prūdentiā. Dīc, quem Graecī iūstum appellāverint et quem nunc etiam omnēs ita appellent. — Aristīdem. Interrogō, cūr Aristīdem omnēs iūstum appellāverint et semper appellent. — Nōn dubitō, quā ita omnēs eum appellent propter summam eius probitātem et iūstitiam.

Vōbīs nārāvī, quid servāvisset et servet populōs in magnīs periculīs. Vōbīs dictum est, quem omnēs appellāvissent et appellārent iūstum. Iam audīvistis, cūr Aristīdem iūstum appellāvissent.

Perfectum, plūsquamperfectum, futurum II indic. activ.

E-celmi.

dēlēō, dēlēvī, dēlētum, dēlēre

84. Litterae Pūbli Scīpiōnis.

Scīpiō senātūī salūtem dīcit.

Fuit Carthāgō. Expūgnāvī et dēlēvī urbem. Terrā mari-que urbem oppūgnāvimus, omnia caede et incendiō implēvimus. Dēnīque urbem et arcem militēs expūgnāverunt et omnia incendiō dēlēverunt. Quamquam iam antea militēs multa loca expūgnāverant et incendiō dēlēverant, tamen Carthāginem diū frūstrā dēlēre temptābant. Sī post Carthāginem alia oppida militēs Rōmānī expūgnāverint et dēlēverint, tōta Africa superābitur. Glōria armōrum populī Rōmānī tōtum orbem terrarum implēbit. Valēte!

85. Rānae rēgem pōstulant.

Rānae olim rēgem ā Iove pōstulāverunt. Pater deōrum: „Ecce, inquit, habēbitis rēgem!“ et trabem vibrāvit in palūdem. Trabs aquārum mōtū rānās perterruit. Diū tacentēs sub aquā iacēbant. Ūna tandem suprā aquam apparuit et, postquam rēgis nātūram explōrāvit, omnēs ēvocāvit. Tum rānae potentiōrem rēgem ā Iove pōstulāverunt. Iuppiter irātus cicōniam in aquam vibrāvit: „Cicōniae, inquit, pārēbitis, nam licentiam vestram coērcēbit.“ Cicōnia statim multās rānās dēvorāvit. Tum rānae stultitiam suam dēflēverunt.

86. Dē elephantō et puerō.

Nārrāvī saepe liberis dē elephantō et puerō, ductōris filiō, nārrātiōnem, et semper gaudēbant. Fuit in urbe Africānā ductor elephantī, quī uxōrem habēbat et filium parvulum. Diū pārēbat elephantus ductōri suō. „Semper mihi pārēbit“, putābat homō et saepius elephantum male tractāvit. Monēbant hominem aliī ductōrēs: „cavē tibi ab elephantō irātō“, sed frūstrā. Ad postrēmum animal, crēbris ictibus ductōris suī vexātum, irā

Pilsētas laukums (forum) Pompējos.

excandet, ductōrem pedibus prōculcāvit et domum ferē tōtam dēlēvit. Flēvit uxor misera et clāmōribus suis viam implēvit; tum, dēspērāta, filium suum ante pedēs elephantī collocāvit et: „Tū, inquit, patrem prōculcāvisti, domum nostram dēlēvistī; nunc necātō et mē miseram et filium meum!“ At elephantus, misericordiā commōtus, statim puerum manū dē terrā levāvit et in collō suō collocāvit. Posterō tempore omnī fuit docilis et mānsuētus, puerum amābat et viduam in labōribus sublevābat.

Perfectum, plūsquamperfectum coniunctivī activī.

dēlēverim, dēlēvissem

87. Graecī Trōiam dēlent.

Trōia, urbs Asiae, flōruit. Quis urbem dēlēvit? Graecī eam incendiō dēlēvērunt. Mulierēs Trōiānae flēbant, cum Graecī urbem caede implēvissent. Hī nāvēs praedā ingentī implēvērunt, cum Trōiam incendiō dēlēvissent. Līberī patrēs dēflēbant, quōs mors dēlēverat.

88. Dē Phoenīcibus.

Phoenīcēs maria nāvibus suīs complēvērunt. In Hispāniam nāvīgāverant, ut metalla exercērent. Ibi metalla argentī exercuerunt. Māgnam laudem mērent, cum in Indiam nāvīgāverint. Tyrīī indūstriā praeter cēterōs flōruērunt. Flōruit Tyrus. Urbs nunc iacet; aedificia splendida et templum clārum Herculis iacent. Nostra quoque aetāte Tyrus flōrēret, nisi arēnae portus implēvissent.

Perfectum, plūsquamperfectum, futūrum II indic. act.

Ltdzskanu celmi.

legō, lēgī, lēctum, legere

89. Vēnī, vidī, vicī.

Caesar, postquam cōpiās Pharnācis, rēgis Pontīcī, facile fūdīt fugāvitque ūnōque praeliō opēs eius frēgit, ad senātum Rōmānum haec tria verba scrīpsit: vēnī, vidī, vicī.

90. Litterae Alexandrī Māgnī.

Ex Iovis Hammōnis templō Alexander hās litterās ad Aristotelem, magistrum suum, mīsit:

Alexander Aristotelī salūtem dīcit.

Vīcimus hostēs et superāvimus arēnās! Nam ex Iovis Hammōnis templō hanc epistolam ad tē mīsi. Sed ex ōrdine omnia dēscribam. Postquam exercitum in Asiam trānsportāvī, Persās ad Granicum flūmen proeliō atrōcī vicī tōtamque Asiam servitūte barbarōrum liberāvī. Multae urbēs ipsae mihi sē trādīdērunt; paucae portās clauserant, hās vī et armīs cēpī. Rēgem Dārēum ad Issum pūgnā atrōcī vicī māgnamque praedam fēcī. Tum Phoenīcēs sē mihi trādīdērunt; ūna Tyrus, quae in insulā sita est, portās clauserat. Hanc urbem terrā marique oppūgnāvī et septīmō mēse cēpī. Paulō post exer-

citum in Aegyptum dūxi. Hanc Persārum prōvinciam facile expūgnāvī et incolis libertātem reddīdī. In ōrā Aegyptī urbem condere cōstituī, quae nōmen meum memoriae prodet; nam nōmen eī erit Alexandria. Ex Aegyptō iter per arēnās ad Hammōnis templum et ōrāculum fecī. In hōc itinere labōrēs tolerāvimus; laudābilis autem erat militum ducumque patientia et cōstantia. Juppiter duōs corvōs mīsī, ut nōbīs viam mōnstrāret. Postquam ad templum accessī, sacerdotēs mē filium Iovis Hammōnis appellāvērunt. Sed iam finem faciam epistolae. Mīsī tibi, memor tuī, lapīdēs rārōs, plantārum et animālium genera variā.

Vive valēque, magister cārissime!
Dabam ad Hammōnis templum.

Jāns.

91. Dē Oedipō.

a.

Lāius, Thēbānus rēx, Apollinem Delphicum dē rēbus futūrīs cōsulēbat et respōnsum habuit: „Filius tuus tē interficiet.“ Proptereā filium parvulum per servum in Cithaerōne monte exposuit. Servus puerum servāre cupiēbat et cum eō ad alium pastōrem migrāvit eiusque fidei puerī salutem commendāvit. Hic vicissim Polybō, Corinthiōrum rēgī, puerum trādīdit, quī, quod ipse liberōs nōn habēbat, eum prō suō filiō educāvit et

Oedipum appellāvit. Diū Oedipus orīginem suam ignōrāvit sēque vērū Polybī filium putāvit. Sed aliquandō inter lūdum ūnus ex aequālibus eī dixit: „Tū vērō nōn modō nōn rēgis filius, sed nē Corinthius quidem es.“ Hīs verbīs vehementer irri-

Tarpējas klints Romā.

tātus, Polybum eīusque uxōrem dē orīgine suā quaesīvit. Frūstrā hī omnī modō suspiciōnem, in eō excitātam, ēvellere student. Oedipus ad orāculum Delphicum contendit, dē vērīs parentibus suīs interrogātūrus. Eī nōn respondit deus ad id, quod interrogāverat, sed dixit: „Patrem tuum occidēs, mātrem

in mātīmōnium dūcēs.“ Hōc respōnsō perterritus, ille Corinthum vītāre cōstituit atque sē in viam dedit. In viā angustā virō, quī rēgālī veste ōrnātus erat, occurrit; ēius aurīga iubet dē viā cēdere. Quia id facere recūsāt, altercātiō committitur, in quā aurīgam et virum illum et cēterōs ēius comitēs praeter ūnum necāvit. Fuerat autem vir ille rēgālī veste ōrnātus Lāius, pater Oedipī.

b.

Infestābat illō ipsō tempore Thebānōrum agrōs et urbem ipsam māximē vexābat Sphīnx, mōnstrum horribile, indūtum capite et manibus puellae, corpore canis, ālis avis, unguibus leōnis, caudā dracōnis, vōce hominis. Hōc mōnstrum, sī quis ē portis Thēbārum procēdēbat, eī aenigma prōpōnēbat: „Quod animal māne quattuor pedibus incēdit, merīdiē duōbus, vespere tribus?“ Quī id aenigma nōn solvēbat, miserē eum dilacerābat. Iam multī necātī sunt, cum Oedipus forte accēdēs aenigma explicāvit. Significābat autem Sphīnx hominem, quī infāns pedibus et manibus, postea sōlis pedibus, postrēmō senex baculō sē sustinēns incēdit. Prōtinus Sphīnx dē rūpe sē praecipitāvit. Sic Thēbae hāc peste liberātae sunt. Oedipum Thēbānī rēgem creāvērunt et rēgīnam Iocasten — erat autem haec ipsius māter — in mātīmōnium dūxit.

c.

Multōs annōs Oedipus māgnā cum fēlicitāte et glōriā Thēbānōrum rēx fuit, cum subitō fortuna mūtāta est. Nam vehemēns pestilentia in urbe agrisque Thēbānōrum ingentem et hominum et pecudum strāgem fēcit. Dē eā calamitāte, ā Thēbānis interrogātus, Apollō dixit: „Interfectōrem Lāiī, quī in urbe vestrā habitat, aut expellite aut necāte!“ Diū Oedipus omnī cūrā scelerātum istum hominem invēstīgāvit, cum tandem certa indicia ipsum dēclārāvērunt; tum autem dolōre agitātus, postquam oculōs sibi ēruit, cum Antigōnā filiā, quae sōla dux eī et comes erat, ad extērōs mendicī habitū migrāvit vītāque finivit mīrō modō in Furiārum lūcō, quī prope Athēnās situs est.

Perfectum, plūsquamperfectum coniunct. act.

lēgerim, lēgissem

92. Hominēs sapientēs lēgēs scripsērunt.

Veterēs iīs māgnam honōrem tribuērunt, quī lēgēs bonās scripsērunt. Athēniēnsibus Solōn annō a. Chr. n. quīngentēsimō nōnāgēsīmō quārtō lēgēs scripsit. Antea Dracō, homō

sevērus, lēgēs scripserat. Quī cum omnibus rēbus poenam capitālem cōstituisset, civibus in odiō erat. Itaque populus cōstituit, ut Solōn novās lēgēs scriberet.

Lacedaemoniī rem pūblicam secundum lēgēs, quās Lycūrgus scripserat, cōstituērunt. Cōstat, quam bene is rem pūblicam cōstituerit. Apollō eī laudem sapientiae tribuit. Rōmānī, cum dē praestantibus Graecōrum lēgibus audivissent, trēs hominēs misērunt, quī eās dēscriberent.

93. Canis fidēlis.

Pyrrhus, rēx Ēpīrī, in itinere canem vidit, quī corpus militis occīsī cūstodiēbat. Cum rēx ē comitibus quaesivisset, cūr canis ibi sedēret, ūnus ex iīs: „Rēx“, inquit, „hīc canis iam trēs diēs corpus domini sui occīsī cūstodivit neque cibum sūmpsit“. Tum ille imperāvit corpus mortuī condere; canem autem apud sē retinuit. Paulō post, cum rēx exercitum lūstrāret, canis apud eum sedēbat. Inter militēs erant, quī dominum canis occiderant. Canis, cum illōs animadvertisset, statim māgnō cum fūrōre eōs allātrāvit. Ita indicāvit, quī dominum occidissent. Militēs morte multātī sunt. Canem autem rēx postea semper sēcum habuit.

Kapitōlija klints.

Jūnōnas svētnīca.

Jupitera svētnīca. Tarpējas klints.

Temati tulkojumiem latīņu valodā.

Pirmā daļa.

A-celmi.

1. Par Itāliju.

Itālija ir Eiropas zeme. Sicīlija ir Itālijas sala. Itālijas krastā (iekš krasta) ir mežs un būdiņa. Salu iedzīvotāji ir jūrnieki. Itālijas salās ir jūrnieki. Par Itāliju ir teikas. Jūlija, jūrnieka meita, gatavo būdiņā pusdienu. Meitene grezno galdu ar vainagu (*abl.*). Jūrnieks slavē meiteni.

2. Par Aitnu.

Sicīlijas krastā ir Aitna. Meži un vasarnīcas grezno Aitnu. Zāļu daudzums zemkopjus priecina. Aitnas mežos ir rozes. Meitenes nes ūdeni būdiņās. Rožu daudzums meitenes priecina. Kornēlija dod meitenēm rozes un vīnogas. Bieži Aitnas liesma kaitē mežiem, būdiņām un vīna dārziem.

A- un E-celmu konjugācija.

3. Par Sicīliju.

Dzejnieks slavē Sicīliju. Zemkopis slavē un arī Itālijas zemi. Es slavēju Itāliju, tu slavē Sicīliju. Kāpēc tu slavē Sicīliju? Sicīlija ir mana tēvija. Mīli tēviju! Mīliet Sicīliju! Es redzu Sicīlijā mežus. Sicīlijas mežos zied rozes. Kāpēc tu ziedi, roze? Ko jūs redzat Sicīlijā? Mēs redzam mežus un vīna dārzus.

4. Prātulas.

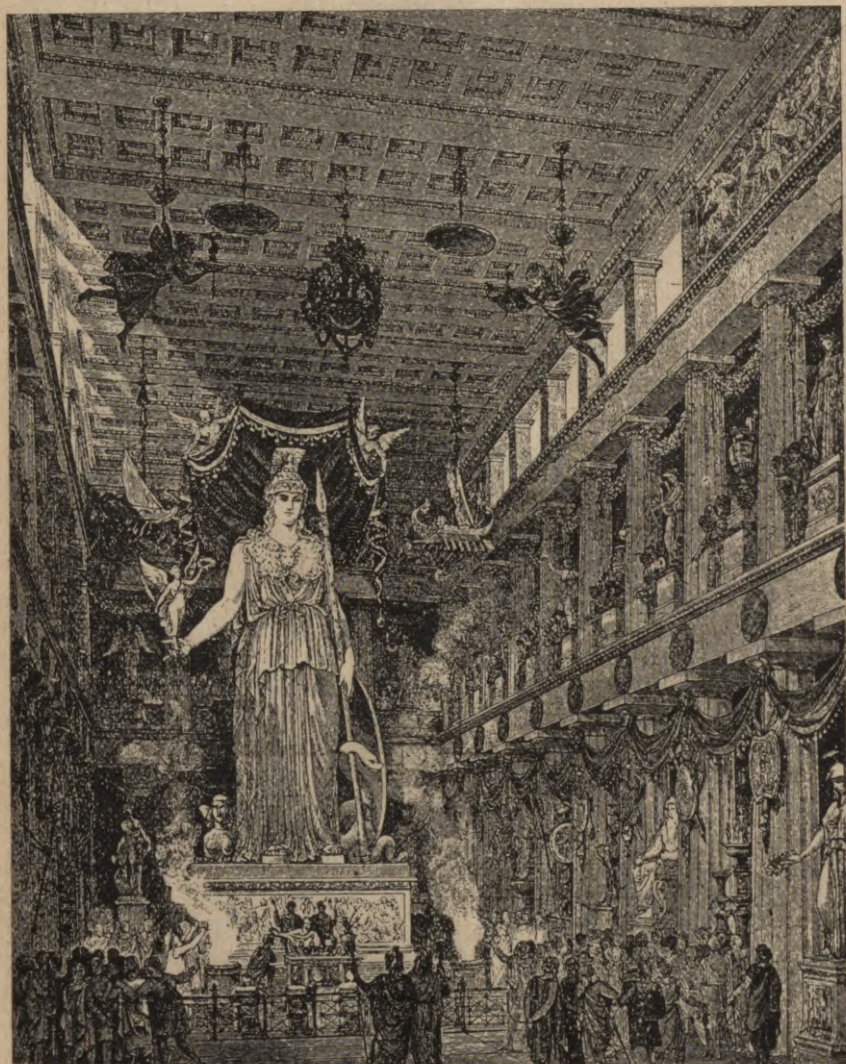
Es strādāju uzcītīgi, kā vajag. Tu strādā uzcītīgi, kā vajag. Lūdz un strādā! Lūdziet un strādājiet! Zvaigznes spīd nakti. Stādi zaļo un zied. Ja tu esi vesels, labi; es esmu vesels. Ja jūs esat veseli, labi; mēs esam veseli. Neklusē, kad klusēt kaitē! Mežs jau zaļo.

Līdzskaņu celmi.

5. Par skolu.

Skolā es lasu un rakstu. Skolnieki lasa teikas. Meitenes zīmē stādus un zvērus. Ko mēs lasām skolās? Mēs lasām un

stāstām dzejnieku prātulas. Tā dzīvojam, kā rakstu: katru dienu lasām vai rakstām, tad mācāmies un staigājam. Skolā mums vajag mācīties. Lasi un raksti!

Minervas svētnīca.

6. Prātulas.

Kā redzu, tā saku un daru. Mums vajag vienmēr pareizi darīt. Kamēr tu dzīvo, tev vajag cerēt. Ne skolai, bet dzīvei!

mācāmies. Tici un ceri! Ticiet un ceriet! Skolā mums vajag mācīties. Mācies latīniski! Mācaities latīniski!

O-celmi.

Masculina ar -us.

7. Par Itālijas dārziem.

Itālijā ir dārzi. Zemniekiem ir (habent) dārzi. Dzejnieki slavē zemnieku uzcītību. Kalpi un kalpones strādā dārzos. Dārzu īpašnieki dārzus grezno ar tēliem. Dārzi īpašniekiem sagādā pārtiku un ēnu. Īpašnieks mīl dārzu. Mēs mīlam dārzu ēnu.

8. Par zemniekiem.

Zemniekiem ir (rūsticī... habent ar *acc.*) lauki, dārzi, zirgi, baloži, gaiļi un vistas. Kalpi un kalpones ir (sunt) zemnieku palīgi. Ciemu ceļos un laukos ir grāvji. Rudenī vīri un sievas ir laukos. Pilsētnieku skaitā ir amatnieki. Svešnieki slavē vīru un sievu uzcītību. Zēni apmeklē rotaļas.

Neutra ar -um.

9. Par metāliem.

Zelts, sidrabs, dzelzs ir metāli. Metāli ir zemē. No dzelzs senie pagatavo rīkus un ieročus. Grieķi un romieši grezno tempļus un dievu tēlus ar zeltu. Tempļu durvis bija no metāla. Zemē ir daudz (ir daudzums) metālu. Smiltīs ir zelts.

Īpašības vārdi ar -us, -a, -um; -er, -a, -um.

10. Par ziloņiem.

Zilonis ir liels. Ziloņa acis ir mazas. Ziloņi pārpeld plašas upes. Āzijas un Āfrikas mežos ir liels ziloņu skaits. Balti ziloņi maz sastopami (ir reti). Romieši pārveda ziloņus uz Itāliju. Brīnišķīga ir ziloņu pacietība.

11. Par patiesu draudzību.

Patiesi draugi maz sastopami. Labo draudzība ir stipra. Draugs draugam ir dārgs. Patiesa draudzība grezno dzīvi. Patiesss draugs ir uzticīgs. Ļauni piemēri bieži ir lielu ļaunumu un daudzu netikumu iemesls. Netikumu ceļš ir plats. Lielas bagātības sagādā lielas rūpes un daudz (daudzas) briesmu.

Imperfectum.

12. Par Latviju.

Latvija, mūsu tēvija, kādreiz bija nekultivēta zeme. Viņai bija daudz (daudzi) mežu un maz auglīgu lauku (mazi auglīgi lauki). Meži bija pilni ar meža cūkām (*gen. plūr.*), lāčiem un vilkiem. Latvijas iedzīvotāji nemilēja (nōn amābant) karus. Vīri, sievas un bērni bija ļoti drošsirdīgi. Viņi pielūdza daudzus dievus un daudzas dieves. Viņi upurēja dieviem svētās birzēs. Senās Latvijas iedzīvotājiem grāmatas nebija pazīstamas.

13. Par romiešu dieviem.

Senie romieši pielūdza daudzus dievus. Dievu tēvs bija Jupiters. Jupiters valdīja debesīs un sēdēja tronī. Jūrnieki upurēja Neptūnam, ūdeņu valdniekam. Neptūns valdīja okeanā, kur sacēla vētras un vējus. Marts, Jupitera dēls, vadīja karus. Romieši milēja karus. Viņi godāja arī dieves. Jupitera sieva bija Jūnōna, dievu valdniece.

Līdzskaņu celmi.

Masculīna.

14. Par romiešiem.

Rakstnieki slavē romiešu tēvijas mīlestību un stingrību. Romiešu kareivji bija vai kājnieki, vai jātnieki. Vadonī bija Marijs un Cēzars. Vispirms vara piederēja ķēniņiem, tad konsuliem, vēlāk ķeizariem. Romiešu likumi bija bargi, bet taisni. Romiešu drosme bija liela. Kareivji nebija bailīgi.

15. Par vadonī.

Vadonis sauc kareivjus pie ieročiem. Kareivji mīl kareivisku vadonī. Jātnieki un kājnieki paklausa drošam vadonim. Vadonī ir liela gudrība. Piedzīvojušu vadoņu padoms kareivjiem patīk. Cēls vadoņu piemērs bieži ir slavenas uzvaras iemesls.

16. Par lauvas un pelēm.

Liels lauvas gulēnainā mežā. Tuvumā rotājas mazas peles. Nejauši viena no pelēm skaļi lauvas degunu. Lauvas satver peli. Tad pele lūdz lauvas: „Piedodi man (dodi man žēlastību), ai lielais lauvas! Būšu tev pateicīga.“ Lauvas atbild: „Nožēlojamā pele, tu lauvasi būsi pateicīga! Atlaižu tevi, jo lauvas ir augstsirdīgi. Bēdz!“ Drīz pēc tam lauvas iekrīt cilpās. Pele veikli pieskreb un ar asiem zobiem cilpu mezglus grauž un cilpas atraisa. Tā mazā pele lielo lauvas glābj.

Feminīna.

17. Par Romas valsti.

No senām valstīm (no seno valšķu skaita) slavēna ir romiešu valsts. Liela kādreiz bija romiešu godbijība, brīnišķīga kareivju disciplīna, ievērojams vadoņu iespaids. Romiešu valsts slava un iespaids pie citām tautām bija liels. Likumu stingrība valstis stiprina. Tikumu skaidrība bija stiprs Romas valsts pamats.

18. Par trōjiešu cietoksnī un pilsētu.

Daudzu pilsētu izcelšanās ir nezināma. Daudzām pilsētām ir stipri cietokšņi un augsti torņi. Stipros cietokšņos cilvēki ir droši. Trōjas un Trōjas cietokšņa izcelšanās ir nezināma. Trōjai bija augsts un stiprs cietoksnis. Cietoksnī bija ķēniņa dzīvoklis (dzīvokļi) un daudz tempļu (daudzi tempļi). Tempļos bija skaisti dievu un dievju tēli. Trōjiešu ķēniņš bija daudz tautu un lielas zemes valdnieks.

Neutra.

19. Par debesi.

Pasaule ir Dieva radījums. Dieva radījumi ir brīnišķīgi. Zvaigznāji un zvaigznes grezno debesi. Zvaigznāji un mēness naktī debesi apgaismo. Zvaigžņu un zvaigznāju vārdi ir seni. Grieķu dzejnieku dzejās ir daudz teikumu par zvaigznājiem. Vasaru bieži zibeni apgaismo debesi. Grieķu dzejnieki zibeņus sauc par Jupitera metamiem šķēpiem (sauc Jupitera metamos šķēpus).

20. Par kīklōpiem.

Mēs lasām Homēra dzejas. Homēra dzejās ir teikumi par kīklōpiem. Kīklōpu dzīvokļi bija Sicīlijas salas krastos (in ōrīs), tuvu piekrastei. Kīklōpu ķermenis (miesas) bija liels un stiprs. Kīklōpiem nebija (nōn habēbant) ne likumu, ne stipru līgumu, ne pilsētu, ne ciemu. Medus un piens bija kīklōpu barība. Dievu zibeņi bija kīklōpu darbi. Kīklōpiem bija pierē viena acs.

I-celmi.

21. Par jūru.

Uz jūru tek daudz (daudzas) un lielas upes. Jūrā ir salas. Daudz(as) jūras salas ir lielas. Jūras ir dziļas. No lielā jūru skaita daudzas ir pazīstamas. Jūru klintis bieži ir augstas. Neizmērojamā jūrā ir daudz dažādu dzīvnieku sugu. Dziļā jūrā vētras nav bīstamas. Jūrniekiem ir stipri tīkli.

22. Par seno tautu flotēm.

Senām tautām bija lielas flotes. Kartāgiešiem un atēniešiem bija kara un tirdzniecības kuģi. Kara kuģu stiprums bija liels. Kuģu ātrums bija liels. Bieži kara kuģos bija celti torņi. Liela flote ir jūras pilsētu aizsargs. Ar tirdzniecības kuģiem tirgotāji brauc.

Adiectiva ar -er, -is, -e.

23. Par Itāliju.

Itālija, liela pussala, ir slavena zeme. Ap Padas upi ir liels līdzenums. Tur ir slavenas pilsētas: Milāna, Cremōna, Vērōna. Tur notika (fuērun) sivas kaujas starp romiešiem, galliem un kartāgiešiem. Kartāgiešu jātnieki pārspēj romiešu kājnieku pulkus (romiešu kājnieki no kartāgiešu jātniekiem tiek pārspēti), jo kartāgiešu zirgi bija dedzīgi un veikli. Jātnieku kaujā konsuls Scīpiōns ir ievainots. Pie jūras krasta ir purvaini lauki. Tur gaiss ir neveselīgs (veselīgs ne ir).

Romiešu osta.

24. Par Scīpiōnu.

Scīpiōns bija dedzīgs un veikls Hannibala, kartāgiešu vadoņa, uzvarētājs. Kā vadonis bija veikls un dedzīgs, tā karivji bija veikli un bezbailīgi. Scīpiōns bija lielu jātnieku un

kājnieku pulku uzvarētājs. Scīpiōna jātnieku un kājnieku pulki ilgi Kartāgai un Hannibalam bija lielu rūpju (*gen. sing.*) iemesls.

Adiectiva ar -is, -e un ar vienu galotni.

25. Par cilvēku dzīvi.

Cilvēku dzīve ir īsa. Cilvēka dzīves laiks ir īss. Nāve visiem cilvēkiem un visām cilvēku audzēm kopēja. Visi cilvēki mirstīgi. Cilvēku miesa (miesas) mirstīga, gars nemirstīgs. Cilvēka gars līdzīgs Dievam. Dažāda ir cilvēku dzīve, dažādi ir cilvēku tikumi, dažādas ir cilvēku spējas. Ir cilvēki dūšīgi un bailīgi. Māksla gaŗa, dzīve īsa.

26. Par droŗo un enerŗisko romieŗu tautu.

Romieŗu tauta bija droŗa un enerŗiska. Romieŗu kareivji bija slaveni, vadoŗi droŗi, enerŗiski un gudri. Arī tēvijas mīlestība romieŗos bija milzīga (liela). Ne tikai romieŗi (romieŗu vīri), bet arī romietes (romieŗu sievas) bija droŗas un enerŗiskas. Tāpēc kaŗi un kaujas bija briesmīgi un nesaudzīgi, bet romieŗi bija milzīgu ienaidnieku pulku uzvarētāji. Ŷildas (*sing.*) un pārmērības (*sing.*) bija izsmalcinātu un vieglprātīgu paraŗu iemesls.

27. Par Kartāgu.

Kartāgas pilsēta (Kartāga pilsēta) bija tirieŗu kolōnija. Kartāgu cēla Didōna (Kartāga ir celta no Didōnas), gudra un droŗa jaunava (gudras un droŗas jaunavas), Afrikas piekrastē. Senie kartāģieŗi ilgi bija droŗi jūrnieki, gudri tirgotāji, uzcītīgi un laimīgi ļaudis. Bet laimē bija leŗni un nelaimē bez stingra rakstura. Kartāgu, seno Romas sāncensi, romieŗi uzvarēja.

28. Pamācības.

Tu, mans dēls, esi uzcītīgs un godpratīgs skolnieks! Un jūŗ visi, zēni, esiet uzcītīgi un godprātīgi. Esat rūpīgi! Ja būsīt rūpīgi, jūŗu darbi būs viegli. Esiet pateicīgi vecākiem! Ja būsīt pateicīgi, būsīt laimīgi. Nepateicīgie būs nelaimīgi. Būt labu cilvēku skaitā ir liels gods (slava).

29. Lauva, govs, kaza un aita.

Govij, kazai un aitai bija sabiedrība ar lauŗu. Kopējā darba ļaupijums bija liels briedis (liels brieŗa ķermenis). Bija četri sabiedrotie, tāpēc govs teica: „Lai ir četras ļaupijuma daŗas!“ Bet lauŗa (atbildēja): „Pareizi, bet četras daŗas būs manas. Pirmā daŗa ir mana, jo es esmu lauŗa, zvēru ķēniņŗ;“

otrā daļa būs mana (man), jo esmu stiprs un dižciltīgs; trešā lai ir man, jo esmu darba biedrs; ceturtnā daļa būs mana, jo esmu stiprāks kā jūs.

30. Par romiešu armiju.

Romiešu armijā bija kājnieki un jātnieki. Romiešu armijas kodols bija kājniekos (in peditātū). Jātnieki nostājās (bija) kājnieku sānos. Visu armiju vadīja konsuls. Barbaru pulki romiešu armijām nebija līdzīgi. Ar enerģisku uzbrukumu romiešu leģioni ienaidnieku armiju pārspēj. Ar ātru skriešanu ienaidnieki bēg no romiešu uzbrukuma. Daudzi no barbariem ar stopu un akmeņiem cīnās, daudzi arī no divričiem kaujas.

31. Par ragiem.

Briežiem ir lieli un skaisti ragi. Briedis ar ragiem kaujas. Ragi ir briežu ieroči. Ragu veids ir dažāds. Brieži met ragus. Mednieki mīl briežu ragus. Briežu ragi ir līdzīgi zariem.

E-celmi.

32. Par dienām.

Saule ir gada laiku un dienu vadonis, mēness — mēnešu un nakšu. Gada ritēšana, zemes un mēness griešanās ir zināma. Vasaru (*abl.*) dienas garas, naktis īsas. Mēness veids ir dažāds, saules veids ne (ne ir dažāds). Daudzās Azijas un Afrikas daļās dienu un nakšu garums ir līdzīgs. Pusdienas laiks visās zemes daļās ir dažāds: iemesls ir zemes griešanās. Stunda ir dienas daļa. Ziema ir īsu dienu laiks. Ziemai ir (hiems habet) daudz aukstu dienu (daudzas aukstas dienas).

Passivum.

A- un E-celmi.

33. Par zemkopjiem.

Zemkopis arī lauku (= lauks no zemkopja tiek arts). Zemkopji arī laukus. Zemkopju uzcītību slavē (= zemkopju uzcītība tiek slavēta). Ciemu iedzīvotājus sauc par zemkopjiem (zemkopji tiek saukti). Mani sauc par zemkopi, jo zemi (lauku) kopju. Zemkopju godpratība no visiem tiek slavēta un mīlēta. Mani priecina zemkopja dārza ēna. Ja tu esi godīgs, no zemkopjiem tieci mīlēts un slavēts. Ja tu esi negodīgs, no visiem tieci nicināts un apsmiets. Mēs tiekam apsmieti, ja esam slinki. Mani apsmej, ja esmu slinks. Tu tieci apsmiets, ja esi slinks. Zemkopju bērni skolās tiek vingrināti un audzināti. Jūs tiek at vingrināti un audzināti, kamēr esat skolnieki.

Prōnōmina persōnālia et possessīva.

34. Par mūsu ekskursiju.

Rīt būsīm mūzejā. Es ar savu (manu) klasi, tu ar savu (tavu), Pauls ar saviem biedriem. Mūsu skolotāji vienmēr ir uzmanīgi kā pret mani, tā arī pret tevi un visiem mūsu biedriem. Kā man, tā tev un visiem citiem viņi bteži rāda un izskaidro daudzas ievērojamas lietas. Mani priecina mūzejā jaunas gleznas, tevi — senas. Agrāk daudzi biedri bija mūzejā bez manis un bez tevis, tagad viņi būs ar mani un ar tevi.

Daudzi no mums un jums jau sen vēlas redzēt mūzeju. Skolotāji atmin (atminīgi ir) mūs un jūs: mums visiem un jums visiem viņi rādīs (mōnstrābunt) skaistas lietas. Rīt skolotāji ar mums un ar jums būs mūzejā.

35. Locekļi un vēders.

Miesas locekļi kādreiz bija pret vēderu. Tādēļ viņam teica: „Mēs vienmēr ar savu (mūsu) darbu tevi barojam, tu neko nestrādā. Nekalposim (nōn serviēmus) tev un barības tev nepiegādāsim (nōn praebēbimus).“ Bet kamēr vēderam barības (nekādas barības) nepiegādā, visa miesa paliek vāja. Beidzot locekļi saprata savu muļķību.

Is, ea, id.

36. Par Alkibiadu.

Atēnietis Alkibiads bija slavens cilvēks. Viņa dzimums bija dižciltīgs. Pēc tēva nāves viņu audzina Perikls. Viņā bija lieli miesas un gara spēki. Skolas biedri viņam nebija līdzīgi ģimnazijas sacīkstēs. To,*) vārdā Akadēmiju, Alkibiads ar kalpu Zōpiru apmeklēja. Šis bija zēna pādidagōgs. Jo dižciltīgo atēniešu zēniem ir (puerī habent) pādidagōgi. Šie ir zēnu pavadoņi. Vecāki viņiem uzticēja dēlu apsargāšanu.

quī, quae, quod.

37. Par likumiem.

Tā valsts ir laimīga, kurai labi likumi (ar habeō). Tie likumi ir labi, kas audzina godīgus un darbīgus jaunekļus. Tos vīrus slavējam, kas tēviņu grezno labiem likumiem. Senie slavēja (laudāvērunt) tos likumus, kuŗu ierosinātāji (auctōrēs) bija bijuši (fuerant) Likūrgs un Solōns. Spartietis Likūrgs ir tas, kuŗu pats Apollōns, Delfu dievs, grezno ar gudrības slavu.

*) Ģimnazija.

Bet Solōns ir tas, kam seno starpā (apud veterēs) bija gudra vīra vārds. Šie ir likumu ierosinātāji, kuŗu slava (glōria) būs mūžīga.

Prōnōmen interrogātivum.

38. Jautājumi.

Kas bija Kroiss? Kuŗā pilsētā dzīvoja Kroiss? Kāpēc (kuŗā lietā) Kroiss bija slavens? Kas bija Solōns? Ko Kroiss Solōnam (*acc.*) jautā? Ko Solōns sauc par vislaimīgāko (*fēlicissimum*) no visiem cilvēkiem? Ar ko (*quōcum*) Kroiss kaŗo? Kādu pilsētu persieši iekaŗo? Ko Kīrs Kroisam jautā? Kāpēc (*quam ob rem*) Kīrs Kroisa dzīvību glābj?

Numeralia cardinalia.

39. Par septiņiem romiešu ķēņiņiem.

Romuls, pirmais romiešu ķēņiņš, valdīja (rēgnāvit) 37 gadus; Numa Pompilijs, otrs ķēņiņš, 43; Tullus Hostilijs, trešais ķēņiņš, 32; Anks Marcijs, ceturtais ķēņiņš, 25; Tarkvinijs Senais, piektais ķēņiņš, 38; Servijs Tullijs, sestais ķēņiņš, 44; Tarkvinijs Lepnais, septītais ķēņiņš, 25. Romas pilsētā valdīja (rēgnāvērunt) septiņi ķēņiņi. Tauta vēlāk izvēlēja (*creāvit*) divus konsulus. Imperātoru laikos Romai bija (*habuit*) trīsdesmit septiņi vārti, septiņi tilti, četrdesmit svētnīcu.

Numeralia ordinalia.

40. Par mēnešiem.

Pirmais mēnesis ir janvāris, otrs februāris, trešais marts, ceturtais aprīlis, piektais maijs, sestais jūnijs, septītais jūlijs, astotais augusts, devītais septembris, desmitais oktōbris, vienpadsmitais novembris, divpadsmitais decembris. Veciem romiešiem (apud veterēs r.) septembris bija septītais, oktōbris astotais, decembris desmitais gada mēnesis, jo gadam bija desmit mēnešu.

Janvārim ir trīsdesmit viena diena. Cik dienu ir aprīlim? Kuŗā gadā tagad dzīvojam?

Sum, fut, esse. Coniunctivous.

41. Izteicieni.

1. **Būsim** uzcītīgi — **sīmus** dīligentēs! (uzmudinājums)
Nebūsim vieglprātīgi — **nē sīmus** levēs!
2. **Lai viņš ir** uzcītīgs — **sīt** dīligēns! (pavēle)
Esi uzcītīgs — **sīs** dīligēns!
Neesi slinks — **nē sīs** piger!

3. **Kaut jel es būtu laimīgs — utinam fēlix sim!** (vēlēšanās)

Kaut jel viņš būtu laimīgs — utinam fēlix sit!

Kaut jel mēs nebūtu slinki — utinam nē sīmus pigrī!

Būsim uzmanīgi! Būsim pateicīgi pret vecākiem! Citu dzīve lai ir mums skolotāja! Lai tev vieglas smiltis! Miers lai ir ar jums! Kaut jel jūs vienmēr būtu laimīgi! Lai neviens nav (nē quis sit) tiesnesis paša lietā (causā)! Lai lietās ir mērs! Bez draudzības dzīve būtu skumja. Skolnieki lai atceras (memorēs suntō) skolotāja pamācības (*gen.*)! Esiet pateicīgi pret vecākiem! Būsim draugi!

42. **Vecāki mūs māca, lai esam uzcītīgi.**

Vecāki mūs māca, lai esam (būtu) uzcītīgi. Mani vecāki vēlas, lai esmu laimīgs. Esiet godīgi, lai jūs būtu laimīgi! Es mācīšos uzcītīgi, lai vecāki būtu apmierināti. Mums vajaga rūpēties, lai mūsu spēki ir vienmēr stipri. Mūsu vecāki mūs sūta skolās, lai esam godpratīgi. Es vienmēr esmu vēlējis (optāvī), lai mani vecāki būtu laimīgi. Vecāki vienmēr rūpējās, lai mūs nebūtu ļauni biedri. Rūpējies, lai veselā miesā ir vesels gars.

43. **Pamācības.**

Ja jūs vienmēr būtu čakli, jūsu panākumi būtu labi. Jūs vienmēr esat čakli. Jūs būsit čakli. Lai jūs vienmēr būtu čakli! Ja zēni būtu bijuši labu cilvēku sabiedrībā, būtu bijuši labāki (meliōrēs). Mācaities, lai jūs būtu laimīgi! Mēs mācāmies, lai būtu gudri. Mēs mācījāmies, lai būtu gudri. Mācies, lai tu būtu laimīgs!

Verba.

Praesens, imperfectum, futūrum I indic. act.

A-celmi.

44. **Par Grieķiju.**

Grieķijas iedzīvotāji bija jūrnieki un zemkopji. Jūrnieki bieži dzīvoja salās, ūdenī brauca un ķēra ūdeņu zvērus. Zemkopji dzīvoja mājās un būdīnās.

Arī dzejnieki bija Grieķijā. Mēs milam un slavējam grieķu dzejniekus. Grieķijas dzejnieki milēja gudrību un zinātnes un upurēja mūzām. Vesta bija ģimenes dieve. Sievas un meitenes greznoja Vestas altāri vaināgiem un rozēm.

Grieķijas iedzīvotāji milēja tēviju un ar persiešiem par tēviju karaļa. Grieķu dzejnieki slavēja Atiku un Minervu, Atikas dievi.

45. Par Arminu.

Armins Ģermāniju atbrīvoja no romiešiem. Pirms kaujas draugu cīņas garu (animōs) ar šiem vārdiem iededzināja:

Tēvija ir lielās briesmās. Ja enerģiski nekausimies, romieši Ģermānijas tautas uzvarēs un ģermāņu laukus un ciemus postīs. Romas tauta tagad ģermāņiem pavēl. Bet ne ilgi pavēlēs, ja enerģiski cīnīsities un tēviju atbrīvosit. Pēc cīņas bezbailīgos slavēšu un apdāvināšu, glēvos pelšu un sodīšu. Arī sievas apbruņosies un ar pretinieku cīnīsies, jo tēvija ir briesmās.

46. Derīgi ir rakstīt, ko dzirdam (quae audīmus).

Rakstīšu to, ko skolotājs rakstīs. Ja rakstīsi, ko dzirdēsi (quae audiēs), labi atminēsi (atminā turēsi). Kas nerakstīs, bieži nezinās (nesciet), ko dzird (audit) vai lasa. Mēs visi bieži rakstīsim to, ko redzēsīm. Ja tā nedarīsīt, vāji atminēsīt. Jo tik daudz zināsīm (sciēmus), cik daudz atminēsīm. Uzcītīgi skolnieki uzmanīgi dzirdēs (audient), ko skolotāji sacīs un lasīs vai pavēlēs un atgādinās.

Praesēns, imperfectum coniunct. act.

47. Par mieru un karu.

Mēs vēlamies mieru, bet gatavojam karu, lai tēviju stiprinātu. Kareivji nes ieročus, lai par tēviju cīnītos. Mēs nekarojam, lai kaimiņu zemi iekarotu, bet lai glābtu tēvijas brīvību. Atēnieši kāvās (pūgnāvērunt) ar persiešiem, lai savu tēviju glābtu. Romieši no arkla atsauca (āvocāvērunt) Cincinnātu, lai viņš būtu diktātors. Bija likums, ka tauta izvēlētu diktātoru. Mūsu kareivji rūpējās, lai mīlētu karu.

48. Par Trōjas karu.

Trōjiešu ķēniņš bija Priams. Parids, ķēniņa Priama dēls, brauca uz Grieķiju, lai apmeklētu Menelāju, Spartas ķēniņu. Menelājam bija sieva, vārdā Helene, kuŗa skaistumā pārspēja visas sievietes. Kad kādreiz Menelājs nebija (abesset) Spartas pilsētā, Parids lūdza (ōrāvit) Heleni, lai apskatot viņa (savu) kuģi. Helene paklausīja (obtemperāvit) Parida gribai un ar viesi iegāja (intrāvit) kuģi. Tad Parids pavēlēja (imperāvit) jūrniekiem, lai (iz)brauc no ostas. Tā ar viltu Heleni nolaupīja (raptāvit).

Praesēns, imperfectum, futūrum I indic. act.

E-celmi.

49. Vēstule.

Draugs draugam sūta sveicienu!

Ja tu esi vesels, labi, es esmu vesels. Pavasaris tuvojas. Viss pavasari zied. Putni dzied un pilda gaisu ar dziesmu. Vakar staigāju (ambulāvi) savu (manu) vecāku dārzā. Saule spīdēja, koki deva ēnu. Cik ilgi tu slavēsi pilsētu? Cik ilgi tu paliksi pilsētā? Steidzies pie mūsu priekiem! Tev patiks šeit būt. Tu būsi man pateicīgs. Gaidu tevi! Dzīvo sveiks!

50. Vingrini spēkus!

Vingrini savus (tavus) spēkus! Ja zēns vingrina spēkus, ir vesels. Miesa un gars ir vesels. Ja spēkus vingrināsi, būsi vesels. Zēni, kas vingrina atmiņu, daudzas lietas atmin.

Vecie grieķi vingrināja miesu. Sōkrats vienmēr vingrināja savus spēkus. Skolnieki skolā vingrina ne tikai miesu, bet arī garu. Mēs vienmēr vingrināsim ne tikai miesu, bet arī garu. Visiem no bērnības vajaga vingrināt spēkus.

Praesēns, imperfectum coni. act.

51. Turēsim mēru visās lietās!

Turēsim mēru visās lietās! Rūpējies, lai tu lielās bēdās un lielā priekā turētu mēru! Atgādinu jums un vienmēr atgādināšu, lai nelaimē jūs pārāk nebaidītos.

Tēvs vēlas, lai es draugu pamācītu slepeni. Kas dara labu darbu, lai klusē! Kad konsuls parādījās tautas sapulcē, liktori gāja viņam pa priekšu, lai atvairītu pūli.

Praesēns, imperfectum, futūrum I indicatīv. act.

Līdzskaņu celmi.

52. Izteicieni.

Ne skolai, bet dzīvei mācāmies. Vārdi māca, piemēri velk. Mācies būt pieticīgs ar mazumu! Dzīvi bieži vada laime, ne gudrība. Cerība bažo un viņ. Ozols nekrīt ar vienu sitienu. Skaldi un valdi! Vienprātībā mazas lietas aug. Velti lasa, kas nesaprot.

53. Saruna.

Tēvs un dēls.

T. Ko tu lasi, Paul?

D. Lasu fābulu par vardēm, kas lūdz valdnieku. Mans brālis lasa par Sōkratu. Katru dienu lasām fābulas, kuŗas skolotājs skolā pārrunā.

T. Pareizi un gudri darāt. Uzcītīgi zēni mājā lasa to, ko skolotājs skolā pārrunā. Bet kur jūs vakar bijāt?

D. Vakar bijām pļavā; ar mums bija mūsu kaimiņa dēli. Mēs salasījām puķes. Ar vaiņagiem greznosim savas (mūsu) galvas.

T. Mani dēli, pieminiet mācības! Mācieties labprāt un uzcītīgi! Katru dienu lasait un rakstait!

D. Vienmēr labprāt mācīsimies un lasīsim. Mācīties ir derīgi un skaisti. Mācības gara spēkus attīstīs (baros) un atmiņu asinās.

T. Pareizi, mans dēls, saki. Ja čakli mācīsities, man arī sagādāsit lielu prieku.

Praesēns, imperfectum coni. act.

Līdzskaņu celmi.

54. Pamācības.

Lasisim grāmatas! Lai viņš lasa! Lai viņi lasa! Vingrināsim spēkus! Grāmatas māca, lai mīlam tikumu un vairāmiem no netikumiem (*acc.*). Labas grāmatas vienmēr mācīja, lai tikumu mīlētu un no netikumiem vairītos. Vecāki vēlas, lai sakām patiesību, lai patiesību sakošos (dīcentēs) mīlam. Labi vecāki vienmēr ir gribējuši (optāvērunt), lai bērni lasa labas grāmatas un savus spēkus labi vingrina. Kad zēni labas grāmatas lasīja, no daudziem netikumiem vairījās.

Vingrināšu savus (manus) spēkus. Lasišu un mīlēšu tās grāmatas, kuŗas tēvs man ieteic.

Pamatformas.

Perfectum, plūsquamperfectum, futūrum II indic. act.

A-celmi.

55. Par vasaras dzīvi.

P. Kur tu dzīvoji, Marku, pagājušā vasarā?

M. Dzīvoju uz laukiem, kur jau ilgi agrāk biju dzīvojis. Es mīlēju lauku dzīvi. Es strādāju un pusdienoju dārzā; mēs staigājām mežā. Pārcietām lielu karstumu. Visus priecināja

lauku dzīve — veselīga, mierīga, patīkama. Visi atjaunoja savus spēkus jauniem darbiem (ad). Kur jūs dzīvojāt?

P. Mēs dzīvojām pie jūras krasta. Mēs apmeklējām mūsu draugu, jo viņš mūs bija saucis. Mēs braucām jūrā, kur jau ilgi bijām gribējuši braukt. Jūras gaiss mūs izdziedināja. Visi, kas bija dzīvojuši pie jūras krasta, slavēja vasaras dzīvi. Visi slavēs jūras dzīvi, ja būs braukuši mierīgā laikā ar laivu. Kur jūs būsit nākošā ziemā?

M. Ziemu mēs pavadīsim pilsētā. Mēs steigsimies uz pilsētu, kur būsīm sagatavojuši ērtu dzīvokli. Varbūt jūs arī steigsities, kur būsīm mainījuši savu (jūsu) dzīvokli. Visi biedri tūlīn steigsies uz skolu, jo no laukiem būs pārceļojuši.

56. Izteicieni.

Kā tu citus būsi sveicinājis, tā tevi sveicinās citi. Gaisu, ne garu viņš ir mainījis, ja ir devies (properāvit) pāri par jūru. Ārsts bija rūpējies, daba izdziedināja. Maza dzirkstelīte ir radījusi lielu uguni. Neviena ērglis nav ķēris mušas, neviena muša ērgli.

Perfectum, plūsquamperfectum coni. act.

57. Daži teikumi.

Skolotāji būtu skolniekiem piešķīruši balvas, ja tie būtu bijuši centīgi. Ja Fulvija konsulam nebūtu norādījusi uz Katilīnas sazvērestību, Cicerōns nebūtu glābis Romas valsti. Aleksandrs Lielais nebūtu iekarojis Tēbu, ja iedzīvotāji ienaidniekiem būtu pretojušies.

Mācītiem cilvēkiem ir zināms, cik ļoti romieši ir milējuši karu. Stāsti, kas ir izglābis romiešus lielās briesmās. Es jautāju, kāpēc visi Aristeidu ir saukuši par taisnu. Saki, ko trōjieši visvairāk ir milējuši.

Perfectum, plūsquamperfectum, futūrum II indic. act.

E-celmi.

58. Par Kartāgu.

Kartāga, Airikas pilsēta, kādreiz bija slavēta (ziedēja). Iedzīvotāji (sa)vairoja Kartāgas bagātības. Katōns romiešus mudināja, lai tie iznīcina Kartāgu. Romieši nodedzināja pilsētu (ugunsgrēkā izpostīja).

Raudāja pūniešu sievas, kamēr romiešu kareivji piepildīja pilsētu ar asinīm un uguni (incendiō).

Kaut gan jau agrāk kareivji daudzas vietas bija ugunsgrēkā iznīcinājuši, tomēr ilgi Kartāgu velti mēģināja iznīcināt.

Katōns senātam rakstīja (scrīpsit): Ja pēc Kartāgas romieši būs iekarojuši un iznīcinājuši citas pilsētas, visa Afrika tiks pārvarēta (superābitur).

Perfectum, plūsquamperfectum coni. act.

59. Daži teikumi.

Visiem ir zināms, cik ļoti Cīrerōns ir centies glābt Romas valsti. Ja tu būtu klusējis, būtu palicis gudrinieks. Mums kaitēsīm, ne skolotājam, ja atmiņu nebūsīm vingrinājuši. Saki, ko ir pelnījis Cicerōns? Es nebūtu klusējis, ja man būtu zināmi negodīgu cilvēku nodomi. Saki, kurā gadā romieši ir izpostījuši Kartāgu.

Perfectum, plūsquamperfectum, futūrum II indic. act.

Līdzskaņu celmi.

60. Par grieķu likumiem.

Agrāk Drakōns atēniešiem bija uzrakstījis likumus. Viņš visām lietām bija nolīcis nāves sodu, tāpēc pilsoņiem bija nīstams. Atēnieši nolēma: „Lai Solōns raksta jaunus likumus!“ Tauta viņam piešķīra lielu slavu, jo bija uzrakstījis labus likumus.

Lakedaimonieši iekārtoja valsti saskaņā ar likumiem, kurus bija uzrakstījis Likūrgs. Apollōns viņam piešķīra gudrības slavu. Romieši, kas par teicamiem grieķu likumiem bija uzziņājuši, trīs vīrus sūtīja, lai tie tos norakstītu.

61. Daži teikumi.

Romieši karoja (veda karus) ar daudzām ciltīm. Hannibals savus pulkus savilka un veda uz Itāliju. Kad romieši tuvojās, ienaidnieki noslēdza pilsētas vārtus. Ja mūsu draugs tev būs rakstījis, brāli, sūti man viņa (ēius) vēstuli. Ja palīgā mums būsī atsūtījis un ienaidniekus uzvarējis, virspavēlniek, visi pilsoņi tevi slavēs un valdības vīri tev piešķirs lielu balvu.

Perfectum, plūsquamperfectum indic. act.

62. Daži teikumi.

Mēs būtu virspavēlniekam piešķīruši lielu slavu, ja viņš būtu uzvarējis ienaidniekus. Pēc tam kad romiešu tauta bija kartāgiešiem pieteikusi karu, Hannibals savus pulkus veda uz Itāliju. Ja Hannibals nebūtu Saguntas iekarojis, romieši nebūtu pieteikuši kartāgiešiem karu. Saki man, kādu grāmatu Aleksandrs Lielais ir visvairāk lasījis. Visiem ir zināms, cik ļoti Achillejs Patroklu ir mīlējis.

Latīņu-latviešu vārdnīca.

Pirmā daļa.

A-celmi.

1. Dē Ītaliā.

dē *praep. abl.* par
Ītalia, ae *f.* Itālija
est *sing.* ir
terra, ae *f.* zeme
in *praep. abl.* iekš
Eurōpa, ae *f.* Eiropa
in Eurōpā Eiropā
ōra, ae *f.* (jūras) krasts
habet ir
incōla, ae *m.* iedzīvotājs
īnsula, ae *f.* sala

nauta, ae *m.* jūrnieks
sunt *plūr.* ir
fābula, ae *f.* pasaka, teika
Campānia, ae *f.* Kampānija
et *cōiunctiō* un
Āpūlia, ae *f.* Āpūlija
Sicilia, ae *f.* Sicīlija
indūstria, ae *f.* uzcītība
glōria, ae *f.* slava
parat sagādā

2. Dē Rōmā.

Rōma, ae *f.* Roma
porta, ae *f.* vārti
via, ae *f.* iela, ceļš
statua, ae *f.* statuja, tēls
poēta, ae *m.* dzejnieks
ad *praep. acc.* pie
villa, ae *f.* vasarnīca, māja
Messāla, ae *m.* Mesāla

rosa, ae *f.* roze
ōrnat grezno
Cornēlia, ae *f.* Kornēlija
fīlia, ae *f.* meita
mēnsa, ae *f.* galds
cōpia, ae *f.* daudzums
ūva, ae *f.* vīnoga
dēlectat priedina

3. Dē Aetnā.

Aetna, ae *f.* Aitna
ibi *adv.* tur
silva, ae *f.* mežs
vīnea, ae *f.* vīna dārzs
herba, ae *f.* zāle
agricōla, ae *m.* zemkopis
Jūlia, ae *f.* Jūlija

ex *praep. abl.* no
aqua, ae *f.* ūdens
portat nes
saepe *adv.* bieži
flamma, ae *f.* liesma
dēvāstat posta

A- un E-celmu konjugācija.

4. Dē Sicīliā.

laudō, āre art
multum *adv.* daudz

labōrō, āre strādāt
vidēō, ēre redzēt

amō, āre mīlēt
patria, ae *f.* tēvija
dēbēō, ēre vajadzēt
flōrēō, ēre ziedēt
umbra, ae *f.* ēna

nocēō, ēre kaitēt
quid *prōnōmen* ko
noctū nakti
stella, ae *f.* zvaigzne
ōrō, āre lūgt

5. Dē vulpēcūlā et ūvā.

vulpēcūla, ae *f.* lapsiņa, lapsa
placeō, ēre patikt
fōrma, ae *f.* forma, izskats
appropinquō, āre tuvoties
dēlectō, āre priecināt
tentō, āre mēģināt
carpēre raut
sed *conī.* bet

frūstrā *adv.* velti
tum *adv.* tad
ē *praep. abl.* no
properō, āre steigties
clāmō, āre kliegt
nōndum *adv.* vēl ne
mātūrus, a, um *adi.* gatavs
mātūrae *adi.* gatavas

Līdzskaņu celmu konjugācija.

6. Dē scholā.

discipulus, ī *m.* skolnieks
schola, ae *f.* skola
lēgō, ēre lasīt
scribō, ēre rakstīt
quoque *adv.* arī
respondēō, ēre atbildēt
pārēō, ēre paklausīt
utī (=ut) *adv.* kā
ita *adv.* tā
dicō, ēre sacīt, runāt
discipulī *plūr.* skolnieki

bēstia, ae *f.* zvērs
pingō, ēre zīmēt
sententia, ae *f.* prātula, izteiciens
littera, ae *f.* burts
discō, ēre, mācīties
quid *prōnōm. interrog.* ko?
dēbēō, ēre vajadzēt
latīnē *adv.* latīniski
crēdō, ēre ticēt
spērō, āre cerēt

O-celmi.

7. Dē hortō.

hortus, ī *m.* dārzs
planta, ae *f.* stāds
fōrma, ae *f.* forma, veids
iūcundus, a, um patīkams
dominus, ī *m.* kungs, īpašnieks
placeō, ēre patikt
ambulō, āre staigāt

umbra, ae *f.* ēna
servus, ī *m.* vergs
laudō, āre slavēt
verbum, ī *n.* vārds
laetitia, ae *f.* prieks
praebeō, ēre sagādāt
ubi *adv.* kur
es esi

8. Dē Rhēnō.

Rhēnus, ī *m.* Reina
flūvius, ī *m.* upe

Germānia, ae *f.* Germānija
rīpa, ae *f.* (upes) krasts

habent *plūr.* ir
 campus, *ī m.* lauks
 cervus, *ī m.* briedis
 vīcus, *ī m.* ciems
 accōla, *ae m.* apdzīvotājs,
 iedzīvotājs
 rūsticus, *ī m.* zemnieks
 nauta, *ae m.* jūrnieks
 casa, *ae f.* būdiņa
 equus, *ī m.* zirgs
 gallus, *ī m.* gailis

gallīna, *ae f.* vista
 que *conī.* un; lieto vārda
 beigās
 gallināsque un vistas
 pecūnia, *ae f.* nauda
 autumnus, *ī m.* rudens
 autumnō rudeni
 animus, *ī m.* gars, dvēsele,
 jūtas
 tē *prōnōm. pers.; acc.* tevi
 templum, *ī n.*

Templum, ī n.

9. Dē templō.

templum, *ī n.* svētnīca
 oppidum, *ī n.* pilsēta
 iūcundus, *a, um* patīkams
 Deus, *ī m.* Dievs
 adōrō, *āre* pielūgt
 domicilium, *ī n.* mitekļis
 parō, *āre* sagādāt
 dōnum, *ī n.* dāvana
 ornāmentum, *ī n.* izgrezno-
 jums
 metallum, *ī n.* metalls
 aurum, *ī n.* zelts

argentum, *ī n.* sidrabs
 antīquus, *a, um* sens
 erant *imperf.; plūr.* bija
 dea, *ae f.* dieve
 āra, *ae f.* altāris
 Rōmānus, *ī m.* romietis
 ōrnō, *āre* greznot
 dōnō, *āre* dāvināt
 etiam *conī.* arī
 praeda, *ae f.* laupījums
 bellum, *ī n.* karš

Vtriešu kārtas vārdi ar -er un -ir.

10. Dē scholā.

puer, *ī m.* zēns
 puella, *ae f.* meitene
 frequentō, *āre* apmeklēt
 magister, *trī m.* skolotājs
 ēdūcō, *āre* audzināt
 liber, *librī m.* grāmata
 cōpia librōrum daudz grā-
 matu
 liberī, *ōrum (tikai plūr.) m.*
 bērni
 elementum, *ī n.* pamatviela;
plūr. sākumi
 litterae, *ārum f.* zinātne
 littera, *ae f.* burts
 fundāmentum, *ī n.* pamats
 dīsciplīna, *ae f.* mācība
 fēriae, *ārum f.* brīvdienas

vir, *virī m.* vīrs
 doctus, *a, um* mācīts
 vīta, *ae f.* dzīve
 Alexander, *drī m.* Aleksandrs
 filius, *ī m.* dēls
 Philippus, *ī m.* dēls
 Persa, *ae m.* persietis
 nārrō, *āre* stāstīt
 gymnasiūm, *ī n.* ģimnazija,
 vingrošanas vieta
 ibi *adv.* tur
 lūsus, *ī m.* sacīkste, rotaļa
 Māgnus (pievārds) Lielais
 Leōnidēs, *ae* Leōnids
 Aristotelēs, *is* Aristotels
 (grieķu prātnieks)

11. Sententiae.

trānsit pāriet	mēdīcus, ī <i>m.</i> ārsts
mundus, ī <i>m.</i> pasaule	nātūra, ae <i>f.</i> daba
nūllus, a, um neviens, nekāds	cūrō, āre dziedināt, rūpēties
malum, ī <i>n.</i> ļaunums	sānō, āre izdziedināt
bonum, ī <i>n.</i> labums	Hannibal, ālis <i>m.</i> Hannibals
ōtium, ī <i>n.</i> atpūta	ante <i>praep. acc.</i> priekš
post <i>praep. acc.</i> pēc	porta, ae <i>f.</i> vārti
negōtium darbs, nodarboša-	patria, ae <i>f.</i> tēvija
nās	bene <i>adv.</i> labi
sine <i>praep. abl.</i> bez	ōrō, āre lūgt
īra, ae <i>f.</i> dusmas, īgnums	labōrō, āre strādāt
studium, ī <i>n.</i> kaislība, parte-	dīvidō, ēre dalīt, skaldīt
jība	imperō, āre valdīt

Īpašības vārdi ar -us, -a, -um; -er, -a, -um.

12. Dē magistrīs et puerīs.

noster, tra, trum mūsu	pigritia, ae <i>f.</i> slinkums
impīger, gra, grum darbīgs	causa, ae <i>f.</i> iemesls
piger, gra, grum slinks	trīstitia, ae <i>f.</i> bēdas
pulcher, chra, chrum skaists	māgnus, a, um liels
crēta, ae <i>f.</i> krīts	bonus, a, um labs
tabula, ae <i>f.</i> plāksne, dēlis	parvus, a, um mazs
āter, tra, trum melns	novus, a, um jauns
tabula ātra, tabulae ātrae <i>f.</i>	aeger, gra, grum slimš
melnais dēlis, (tāfele)	apud <i>praep. acc.</i> pie
numerus, ī <i>m.</i> skaitlis	antīquus, a, um sens
suus, a, um savs	stilus, ī <i>m.</i> stils
pōnō, ēre likt	cērātus, a, um vasku
mēnsa, ae <i>f.</i> galds	clārus, a, um slavens
sedēō, ēre sēdēt	varīus, a, um dažāds
scamnum, ī <i>n.</i> sols	

13. Dē amicitīā.

amicitia, ae <i>f.</i> draudzība	probus, a, um godīgs
habēō, ēre būt, turēt	fīrmus, a, um stiprs
cārus, a, um dārgs	vērus, a, um patiess
amicus, ī <i>m.</i> draugs	fīdus, a, um uzticams
crēdō, ēre ticēt	rārus, a, um rets

14. Dē liberīs aegrīs vicīnī.

vīcīnus, ī <i>m.</i> kaimiņš	asper, era, erum ass
nūper <i>adv.</i> nesen	omnīnō <i>adv.</i> vispāri
morbis, ī <i>m.</i> slimība	molestus, a, um grūts
ventus, ī <i>m.</i> vējš	parō, āre sagādāt

tener, a, um maigs, jauns,
vārīgs
autem *conī.* bet
praesertim *adv.* sevišķi
periculōsus, a, um bīstams
rōtus, a, um zināms, pazī-

stams
cūra, ae *f.* rūpes
cūram habēbat rūpējās
nunc *adv.* tagad
auxilium, ī *n.* palīdzība
sānus, a, um vesels

15. Dē avō meō.

avus, ī *m.* vectēvs
meus, a, um mans
parvus, a, um mazs
fossa, ae *f.* grāvis
altus, a, um dziļš, augsts
vallum, ī *n.* valnis, uzmetums
lātus, a, um plats
mūrus, ī *m.* mūris
mūnimentum, ī *n.* apcietinā-
jums
angustus, a, um šaurs
aedificium, ī *n.* ēka
forum, ī *n.* pilsētas laukums

pōpulus, ī *f.* papele
mōnūmentum, ī *n.* piemi-
neklis
Pādus, ī *m.* Pada (tagad Po)
sita est atrodas
pūrus, a, um tīrs
multus, a, um *adi.* daudz
amoenus, a, um patīkams
ad *praep. acc.* pie
ō cōpiam! ai cik daudz (tur)!
niger, gra, grum melns
albus, a, um balts
iūcundus, a, um patīkams

Imperfectum.

16. Dē fortūnis agricolārum.

fortūnae, ārum *f.* manta
ager, agrī *m.* lauks
colō, ēre apstrādāt, kopt
frūmentum, ī *n.* labība
lignum, ī *n.* malka, koks
praebeō, ēre sagādāt
lūdō, ēre rotāties
dīvitiae, ārum *f.* bagātības
etiam *conī.* arī
taurus, ī *m.* vērsis
vacca, ae *f.* govs

columba, ae *f.* balodis
parsimōnia, ae *f.* taupība
inimicus, ī *m.* ienaidnieks
lūxuria, ae *f.* greznums, iz-
šķērdība
avāritia, ae *f.* mantkāriba
fortūna, ae *f.* laime
inopia, ae *f.* trūkums
arceō, ēre sargāt, atturēt
(nō kā)
augeō, ēre vairot

17. Dē Graecōrum et Rōmānōrum deīs.

Graecus, ī *m.* grieķis
ūnus, a, um viens
dea, ae *f.* dieve
colō, ere kopt, godāt
prīmus, a, um pirmais
numerus, ī *m.* skaits
Juppiter (*gen.* Jovis) *m.* Ju-
piters

Sāturnus, ī *m.* SātURNS
locus, ī *m.* vieta
solium, ī *n.* tronis
mundus, ī *m.* pasaule
imperium, ī *n.* vara
teneō, ēre turēt
imperium tenēre valdīt
Olympus, ī *m.* Olimps

castigō, āre savaldīt
 nefārius, ī *m.* bezdievīgais
 Neptūnus, ī *m.* Neptūns
 secundus, a, um otrs
 ōceanus, ī *m.* ōkeans
 rēgnō, āre valdīt
 procella, ae *f.* vētra
 excitō, āre sacelt
 mītigō, āre mierināt
 mare, is *n.* jūra
 tranquillus, a, um mierīgs

sī *conī.* ja
 per *praep. acc.* caur, pa
 unda, ae *f.* ūdens, vilnis
 procēdō, ēre doties uz priek-
 šu
 Plūtō, ōnis *m.* Plūtōns
 tertius, a, um trešais
 inferī, ōrum *m.* pazemes
 iedzīvotāji, mirušie
 sub *praep. abl.* zem

Līdzskaņu celmi — vtriešu kārta.

18. Dē Caesāre.

Caesar, āris *m.* Cēzars
 imperātor, ōris *m.* karava-
 donis, virspavēlnieks
 scriptor, ōris *m.* rakstnieks
 lingua, ae *f.* valoda
 pōpulus, ī *m.* tauta
 nōtus, a, um, pazīstams
 victōria, ae *f.* uzvara
 Gallīcus, a, um *adi.* gallu
 labor, ōris *m.* darbs, grūtums
 pūgna, ae *f.* kauja
 bellīcus, a, um kara

doctrīna, ae *f.* mācība, zinī-
 ba, gudrība
 scientia, ae *f.* zināšana
 Latīnus, a, um latīņu
 ingenium, ī *n.* talants, gara
 dāvanas, ģenijs
 plēnus, a, um pilns
 tuus, a, um tavs
 homō, īnis *m.* cilvēks
 supērō, āre pārspēt
 ōrnō, āre greznot

19. Dē scriptōribus Graecōrum et Rōmānōrum.

Homērus, ī *m.* Homērs
 Plātō, ōnis *m.* Platōns
 rēx, rēgis *m.* valdnieks
 memoria, ae *f.* atmiņa
 Cicerō, ōnis *m.* Cicerōns
 sermō, sermōnis *m.* runa,
 valoda
 Graecus, a, um *adi.* grieķu
 nam *conī.* jo

ā *praep. abl.* no; ā puerīs no
 bērņības
 praeceptor, ōris *m.* skolotājs,
 audzinātājs
 papyrus, ī *f.* papīrs
 Aesōpus, ī *m.* Aisōps
 pīmus, a, um pirmais
 quoque *adv.* arī

Sieviešu kārta.

20. Dē fortitūdine legiōnum Rōmānārum.

fortitūdō, dīnis *f.* dūšīgums
 legiō, ōnis *f.* legiōns
 miles, mīlitis *m.* kareivis
 timidus, a, um bailīgs

multitūdō, īnis *f.* daudzums
 māgnitūdō, īnis *f.* lielums
 castra, ōrum *n.* nometne
 altitūdō, īnis *f.* augstums

longitūdō, īnis *f.* gaŗums
timor, ōris *m.* bailes
cūnctus, a, um viss

nātiō, ōnis *f.* tauta
superō, āre pārspēt

21. Dē mōribus antiqūorum Germānōrum.

mōs, mōris *m.* paraša
Germānus, ī *m.* ģermānis
Tacitus, ī *m.* Tacits
integritās, tātis *f.* skaidrība,
nesamaitātība, godīgums
pietās, tātis *f.* dievbijība
simulācrum, ī *n.* tēls
marmor, ōris *n.* marmors
aut *coni.* vai
aes, aeris *n.* varš
nēquē (=et nōn) un ne
ōrdō, īnis *m.* kārta, šķira
sacerdōs, ōtis *m. f.* priesteris
laus, laudis *f.* uzslava, slava

cupidus, a, um kārīgs, kai-
slīgs
virtūs, ūtis *f.* drosme, dūšība
firmitās, tātis *f.* stingrība,
stiprums
honor, ōris *m.* gods
amor, ōris *m.* mīlestība
libertās, tātis *f.* brīvība
hostis, is *m.* ienaidnieks
vincō, ģre uzvarēt
bellicōsus, a, um kareivisks
diū *adv.* ilgi
potestās, tātis *f.* vara

Videjā kārta.

22. Dē lūminibus et sīderibus caeli.

lūmen, īnis, *n.* spīdeklis, gai-
sma
sīdus, ģris *n.* zvaigznājs
caelum, ī *n.* debess
opus, ģris *n.* darbs, radījums
mīrus, a, um brīnišķīgs
sōl, sōlis *m.* saule
stella, ae *f.* zvaigzne
nox, ctis *f.* nakts
lūx, lūcis *f.* gaisma
illūstrō, āre apgaismot
splendor, ōris *m.* spoŗums
gaiŗums
oculus, ī *m.* acs
dēlectō, āre priecāt

fōns, ntis *m.* avots
vīta, ae *f.* dzīvība
ōmen, īnis *n.* pazīme, pare-
ģojums
tempus, ōris *n.* laiks
futūrus, a, um nākoŗais
nōmen, īnis *n.* nosaukums,
vārds
carmen, īnis *n.* dzeja, poēma
ursa, ae *f.* lāŗu māte; ţeit:
lāŗa zvaigznājs
reliquus, a, um cits, atlikuŗais
aestās, tātis *f.* vasara
fulmen, īnis *n.* zibens

23. Dē operibus Vergiliī.

Vergilius, īī *m.* Vergīlijs
Augustus, ī *m.* Augūsts
opportūnus, a, um izdevīgs
studium, īī *n.* tieksme, dziŗa,
zinātniska nodarboŗanās
māximē *adv.* visvairāk, se-
viŗki

Aenēis, īdos *f.* Aineīda
sex *numerāle* seŗi
error, ōris *m.* maldīŗanās, klj-
da
Aenēās, ae *m.* Ainējs (Trojas
pilsonis)

socius, *iī m.* biedrs
Trōia, *ae f.* Trōja
ad *praep. acc.* uz; pie
post *praep. acc.* pēc
excidium, *iī n.* izpostišana
sermō, *ōnis m.* runa
certāmen, *īnis n.* cīņa
cum *praep. abl.* ar

multa *adv.* daudz
praeclārus, *a, um* slavens
facinus, *ōris n.* varoņa darbs
aevum, *ī n.* mūžs, laiks
medius, *a, um* vidējs
mediō aevō vidus laikos
aetās, *ātis f.* vecums, gadi;
laiks

I-celmi.

24. Dē marī.

mare, *is n.* jūra
vāstus, *a, um* plašs
profundus, *a, um* dziļš
lītus, *ōris n.* (jūras) krasts
rīpa, *ae f.* (upes) krasts
flūmen, *īnis n.* upe
flūō, *ere* tecēt
immēnsus, *a, um* neizmēro-
jams

genus, *ēris n.* kārtā, suga
animāl, *ālis n.* dzīvnieks
periculōsus, *a, um* bīstams
piscātor, *ōris m.* zvejnieks
rēte, *is n.* tikls
fīrmus, *a, um* stiprs
varius, *a, um* dažāds

25. Dē animālibus.

anima, *ae f.* dvaša, dvēsele,
gars
ab *praep. abl.* no
nam *conī.* jo
āēr, *āēris m.* gaiss
rārus, *a, um* rets
exemplār, *āris n.* paraugs,
eksemplārs, gabals

insidiae, *ārum f.* viltība;
slazdi
insidiās parāre uzbrukt, ķert
facultās, *tātis f.* spējas
diversus, *a, um* dažāds
ratiō, *ōnis f.* prāts
ōrātiō, *ōnis f.* valoda
cēterus, *a, um* cits
superō, *āre* pārspēt

26. Sententiae.

hirundō, *dīnis f.* bezdelīga
nōn facit nedara; *facere* darīt
vēr, *vēris n.* pavasaris
crās *adv.* rīt
ait saka; mūtābō mainīšu
corvus, *ī m.* krauklis
mūtō, *āre* mainīt
color, *ōris m.* krāsa
actus, *a, um* pabeigts
lēx, *lēgis f.* likums
īrātus, *a, um* dusmīgs
fīnis, *is m.* beigas, gals

corōnō, *āre* kronēt
mēns, *mentis f.* prāts
corpus, *ōris n.* miesa
quot — tot cik — tik
caput, *capītis n.* galva
sententia, *ae f.* domas
unguis, *is m.* nags
lēō, *ōnis m.* lauva
cōgnōscō, *ere* zināt, pazīt
errō, *āre* maldīties
humānus, *a, um* cilvēcīgs
humānum est ir cilvēcīgi

Gen. plār. -tum.

27. Dē avibus.

avis, is *f.* putns
 āla, ae *f.* spārns
 ōrnātus, a, um greznots
 plūma, ae *f.* spalva
 quasi *adv.* it kā
 vestis, is *f.* drēbe
 vulpēs, is *f.* lapsa
 pernīciōsus, a, um kaitīgs,
 bistams
 auris, is *f.* auss
 autumnus, ī *m.* rudens
 alius, a, ud cits
 regiō, ōnis, *f.* zeme, novads
 āvōlō, āre aizlaisties
 nōnnūllus, a, um dažs
 autem *conī.* arī, bet

hiems, is *f.* ziema
 frīgidus, a, um auksts
 manēō, ēre palikt
 famēs, is *f.* bads, trūkums
 extrēmus, a, um liels, galīgs
 tolerō, āre ciest
 ut — ita kā — tā
 rēx, rēgis *m.* valdnieks
 aquila, ae *f.* ērglis
 rēgīna, ae *f.* valdniece
 appellō, āre saukt
 nūllus, a, um neviens, nekāds
 rōbur, ōris *n.* spēks
 Alpēs, ium *f.* Alpi
 mōns, mōntis *m.* kalns
 altus, a, um augsts; dziļš

28. Dē Mēdis.

Mēdus, ī *m.* mēdietis
 sēdēs, sēdis *f.* dzīves vieta
 asper, era, erum nelīdzens,
 kalnains; bargs
 sēdēs suās habēbant dzīvoja
 iugum, ī *n.* jūgs; kalnu rin-
 da, kalnājs, virsotne
 rūpēs, is *f.* klints
 vallēs, is *f.* leja
 plēnus, a, um *gen.* pilns; ba-
 gāts
 aestās, tātis *f.* vasara
 nix, nivis *f.* sniegs
 ante *praep. acc.* priekš
 lūx, lūcis *f.* gaisma
 aurōra, ae *f.* rīta blāzma
 splendidus, a, um gaišs; va-
 rens

frūgēs, um *f.* (lauka) augļi
 cōpia, ae *f.* pārpilnība
 ōvis, is *f.* aita
 ēgregius, a, um teicams,
 labs, krietns
 celeritās, tātis *f.* ātrums
 equus, ī *m.* zirgs
 aedēs, ium *f.* pils, mītne
 rēgius, a, um valdnieka
 Ecbātana, ōrum *n.* Ekbatani
 amplus, a, um plašs
 mūnītus, a, um apcietināts
 arx, arcis *f.* cietoksnis
 situs, a, um nolikts
 situs est atrodas; sita erat
 atradās
 (ops) ōpēs *f.* bagātība

29. Dē clāssibus gentium antiquārum.

clāssis, is *f.* nodaļa, klase,
 flote
 gēns, gentis *f.* tauta
 Phoenix, īcis *m.* foinīketis

Athēniēnsis, is *m.* atēnietis
 Carthāginiēnsis, is *m.* kartā-
 ģietis
 cōnstō, āre sastāvēt

nāvis, is *f.* kuģis
 nāvis longa kara kuģis
 quod *conl.* jo
 saevus, a, um nikns, brie-
 smīgs
 tempestās, tātis *f.* negaiss
 timēō, ēre bīties
 bellō, āre karot
 firmitūdō, inis *f.* stiprums
 turris, is *f.* tornis
 onerārius, a, um piekrauts

nāvis onerāria tirdzniecības
 kuģis
 mercātor, ōris *m.* tirgotājs
 aliēnus, a, um svešs
 regiō, ōnis *f.* zeme, novads
 nāvigō, āre kuģot, braukt
 flō, āre pūst
 aedificātus, a, um uzcelts
 unde *adv.* no kurienes
 tēlum, ī *n.* metamais šķēps
 iactō, āre sviest

30. Dē Hispāniā.

a.

Hispānia, ae *f.* Spānija
 Pūrēnaei, ōrum *m.* Pūrēņi
 angustus, a, um šaurs
 internus, a, um iekšējs
 Mare Internum Vidusjūra
 ursus, ī *m.* lācis
 lupus, ī *m.* vilks
 Hibērus, ī *m.* Ebra
 Baleāris, e baleāru
 Baleārēs insulae baleāru salas
 frūgifer, era, erum auglis,
 augļu
 nunc *adv.* tagad
 dēsertus, a, um atstāts, vien-
 tuļš

b.

fērus, a, um rupjš, mežonīgs
 Hibērus, ī *m.* hibērs (tautas
 nosaukums)
 Gallicus, a, um gallu
 Hispānus, ī *m.* spānietis
 mūnitus, a, um apcietināts
 prīnceps, prīncipis *m.* pir-

mais, vadonis, valdnieks,
 valsts galva

domesticus, a, um mājas
 eques, equītis *m.* jātnieks
 pedes, peditis *m.* kājnieks
 funditōr, ōris *m.* lingotājs

c.

Poenus, ī *m.* pūnietis, kartā-
 gietis
 colōnia, ae *f.* kolōnija
 fīnitimus, a, um kaimiņu
 Gādēs, ium *f.* Gādes
 opulentus, a, um bagāts
 moenia, ium *n.* (pilsētas) mūri
 nāvālia, ium *n.* kuģu celtuve
 urbs, is *f.* pilsēta
 Herculēs, is *m.* Herkuls, Hē-
 rakls
 Saguntum, ī *n.* Sagunta
 Carthāgō Nova Jaimā Kar-
 tāga
 potestās, tātis *f.* vara
 in potestāte suā habēre savā
 varā turēt, pārvaldīt

Ipaštbas vārdi ar -er, -is, -e.

31. A. Dē Arabiā.

Arabia, ae *f.* Arabija
 Arabs, is *m.* arabietis
 paucus, a, um mazs, maz;
plūr. dažī, nedaudzi

celeber, bris, bre daudz ap-
 meklēts, apdzīvots; sla-
 vens
 propter *praep. acc.* dē]

cālor, calōris <i>m.</i> siltums, karstums	arbor, arbōris <i>f.</i> koks
ācer, ācris, ācre ass, ciets, bargs, stingrs, drošs, enerģisks	pōmum, ī <i>n.</i> (koka) auglis
caelum, ī <i>n.</i> debess; klimats	sāl, sālis <i>m.</i> sāls
salūber, bris, bre dziedinošs, veselīgs	celer, eris, ere ātrs
palma, ae <i>f.</i> palma	cōpiae, ārum <i>f.</i> kaņaspēks, kaņa pulki
	equester, tris, tre jātnieku
	cōpiae equestrēs jātnieku pulki
	pedester, tris, tre kājnieku

Ipašības vārdi ar -is, -e.

32. B. Dē Arabiā.

a.	b.
omnis, e katrs; viss	fēmina, ae <i>f.</i> sieviete
admīrābilis, e apbrīnojams	facilis, e viegls
īnsignis, e slavens, ievērojams	negōtium, īī <i>n.</i> darbs, nodarbošanās
incrēdibilis, e neticams	domesticus, a, um mājas
patientia, ae <i>f.</i> pacietība, izturība	cūrō, āre rūpēties, apkopt
fortis, e stiprs, drošs, krietns	īter, ītineris <i>n.</i> ceļš
animus, ī <i>m.</i> gars, raksturs; dūšība; prāts	locus, ī <i>m.</i> vieta; <i>plūr.</i> locī <i>m.</i> un loca <i>n.</i>
crūs, crūris <i>n.</i> kāja	locā dēserta <i>n.</i> tuksnesis
tenuis, tenue plāns, niecīgs, trūcīgs	dēsertus, a, um tukšs, atstāts
illūstris, e slavens	difficilis, e grūts
ōs, ōris <i>n.</i> mute, lūpas	dulcis, e salds
peregrīnus, a, um svešs; <i>subst.</i> svešnieks	camēlus, ī <i>m.</i> kamielis
hostilis, e naidīgs	fidēlis, e uzticīgs, uzticams
animō hostilī sum esmu naidīgs	minister, trī <i>m.</i> kalps
hospitium, īī <i>n.</i> viesmīlība	contentus, a, um pieticīgs, apmierināts
sacer, cra, crum svēts	figūra, ae <i>f.</i> augums, stāvs
pānis, is <i>m.</i> maize	turpis, e nejauks
sīgnum, ī <i>n.</i> zīme	cībus, ī <i>m.</i> barība, ēdiens
	onus, eris <i>n.</i> nasta
	gravis, e smags
	tenuī cibō ar trūcīgu barību

33. Dē Centauris.

Centaurus, ī <i>m.</i> kentauris	vīnum, ī <i>n.</i> vīns
pectus, ōris <i>n.</i> krūts	vīnī cupiditās kaislība uz vīnu
similis, e līdzīgs	comes, comītis <i>m.</i> f. pavaldonis, -ne
celeritās, tātis <i>f.</i> ātrums	Bacchus, ī <i>m.</i> Bakchus (vīna dievs)
cupiditās, tātis <i>f.</i> kāre, kaislība	

Chīrōn, ōnis <i>m.</i> Cheirōns	nōbilis, e pazīstams, dižciltīgs
iūstitia, ae <i>f.</i> taisnība, liku-	adūlēscēns, ntis <i>m. f.</i> jauneklis,
mība	jaunava
sapientia, ae <i>f.</i> gudrība	immortālis, e nemirstīgs
itāque <i>coni.</i> tā tad	

34. Dē poētis Graeciae.

nōn solum — sed etiam ne	Trōiānus, ī <i>m.</i> trōjietis
tikai — bet arī	ēnārrō, āre izstāstīt, aprakstīt
suāvis, e patīkams	ēnārrāvit <i>perf.</i> ir aprakstījis
dēlectō, āre priecināt	Īlias, ādis <i>f.</i> Iliada
dēlectābunt <i>fut.</i> priecinās	per omne tempus visu laiku
quī <i>prōnōmen</i> kas	valdē <i>adv.</i> ļoti
gravis, e smags, grūts, sva-	amāvit <i>perf.</i> mīlēja
rīgs	Aeschylus, ī <i>m.</i> Aischils
certāmen, īnis <i>n.</i> cīņa, sa-	Sophōclēs, is <i>m.</i> Sofokls
cikste	Eurīpidēs, is <i>m.</i> Eurīpids

Ipaštbas vārdi ar vienu galotni.

35. Dē Solōne.

Solōn, ōnis <i>m.</i> Solōns	bagātais valdnieks
septem <i>numerāle</i> septiņi	potēns, entis varens
sapiēns, ntis <i>adi.</i> gudrs;	Lýdus, ī <i>m.</i> lidietis (Līdijas
<i>subst.</i> gudrais, gudrinieks	iedzīvotājs)
appellō, āre saukt	aestimō, āre cienīt
vēritās, tātis <i>f.</i> patiesība	parvī aestimāre zemu cienīt,
dīligēns, entis centīgs, rūpīgs	vērtēt
dīligēns est mīl, augstu cienī	dictum, ī <i>n.</i> izteiciens, prātula
ingēns, entis liels, milzīgs	nēmō, īnis neviens
(ops) opēs, um <i>f.</i> bagātība	ante pirms, priekš
Croesus, ī <i>m.</i> Kroiss, lidiešu	beātus, a, um laimīgs

36. Dē barbaris et Graecis.

C̄yrus, ī <i>m.</i> Kīrs	rēgnum, ī <i>n.</i> valsts; augstā-
vētus, ģris vecs	kā vara; valdība
fēlix, īcis laimīgs	Babylōnius, īi <i>m.</i> babelietis
Dārēus, ī <i>m.</i> Dārijs	sēdēs, is <i>f.</i> sēdeklis, vieta,
Xerxēs, is <i>m.</i> Kserkss	mītne
dives, ītis bagāts	in potestāte suā habēre turēt
īnfēlix, īcis nelaimīgs	savā varā; pārvaldīt
flōrēns, entis ziedošs	

Pasárgādae, ārum <i>f.</i> Pasargadas	audāx, ācis drošs
maritimus, a, um jūras	mollis, e miksts, maigs, izlutināts
ōra maritima piekraste, jūras krasts	Persépōlis, is <i>f.</i> Persepole sepulcrum, ī <i>n.</i> kaps

Sum, fut, esse. Indicātvous.

37. Magister et discipulī.

vester, tra, trum jūsu	memor sum (<i>gen.</i>) es atminu
attentus, a, um uzmanīgs	probus, a, um godīgs
schola, ae <i>f.</i> skola; zinātniska nodarbošanās	ingrātus, a, um nepateicīgs
lūdus, ī <i>m.</i> rotaļa	incertus, a, um nezināms
grātus, a, um pateicīgs	mēns, mēntis <i>f.</i> prāts
memor, ōris atminīgs	sānus, a, um vesels
	semper <i>adv.</i> vienmēr

38. Colloquium.

colloquium, ī <i>n.</i> saruna	frāter, tris <i>m.</i> brālis
Marcus, ī <i>m.</i> Marks	amoenus, a, um patīkams
Paulus, ī <i>m.</i> Pauls	lacus, ūs <i>m.</i> ezers
mēnsis, is <i>m.</i> mēnesis	piscis, is <i>m.</i> zivs
Māius, Māiī <i>m.</i> maijs	virīdis, e zaļš
parēns, ntis <i>m. f.</i> tēvs, māte;	per tōtōs diēs katru dienu
<i>plūr.</i> vecāki	rūsticus, a, um lauku
vīcus, ī <i>m.</i> ciems, muiža	ūtilis, e derīgs
domus, ūs <i>f.</i> māja	valētūdō, īnis <i>f.</i> veselība
arēna, ae <i>f.</i> smilts	autumnus, ī <i>m.</i> rudens
aestīvus, a, um vasaras	aeger, gra, grum slimš
suāvis, e patīkams	proximus, a, um nākošais
Aemīlius, ī <i>m.</i> Ēmilijs	et <i>conī.</i> arī
soror, ōris <i>f.</i> māsa	ita <i>adv.</i> tā

39. Epistula.

epistula, ae <i>f.</i> vēstule	litterae, ārum <i>f.</i> zinātne
s.=salūtem (dīcit) veselību (vēl)	ambulātiō, ōnis <i>f.</i> pastaigāšanās
salūs, ūtis <i>f.</i> veselība, labklājība	calidus, a, um karsts
vīcus, ī <i>m.</i> ciems, lauki, muiža	frūx, frūgis <i>f.</i> auglis
ante <i>adv.</i> agrāk	fortāsse <i>adv.</i> laikam, varbūt, tiešām
studium, ī <i>n.</i> nodarbošanās; sekmes	anteā <i>adv.</i> agrāk
ars, artis <i>f.</i> māksla	canīculāris, e brīvdienu diēs canīculāris brīvdiena

mox *adv.* drīz
quoniam *coni.* jo
laetus, a, um priecīgs

valē! dzīvo sveiks!
laudābilis, e teicams

40. Dē haedō et lupō.

haedus, ī *m.* kazlēns
tectum, ī *n.* jumts
stabūlum, ī *n.* kūts, stāvēša-
nas vieta
igitur *coni.* tā tad
sēcūrus, a, um drošs
superbus, a, um augstprātīgs
forte *adv.* nejauši
quia *coni.* jo, tā kā
tūtus, a, um drošs

periculum, ī *n.* briesmas
audācia, ae *f.* drošība, nekau-
nība
improbus, a, um negodīgs, ne-
ģēlīgs
fūr, fūris *m.* zaglis
parvus, a, um mazs
contumēlia, ae *f.* apvainojums
timidus, a, um bailīgs

41. Litterae ex Campāniā.

litterae, ārum *f.* vēstule,
raksts
suāvitās, tātis *f.* pievilcība,
jaukums, krāšņums
summus, a, um sevišķs, ļoti
liels
molestus, a, um grūti pane-
sams
hīc *adv.* šeit
temperō, āre mērenu darīt
brevis, e īss
brevī tempore drīz

Caprēae, ārum *f.* Kapri (sala)
nūper *adv.* nesen
Pompēiī, ōrum *m.* Pompēji
Herculāneum, ī *n.* Herkulāneja
trīstis, e bēdīgs
spectāculum, ī *n.* skats
ōlim *adv.* kādreiz, sen
ruīna, ae *f.* drupas
indūstrius, a, um uzcītīgs
laetus, a, um priecīgs
altus, a, um dziļš, augsts
silentium, ī *n.* klusums

U-celmi.

42. Dē exercitū.

exercitus, ūs *m.* karaspēks,
armija
peritus, a, um piedzīvojis
reditus, ūs *m.* atgriešanās
praesidium, ī *n.* aizsargs, at-
balsts

fortitūdō, īnis *f.* dūšība
dux, ducis *m.* kara vadonis
pedes, ītis *m.* kājnieks
eques, ītis *m.* jātnieks
terreō, ēre baidīt
praebēō, ēre sagādāt

43. Dē cornibus bēstiārum.

cornū, ūs *n.* rags
arma, ōrum *n.* ieroči
cervus, ī *m.* briedis
vēnātor, ōris *m.* mednieks
māgnitūdō, īnis *f.* lielums

admōdum *adv.* ļoti, pavisam
quotannis *adv.* katru gadu
pūgnō, āre aizsargāties
āmīttō, ēre zaudēt, mest
rāmus, ī *m.* zars

44. Dē Orcō.

Orcus, ī <i>m.</i> pazeme, pazemes valsts, ēnu valsts	mortuus, ī <i>m.</i> mirušais
opīniō, ōnis <i>f.</i> domas	trānsportō, āre pārvest
Graecōrum opīniōne pēc grieku domām	flūctus, ūs <i>m.</i> vilnis
habitō, āre dzīvot	Stygius, a, um <i>adi.</i> Stigas
obscūrus, a, um tumšs	sēnsus, ūs <i>m.</i> jūtas
difficilis, e grūts	sōl, sōlis <i>m.</i> saule
adītus, ūs <i>m.</i> pieeja	vultus, ūs <i>m.</i> seja
circum <i>adv.</i> apkārt	cruciātus, ūs <i>m.</i> mocība
Styx, Stygis <i>f.</i> Stiga	nefārius, a, um noziedzīgs;
Cōcytus, ī <i>m.</i> Kōkīta	bezdievīgais
Charōn, ōnis <i>m.</i> Charōns	trīstis, e drūms, saīdzis
	deus vultū tristī et sevērō
	drūmais un bargais dievs

Ē-celmi.

45. Dē diēbus.

diēs, ēi <i>m.</i> diena	d. Venēris piektdiena (Veneras d.)
hōra, ae <i>f.</i> stunda	d. Sātūrnī sestdiena (Sātūrna d.)
docēō, ēre mācīt	Sōl, Sōlis <i>m.</i> Saule, saules dievs
mōtus, ūs <i>m.</i> griešanās	Lūna, ae <i>f.</i> Lūna, mēness dieve
longitūdō, īnis <i>f.</i> gaņums	Mars, Martis <i>m.</i> Marts, kara dievs
bis <i>adv.</i> divreiz	Mercurius, īi <i>m.</i> Merkurijs, dievu vēstnesis
pār, pāris līdzīgs, vienāds	Juppiter, Jovis <i>m.</i> Jupiters, galvenais dievs
nātālis, e dzimšanas	Venus, ēris <i>f.</i> Venera, mīlas dieve
celebrō, āre svētīt	Sātūrnus, ī <i>m.</i> Sātūrnus, sējumu dievs
annus, ī <i>m.</i> gads	
diēs Sōlis svētdiena (Saules diena)	
d. Lūnae pirmdiena	
d. Martis otrdiena	
d. Mercuriī trešdiena	
d. Jovis ceturtdiena (Jupiterra d.)	

46. Dē rē pūblicā Rōmānā.

initium, īi <i>n.</i> sākums	rēs adversae, rērum adversārum nelaime
rēs, ēi <i>f.</i> lieta	spēs, ēi <i>f.</i> cerība
rēs pūblica valsts, sabiedriskā lieta; pūblicus, a, um sabiedrīks, tautas	secundus, a, um nākošais, otrs; labvēlīgs, laimīgs
strēnuus, a, um uzņēmīgs, darbīgs, enerģisks	rēs secundae, rērum secundārum laime
adversus, a, um pretējs	salūs, ūtis <i>f.</i> labklājība

foedus, ģris <i>n.</i> līgums, savie-	aedēs, is <i>f.</i> svētnīca
nība	ūsus, ūs <i>m.</i> piedzīvojumi; māg-
servō, āre turēt	num ūsum habeō man ir
fidēs, ģī, <i>f.</i> uzticība	lieli piedzīvojumi
cum fidē uzticīgi	militāris, e kaŗa
fīrmō, āre stiprināt	rēs militāris kaŗa māksla
Numa, ae <i>m.</i> Numa	ferē <i>adv.</i> gandrīz
Fidēs, ģī <i>f.</i> Uzticība (dieve)	orbis, is <i>m.</i> riņķis, ripa
aedificō, āre celt	orbis terrārum visa pasaule

47. Dē pūgnā Marathōniā.

pūgna, ae <i>f.</i> kauja	Lacedaemonius, iī <i>m.</i> spartietis
Marathōn, ōnis <i>f.</i> Maratōna	vānus, a, um tukšs, veltīgs
Marathōnius, a, um Maratō-	Plataeēnsis, is <i>f.</i> platajietis
nas	aciēs, ēī <i>f.</i> kaujas rinda
inter <i>praep. acc.</i> starp	in mediā aciē vidū
prudentia, ae <i>f.</i> gudrība	cornū, ūs <i>n.</i> flangs, sāni
concordia, ae <i>f.</i> saticība, vien-	victor, ōris <i>m.</i> uzvarētājs
prātība	merīdiēs, ēī <i>m.</i> pusdiena
plānitiēs, ēī <i>f.</i> līdzenums	victōria, ae <i>f.</i> uzvara
ibique un tur	certus, a, um noteikts, neap-
pūgnō, āre kauties	šaubāms
pūgnāvērunt <i>perf.</i> kāvās	perniciēs, ēī <i>f.</i> iznīcība
auxilium, iī <i>n.</i> palīdzība	servō, āre izglābt
spēs auxiliī cerība uz palīdzību	servāvit <i>perf.</i> izglāba

Passtvum.

48. Parentēs ā liberīs amantur.

parēns, parentis <i>m. f.</i> tēvs,	amārī milētam tapt
māte; <i>plūr.</i> vecāki	māter, tris <i>f.</i> māte
ēdūcō, āre audzināt	improbus, a, um negodīgs
pater, tris <i>m.</i> tēvs	vituperō, āre nievāt, nicināt
laudārī slavētam tapt	nōn grātum nepatīkami

49. Memoria exercētur.

memoria, ae <i>f.</i> atmiņa	ūsus, ūs <i>m.</i> piedzīvojumi, prakse
exercēō, ēre vingrināt	augēō, ēre augt, palikt lielākam
exercērī vingrināties*)	augērī vairoties
molestum est ir grūti	fīrmō, āre stiprināt
dēbēō, ēre vajadzēt	vīrēs, ium <i>f.</i> spēki

*) Bieži latīņu ciešamās kārtas formas latviski jātulko ar atgriezeniskām: exerceor es vingrinos; vīrēs augentur spēki vairojas.

50. **Liberī in scholās mittuntur.**

mittō, ģere sūtīt	meus, a, um mans
mī amīce! <i>voc.</i> mans draugs!	eō <i>adv.</i> turp
mēns, mentis <i>f.</i> prāts, gars	rēctē <i>adv.</i> pareizi
dīsciplīna, ae <i>f.</i> mācība,	doctus, a, um mācīts
dīsciplīna	dīcō, ģere rādīt, apzīmēt
alō, ģere baŗot, stiprināt	Ovidius, īi <i>m.</i> Ovidijs
ali attīstīties	

Prōnōmina.

Prōnōmina persōnālia.

51. **Equus et cabāllus.**

equus, ī <i>m.</i> jājams zirgs	commūnis, e kopējs
cabāllus, ī <i>m.</i> darba zirgs	ars, artis <i>f.</i> māksla, amats
salūtō, āre sveicināt	vexō, āre mocīt
turpis, e nejauks	nōbilis, e diŗens, skaists, cēls
cum <i>praep. abl.</i> ar	ācer, ācris, ācre enerŗisks,
tēcum ar tevi	modrs
nihīl nekas	ūtilis, e derīgs

Prōnōmina possessīva.

52. **Colloquium.**

memor, ōris (<i>genet.</i>) kas at-	libenter <i>adv.</i> labprāt
min	Bīās, Biantis <i>m.</i> Biants (filo-
est meī memor manī atmin	sofs)
mūnus, ģeris <i>n.</i> dāvana	obtempērō, āre paklausīt
historia, ae <i>f.</i> stāsts	obtemperābō paklausīŗu
sapiēns, entis <i>subst. m.</i> gu-	rēctor, ōris <i>m.</i> vadītājs
drinieks; <i>adi.</i> gudrs	estō lai ir! (no sum <i>imperāt.</i>)
valdē <i>adv.</i> ļoti	meliior labāks, labāka
dēlectāvērunt iepriecināja	peccō, āre grēkot, nozieŗties
revōcō, āre atsaukt	sī peccāverit ja būs grēkojis
memoria, ae <i>f.</i> atmiņa	cōnscientia, ae <i>f.</i> sirdsapziņa
in memoriām revocāre atgā-	cēterus, a, um cits
dināt	manus, ūs <i>f.</i> roka
sī in memoriām revocāveris	dō, dāre dot; dabō <i>fut.</i> doŗu
ja būsi atgādinājis	

Prōnōmen relatīvum: qui, quae, quod.

Prōnōmen dēterminatīvum: is, ea, id.

53. Sōcratis dicta.

dictum, ī <i>n.</i> izteiciens, prātula	loze
ōrdō, īnis <i>m.</i> šķira, kārtā	filius, īī <i>m.</i> dēls
sermō, ōnis <i>m.</i> runa, saruna	iniūstus, <i>a.</i> um netaisns
sermōnem habēre sarunāties,	contentus, <i>a.</i> um pieticīgs
pārrunāt (dažādus jautāju-	excitō, āre ierosināt, sacelt
mus)	imperium, īī <i>n.</i> valdība, vara
beātus, <i>a.</i> um laimīgs	faber, brī <i>m.</i> amatnieks; kalējs
sors, rtis <i>f.</i> liktenis, (mesls)	

Prōnōmina relatīva et interrogatīva.

54. Nōnnūllae prōpositiōnēs.

prōpositiō, ōnis, <i>f.</i> teikums	superāvit <i>perf.</i> uzvarēja
ācer, ācris, ācre ass	Vārus, ī <i>m.</i> Vārs (romiešu
ācerrimus, <i>a.</i> um visasākais	vadonis)
gladius, īī <i>m.</i> zobens	praefuit <i>perf.</i> (ar <i>dat.</i>) vadīja
obtemperō, āre paklausīt	regiō, ōnis <i>f.</i> novads
aestimō, āre cienīt	coniux, ūgis <i>f.</i> sieva
māgnī aestimāre ļoti cienīt	habitō, āre dzīvot
Arminius, īī <i>m.</i> Armins (ģer-	grātus, <i>a.</i> um patīkams
māņu vadonis)	

55. Nōnnūllae quaestiōnēs.

quaestiō, ōnis <i>f.</i> jautājums	afrikānietis
celeber, bris, bre slavens	putō, āre domāt, uzskatīt
celeberrimus, <i>a.</i> um visslave-	error, ōris <i>m.</i> maldīšanās, kle-
nākais	jošana
caput, itis <i>n.</i> galva; galvas	placeō, ēre patikt
pilsēta	nārrātiō, ōnis <i>f.</i> stāsts
est nōtum ir zināms	māximē <i>adv.</i> visvairāk
laus, laudis <i>f.</i> slava	versus, ūs <i>m.</i> dzeja, dzejolis
Gallicus, <i>a.</i> um gallu	illūstris, <i>e.</i> ievērojams, slavens
nōminō, āre saukt	ēnumerō, āre nōsaukt, uzskaitīt
dēlēvit <i>perf.</i> izpostīja	nārrātum est ir stāstīts
Africānus, <i>a.</i> um <i>adi</i> ; <i>subst.</i>	

Numeralia.

Cardinalia — pamatskaitļu vārdi.

56. Pater meus agricola est.

quintānus, ī <i>m.</i> piektās klases	puer tredecim annōrum trīs-
skolnieks	padsmīt gadus vecs zēns

mēnsis, is <i>m.</i> mēnesis	arātrum, ī <i>n.</i> arklis
albus, a, um balts	ferreus, a, um dzelzs
color, ōris <i>m.</i> krāsa	ligneus, a, um koka
rūfus, a, um sarkans, bērs	ancilla, ae <i>f.</i> kalpone
bōs, bovis <i>m. f.</i> govs, vērsis	senex, senis <i>m.</i> sirmgalvis

57. Dē stellis et sīderibus.

illūstrō, āre apgaismot	aetās, tātis <i>f.</i> laiks
sēscētī, ae, a seši simti; bez-	ferē <i>adv.</i> gandrīz
galīgi daudz	Ūranus, ī <i>m.</i> Ūrans (debess)
errō, āre maldīties, klejot	inerrāns, antis neklejojošs,
stella errāns klejojoša zvaigz-	stāvošs
ne, planēta	ursa, ae <i>f.</i> lāču māte; lāča
māior lielāks, lielāka	zvaigzne
minor mazāks, mazāka	sīdus, ēris <i>n.</i> zvaigznājs

58. Dē legiōne Rōmānā.

legiō, ōnis <i>m.</i> leģions	ōlim <i>adv.</i> agrāk, senāk, kād-
cohors, rtis <i>f.</i> kohorta, batal-	reiz
jons	indīcō, āre rādīt
manipulus, ī <i>m.</i> rota, manipuls	aut <i>coni.</i> vai
centuria, ae <i>f.</i> centurija, vads	quamquam <i>coni.</i> kaut gan

Ordinalia — kārtas skaitļu vārdi.

59. Dē numerō et nōminibus mēnsūm.

Martius, ia, ium <i>adi.</i> Marta	augēō, ēre pavairot, augt,
Mars, rtis <i>m.</i> Marts (kaŗa	vairot; auxit pavairoja
dievs)	ōrdō, īnis <i>m.</i> kārtība, kāŗta
Aprilis, is <i>m.</i> aprīlis	mūtō, āre pārmainīt
Numa, ae <i>m.</i> Numa	lānuārius, īi <i>m.</i> janvāris
Quīnctīlis, is <i>m.</i> kvīnktilis	lānus, ī <i>m.</i> Jāns

60. Dē ēruptiōnibus Vesuvīi et Aetnae.

ēruptiō, ōnis <i>f.</i> izverdums	nātus, ūs <i>m.</i> dzimšana
Vesuvius, ī <i>m.</i> Vezuvs	oppidānus, ī <i>m.</i> pilsētas iedzī-
Pompeīi, ōrum <i>m.</i> Pompēji	vatājs
locus, ī <i>m.</i> viēŗa	mōtus, ūs <i>m.</i> kustība
loca finitima (pl. n.) apkārtne	mōtus terrae zemes trīce
rādīx, īcis <i>f.</i> sakne	perterritus, a, um sabaidīts
rādīx montis kalna pakāje	valdē <i>adv.</i> ļoti
post <i>praep. acc.</i> pēc	vehemēns, ntis spēcīgs
Chrīstus, ī Kristus	dēlētus, a, um izpostīts

dēvāstātus, a, um nopostīts	mandō, āre uzticēt
lapis, idis <i>m.</i> akmens	fugae sē mandāre bēgt
complētus, a, um piepildīts	mors, rtis <i>f.</i> nāve
fuga, ae <i>f.</i> bēgšana	morte dēlētus sum esmu miris

Sum, fut, esse. Coniunctivus.

61. Epistula.

contentus, a, um apmierināts	inter fēriās brīvdienās
grātus, a, um pateicīgs	tam <i>adv.</i> tik
sors, sortis <i>f.</i> liktenis	cum conī. tāpēc ka, jo
utinam <i>conī.</i> (ar <i>konjunktīvu</i> ;	cum sīs tāpēc ka esi
izsaka vēlēšanos) kaut jel	cum essem tāpēc ka biju
laetus, a, um priecīgs	ut (ar <i>konjunktīvu</i>) ka; lai; tā kā
trīstis, e bēdīgs, drūms	ut sim ka esmu; tā kā esmu
fēriae, ārum <i>f.</i> brīvdienas	ut essem ka biju; tā kā biju

Imperātīvus.

2. es! esi!	2. estō! lai tu esi!
2. este! esat!	3. estō! lai viņš ir!
	2. estōte! lai jūs esat!
	3. suntō! lai viņi ir!

Latīņu **konjunktīvam** latviešu valodā atbilst **vēlamā, īstenības** un **atstāstāmā** izteiksme.

Coniunctivus	Vēlamā izt.	Īstenības izt.	Atstāstāmā izt.
sim	es būtu	esmu	es esot
sīs	tu būtu	esi	tu esot
sīt	viņš būtu	ir	viņš esot
sīmus	mēs būtu	esam	mēs esot
sītis	jūs būtu	esat	jūs esot
sint	viņi būtu	ir	viņi esot

62. Epistula.

mare Balticum, maris Baltici	fuisse <i>inf. perf.</i> ka (esi) bijis
Baltijas jūra	fēlīx fuissem, sī nōn aeger fuis-
Rīga, ae <i>f.</i> Rīga	set es būtu laimīgs, ja viņš
memoria, ae <i>f.</i> atmiņa	nebūtu nevesels
ad <i>praep. acc.</i> pie	sī conī. (ar <i>indik.</i> un <i>konj.</i>) ja
Dūna, ae <i>f.</i> Daugava	

63. Parentēs cūrant, ut diligēns sim.

cūrō, āre rūpētis	modestus, a, um godpratīgs
diligēns, ēntis centīgs, rūpīgs	moneō, ēre atgādināt, mācīt
optō, āre vēlētis	mēns, mentis <i>f.</i> prāts
doctum, a, um mācīts	corpus, ōris <i>n.</i> miesa, ķermenis
dīscō, dīscere mācīties	anteā <i>adv.</i> agrāk
posteā <i>adv.</i> vēlāk	monuerant <i>plūsquamperf.</i> bi-
mittō, mittere sūtīt	ja mācījuši
collēga, ae <i>m.</i> biedrs	

ut conī. (ar konjunkt.) lai	nē sim lai es nebūtu, lai es
ut sim lai būtu, lai esmu	neesmu
ut essem lai būtu, lai esmu	nē essem lai es nebūtu, lai es
nē conī. (ar konjunkt.) lai ne	neesmu

Verba.

Praesēns, imperfectum, futūrum I indicātīvā actīvā.
laudō, laudābam, laudābō

64. Dē vitā rūsticā et urbānā.

urbānus, a, um pilsētas	invītō, āre ielūgt, uzlūgt
cūr <i>adv.</i> kāpēc	visītō, āre apmeklēt
pūrus, a, um tīrs	brevī tempore isā laikā, drīz
mūtō, āre mainīt	compārō, āre salīdzināt
vīcus, ī <i>m.</i> ciems, muiža	commodum, ī <i>n.</i> labums
spectāculum, ī <i>n.</i> izrāde	tum <i>adv.</i> tad

65. Puer et cicōnia.

cicōnia, ae <i>f.</i> starks	aquilō, ōnis <i>m.</i> ziemeļis
spectō, āre redzēt	habitō, āre dzīvot
multus, a, um daudz	in Africam uz Afriku
quō kurp?	Nilus, ī <i>m.</i> Nīla
volō, āre laisties	lēnis, e maigs, patīkams
cārus, a, um mīļš	prīmō vēre pavasarim sākoties
migrō, āre ceļot	nīdus, ī <i>m.</i> lizda
īter, itineris <i>n.</i> ceļš	integer, gra, grum neskarts
īter parāre doties ceļā	

66. Dē milite Rōmānō.

cōnstantia, ae <i>f.</i> izturība	arma, ōrum <i>n.</i> ieroči
patientia, ae <i>f.</i> pacietība	labōrō, āre ciest, censties
gestō, āre nest	portō, āre nest

sarcina, ae <i>f.</i> sainis, pauna; <i>plūr.</i> sarcinae, ārum <i>f.</i> (at- sevišķa kareivja) mantas	hōra, ae <i>f.</i> stunda	ōrdō, inis <i>f.</i> kārtība, rinda, kārtā	servō, āre uzturēt, uzglabāt, ieturēt
--	---------------------------	---	--

Praesēns, imperfectum coniunctivī actīvī.

laudem, laudārem

67. Hostēs bellum parant.

bellum parāre gatavoties uz karu	firmō, āre stiprināt, sargāt	expūgnō, āre iekarot, uzbrukt, pārspēt
<i>prō praep. abl.</i> par pūgnō, āre cīnīties	bellō, āre karot	cum expūgnent tāpēc ka uz- brūk (cēlonis)
libertās, ātis <i>f.</i> brīvība		ut servētis lai sargātu (no- lūks)

Omnēs arma gessent — visi lai nes ieročus! (uzmudinājums)

68. Errāre humānum est.

via, ae <i>f.</i> ceļš	mōnstrō, āre rādīt	amō, āre mīlēt
lēx, lēgis <i>f.</i> likums	obtemperō, āre paklausīt	ut mōnstrārent lai viņi rādītu
		cum obtemperāret jo viņš pa- klausīja

Nōn errārēmus, sī semper lēgibus Deī obtemperārēmus mēs
nebūtu maldījušies, ja vienmēr Dieva likumiem būtu paklausī-
juši (nosacījums neīstenības veidā)

Praesēns, imperfectum, futūrum I indicatīvī act.

dēlēō, dēlēbam, dēlēbō

69. Mors omnia dēlet.

mors, mortis <i>f.</i> nāve	dēflēō, ēre apraudāt
dēlēō, ēre postīt, iznīcināt	illūstris, e ievērojams, slavens
flēō, ēre raudāt	

70. Exercēte vīrēs!

exercēō, ēre vingrināt	ūsus, ūs <i>m.</i> prakse, piedzīvo- jumi
vīs <i>f.</i> spēks	augeō, ēre vairot
valeō, ēre stipram, veselam	poēna, ae <i>f.</i> sods
būt	

memoria, ae *f.* atmiņa
 exercentō lai viņi vingrina!
 ā puerīs no bērnišas

teneō, ēre turēt
 memoriā tenēre atminēt

Sing: vīs — — vim, vī
 Plūr: vīrēs, vīrium, vīribus, vīrēs, vīribus

Praesēns, imperfectum coniunctivī actīvī.
dēleam, dēlērem

71. Dē Sōcrate.

vetus, eris vecs	klausību
diligentia, ae <i>f.</i> rūpība, apdo- mība	flōreō, ēre ziedēt
admonēō, ēre mācīt, atgādināt	patientia, ae <i>f.</i> izturība
cum conī. (ar indik. un konj.)	laude flōrēre gūt slavū (slavā ziedēt!)
kad	sermō, ōnis <i>f.</i> saruna, runa
mereō, ēre nopelnīt, izkalpot, iegūt	sermōnem habēre sarunā- ties
stīpendium, īī <i>n.</i> alga	cīvis, is <i>m.</i> pilsonis
stīpendia mereō izpildu kara	

72. Hostēs urbēs mūnītās dēlent.

mūnītus, a, um nocietināts	caedes, is <i>f.</i> nogalināšana;
studeō, ēre censties	asinis
Tyrus, ī <i>f.</i> Tira	impleō, ēre piepildīt
terrā marique no sauszemes un jūras	omnia caede et incendiō im- plēre — visu nogalināt un nodedzināt
moenia, ium <i>n.</i> (pilsētas) mūri	
dux, ducis <i>m.</i> vadonis	

Praesēns, imperfectum, futūrum I indic. actīvī.
legō, legēbam, legam

73. Accipiter et luscinia.

accipiter, tris <i>m.</i> vanags	generōsus, a, um augstsirdīgs
luscinia, ae <i>f.</i> lakstīgala	famēs, is <i>f.</i> bads, izsalkums
dīmīttō, ere palaist	explēō piepildīt; apmierināt
grātia, ae <i>f.</i> patikšana; žēla- stība; pateicība	famem explēre apmierināt iz- salkumu
agō, ere dzīt	cantus, ūs <i>n.</i> dziedāšana,
grātias agere pateikties, izsa- cīt pateicību	dziesma
	dēlectō, āre priecināt

quaerō, ēre meklēt
fortāsse *adv.* varbūt
tacēō, ēre klusēt
vincō, ēre uzvarēt

stultum est ir mulķīgi
id *acc.* to
habeō, ēre turēt
stultus, a, um mulķīgs

74. Colloquium dē studiis et lūdis.

studium, ī *n.* zinātniska no-
darbošanās, mācīšanās
lūsus, ī *m.* rotaļa
patrius, a, um tēvijas
eundem *acc.* to pašu
agō, ere darīt
domī *adv.* mājā
praeparō, āre sagatavot
propterea *adv.* tādēļ

přimum *adv.* vispirms
diligenter *adv.* rūpīgi
pēnsūm, ī *n.* uzdevums
pila, ae *f.* bumba
pīlūm, ī *n.* metamais šķēps
sodālis, is *m.* biedrs
prohibeō, ēre kavēt, traucēt
lūdō, ēre rotaļāties
mēcūm *abl.* ar mani

Praesēns, imperfectum coniunctivi act.

legam, legerem

75. Dē carminibus Homēri.

Ilias, ādis, *f.* Iliada
adulēscēns, entis *m.* jauneklis
īnstituō, ēre nolikt; mācīt
tam *adv.* tik
ācer, ācris, ācre ass; asprā-
tīgs, attapīgs
ut conī. (ar konj.) **kā**
Odyssēa, ae *f.* Odisēja
semel atque iterum bieži
Philippus, ī *m.* Filips

vituperō, āre pelt
quod conī. (ar konj.) **jo, tāpēc**
ka
inquit viņš saka
tum *adv.* tad
tum filius tad dēls (sacīja)
Achilles, is Achillejs
mercātor, ōris *m.* tirgotājs
mihi grātissimum est man ir
loti patīkami

legant! lai viņi lasa! (pamudinājums)

76. Praecepta.

praeceptum, ī *n.* pamācība
bene *adv.* labi
commendō, āre ieteikt
exemplum, ī *n.* piemērs
sapiēns, entis gudrs
hī librī šīs grāmatas
virtūs, ūtis *f.* tikums

diligō, ēre mīlēt
vitium, ī *n.* netikums
vītō, āre vairīties, bēgt
vērum, ī *n.* patiesība
cūrō, āre rūpēties
ita *adv.* tā
sē gerere uzvesties

Pamatformas.

Perfectum, plūsquamperfectum, futūrum II indic. act.

A-celmi.

laudō, laudāvī, laudātum, laudāre

77. Dē bellō Gallicō.

multōs annōs ilgus gadus	armō, āvī, ātum, āre bruņot
bellō, āvī, ātum, āre kaņot	praesidium, iī <i>n.</i> garnizons,
superō, āvī, ātum, āre pāriet,	aizsargu nodala
pārspēt	fīrmō, āvī, ātum, āre stiprināt
labor, ōris <i>m.</i> grūtums, darbs	vāstō, āvī, ātum, āre postīt
tolerō, āvī, ātum, āre ciest	ars, artis <i>f.</i> māksla
cōpiae, ārum <i>f.</i> pulki	militāris, e kaņa

Latīņu darbības vārdu formu atvasināšanai sevišķi jāievēro: 1) **tagadnes pirmā persona**, 2) **pagātnes pirmā persona**, 3) **supīns** un 4) **nenoteicamā izteiksme**; šādu formu sakopojumu sauc par **pamatformām**.

Supīns ir īpatnēja darbības vārda forma, kas nostājas atkarībā no virzību norādošā darbības vārda, lai apzīmētu nolūku: eō **laudātum** eju slavēt; eju, lai slavētu; veniō **ōrātum** nāku, lai lūgtu.

78. Dē Rōmulō.

aedificō, āvī, ātum, āre celt	Sabīnus, ī <i>m.</i> sabīnietis
necō, āvī, ātum, āre nogalināt	Sabīna, ae <i>f.</i> sabīniete
quamquam <i>conl.</i> kaut gan	pūblicus, a, um vispārīgs, sa-
tamen <i>conl.</i> tomēr	biedrības
secundus, a, um labvēlīgs	inter lūdōs rotaļu (spēļu) laikā
occupō, āvī, ātum, āre ieņemt	raptō, āvī, ātum, āre laupīt
fēmina, ae <i>f.</i> sieviete	contrā <i>praep. acc.</i> pret
dolus, ī <i>n.</i> viltība	placō, āvī, ātum, āre samierināt

79. Dē Augustō.

potentia, ae <i>f.</i> vara, varenība	pācō, āvī, ātum, āre nomieri-
deinde <i>adv.</i> pēc tam	nāt
calliditās, ātis <i>f.</i> viltība	ēmendō, āvī, ātum, āre izla-
diū <i>adv.</i> ilgi	bot
fēlicitās, ātis <i>f.</i> laime	glōriōsus, a, um slavens
rēgnō, āvī, ātum, āre valdīt	

prōpāgō, āvī, ātum, āre pa- plašināt	artifex, icis <i>m.</i> mākslinieks
foedus, eris <i>n.</i> līgums	liberālītās, ātis <i>f.</i> devība
cōnfirmō, āvī, ātum, āre no- stiprināt	adiuvō, iūvī, iūtum, āre pa- balstīt

80. Dē Sōcratis domō.

domus, ūs <i>f.</i> māja	ō <i>interi.</i> ai!
sibi sev	quidem <i>adv.</i> protams, gan
aedificō, āvī, ātum, āre celt	nimis pārāk
spectō, āvī, ātum, āre skatī- ties, novērot	vix <i>adv.</i> tikai
quīdam kāds	tōtus, a, um viss
postquam pēc tam kad	per tōtam vītam visu dzīvi
exclāmō, āvī, ātum, āre iz- saukties	poterō varēšu
	rārus, a, um rets

81. Dē bellis Rōmānōrum.

prōsper, era, erum laimīgs	Poenus, ī <i>m.</i> pūnietis
imperium, iī <i>n.</i> valsts, vara	Hannībal, ālis <i>m.</i> Hannibals
apmPLICIcō, āvī, ātum, āre pa- plašināt	cōnstantia, ae <i>f.</i> izturība
prōfligō, āvī, ātum, āre sakaut	reportō, āvī, ātum, āre atnest, iegūt
certō, āvī, ātum, āre cīnīties, sacensties	victōriam reportāre iegūt uzvaru
anteā <i>adv.</i> agrāk	

Perfectum, plūsquamperfectum coniunctīvi actīvi.

laudāverim, laudāvissem

82. Dē Gallīs.

vocō, āre saukt	ad arma pie ieročiem
nisi <i>coni.</i> (ar konj.) ja ne	

83. Quaestiōnēs et respōnsa.

servō, āre uzglabāt, sargāt	nōn dubitō, quīn es nešaubos, ka
prūdēntia, ae <i>f.</i> gudrība	probitās, ātis <i>f.</i> godīgums
iūstus, a, um taisnīgs	iūstitia, ae <i>f.</i> taisnīgums, tai- snība, likumība
Aristīdes, is Aristēids	
dubitō, āre šaubīties	
quīn <i>coni.</i> (ar konj.) ka	

Perfectum, plūsquamperfectum, futūrum II indic. actīv.

E-celmi.

dēleō. dēlēvī, dēlētum, dēlēre

84. Litterae Pūblii Scipiōnis.

litterae, ārum <i>f.</i> vēstule	dēnīque <i>adv.</i> beidzot
Carthāgō, inis <i>f.</i> Kartāga	temptō, āre mēgināt
oppūgnō, āre uzbrukt (ar strauju triecienu)	frūstrā <i>adv.</i> velti
impleō, ēvī, ētum, ēre pie- pildīt	superābitur tiks uzvarēta orbis, is <i>f.</i> ripa valēte dzivojiet sveiki!

85. Rānae rēgem pōstulant.

rāna, ae <i>f.</i> varde	apparēō, uī, itum, ēre parādī- ties
pōstulō, āre lūgt	explōrō, āre izdibināt
ecce <i>interi.</i> lūk	ēvocō, āre izaicināt
habeō, habuī, habitum, ēre dabūt	potentiōrem varenāku
trabs, is <i>f.</i> blukis, baļķis	Jupiter, gen. Jovis; ā love no Jupitera
vibrō, āre mest	īrātus, a, um apskaities
palūs, ūdis <i>f.</i> purvs	licentia, ae <i>f.</i> brīvība, patvaļība
perterreō, uī, itum, ēre sa- baidīt	coërceō, uī, itum, ēre savaldīt statim <i>adv.</i> tūlīņ
taceō, uī, itum, ēre klusēt	dēvorō, āre aprīt
tacentēs klusot	stultitia, ae <i>f.</i> muļķība
iaceō, uī, itum, ēre gulēt	dēflēō, ēvī, ētum, ēre aprau- dāt
tadem <i>adv.</i> beidzot	
suprā <i>praep. acc.</i> virs	

86. Dē elephantō et puerō.

elephantus, ī <i>m.</i> zilonis	ad postrēmum beidzot
ductor, ōris <i>m.</i> vedējs, vadā- tājs	crēber, bra, brum daudzkar- tīgs
nārrātiō, ōnis <i>f.</i> stāsts	īrā, ae <i>f.</i> dusmas
gaudeō, gavīsus sum, ēre priečāties	ictus, ūs <i>m.</i> sitiens
uxor, ōris <i>f.</i> sieva	excandēō, uī, ēre uzliesmot
parvulus, a, um maziņš	pēs, pēdis <i>m.</i> kāja
putō, āre domāt	prōculcō, āre samīt
saepius <i>adv.</i> biežāk	dēspērātus, a, um izmisis
male <i>adv.</i> ļauni, nelabi	ante <i>praep. acc.</i> priekš
tractō, āre apieties	collocō, āre novietot
caveō, cāvī, cautum, ēre sar- gāties	necātō nogalini! at <i>coni.</i> bet

misericordia, ae <i>f.</i> līdzietība	posterus, a, um vēlākais
commoveō, mōvī, mōtum, ēre	docilis, e paklausīgs
aizkustināt	mānsuētus, a, um rāms
commōtus, a, um aizkusti-	vidua, ae <i>f.</i> atraitne
nāts	sublevō, āre atvieglot, palī-
levō, āre pacelt	dzēt
collum, ī <i>n.</i> kakls	

Perfectum, plūsquamperfectum coniunctīvot activōi.

dēlēverim, dēlēvissem

87. Graeci Trōiam dēlent.

flōreō, uī, ēre ziedēt, būt sla-	ingēns, entis milzīgs
venam, izcelties	dēflēō, ēvī, ētum, ēre aprau-
mulier, eris <i>f.</i> sieva	dāt

88. Dē Phoenīcibus.

Phoenīcēs, um <i>m.</i> foinīkieši	praeter <i>praep. acc.</i> atskaitot
complēō, ēvī, ētum, ēre pie-	cēterus, a, um cits
pildīt	praeter cēterōs citu priekšā
exercēō, uī, itum, ēre vingrināt	iaceō, uī, —, ēre atrasties,
metalla exercēre izstrādāt	gulēt
metallus	arēna, ae <i>f.</i> smilts
India, ae <i>f.</i> Indija	portus, ūs <i>m.</i> osta
Tyrius, ī <i>m.</i> tīrietis	

Perfectum, plūsquamperfectum, futūrum II indic. act.

Līdzskaņu celmi.

legō, lēgī, lēctum, legere

89. Vēnī, vīdī, vīcī.

veniō, vēnī, ventum, venīre	fundō, fūdī, fūsum, fundere
nākt	liet, izliet, sakaut
videō, vīdī, vīsum, vidēre re-	fugō, āvī, fugātum, āre aiz-
dzēt	dzīt
vincō, vīcī, victum, vincere	frangō, frēgī, fractum, fran-
uzvarēt	gere salauzt
Pharnāces, ācis <i>m.</i> Farnaks	senātus, ūs <i>m.</i> senāts
Ponticus, a, um <i>adv.</i> Pontas	

90. Litterae Alexandri Māgnī.

mittō, mīsī, missum, ere sūtīt	snesis
arēna, ae <i>f.</i> smilts; <i>plūr.</i> tuk-	Juppiter Hammōn, Jovis

Hammōnis Jupiters Ham- mōns	Paulō post drīz pēc tam dūcō, dūxī, ctum, ere vest reddō, reddidī, redditum, ere atdot
hās litterās šo vēstuli hanc epistulam šo vēstuli	condō, condidī, conditum, ere dibināt
ōrdō, inis <i>m.</i> kārta	cōstitutō, tuī, tūtum, ěre lemt, nolemt
ex ōrdine pēc kārta	prōdō, 'prodidī, proditum, ěre nodot; stāstīt; memoriae prōdere uzglabāt, vēstīt
dēscribō, dēscripsī, dēscrip- tum, ere aprakstīt	Alexandriā, ae <i>f.</i> Aleksandrija
trānsportō, āvī, ātum, āre pār- celt	iter facere iet; iter fēcī gāju
atrōx, ōcis briesmīgs, sīvs	ōrāculum, ī <i>n.</i> ōrākuls
servitūs, tūtis <i>f.</i> verdzība	in hōc itinere šai ceļā
liberō, āvī, ātum, āre atbrī- vot	postquam <i>adv.</i> pēc tam kad
trādō, didī, ditum, ěre atdot	accēdō, accessī, accessum, ere pieiet, pienākt
ipsae pašas	appellō, āvī, ātum, āre saukt, saukt par
sē trādere padoties	fīnis, is <i>m.</i> beigas, gals
claudō, clausī, clausum, ěre slēgt	fīnem facere beigt
hās vī tās ar spēku	vīvō, vīxī, vīctum, ere dzī- vot
Issus, ī <i>f.</i> Isa (pilsēta Maz- azijā)	valeō, uī, ěre veselam būt
capīō, cēpī, captum, ere ņemt, ieņemt	lapis, lapidis <i>m.</i> akmens
faciō, fēcī, factum, ere darīt	lapidēs rārī dārgakmeņi
praedam facere saņemt lau- pījumu	dō, dedī, dātum, dāre dot
hanc urbem šo pilsētu	

91. Dē Oedipō.

a.

Oedipus, ī <i>m.</i> Oidips	pāstor, ōris <i>m.</i> gans
futūrus, a, um nākošais	salūs, ūtis <i>f.</i> dzīvība
cōsulō, uī, ltum, ere prasīt	commendō, āre uzticēt
padoma, iztaujāt	hīc šis
habeō, uī, itum, ěre turēt, da- būt	vicissim <i>adv.</i> savukārt
interficiō, fēcī, fectum, ere nogalināt	Corinthius, iī <i>m.</i> korintietis
propterea <i>coni.</i> tāpēc	trādō, didī, dītum, ěre atdot
Cithaerōn, ōnis <i>m.</i> Kitairōns	quod <i>coni.</i> tāpēc ka
expōnō, posuī, positum, ere izlikt	ipse pats
cupīō, ivī, itum, ere gribēt	orīgō, inis <i>f.</i> sākums, izcel- šanās
	ignōrō, āre nezināt
	aliquandō <i>adv.</i> kādreiz

inter lūdum rotaļu laikā
 aequālis, is *m.* rotaļu biedrs
 nōn modo ne tikai
 nē — quidem pat ne
 vehementer *adv.* stipri
 hīs verbīs par šiem vārdiem
 irritātus, a, um uztraukts
 quaerō, sīvī, sītum, ere vaicāt
 hī šie
 omnī modō visādā veidā
 suspīciō, ōnis *f.* aizdomas
 excitātus, a, um sacelts
 ēvellō, ēvelli, ēvulsum, ģere
 izraut, aizdzīt
 contendō, tendī, tentum, ģere
 doties
 interrogatūrus, a, um gribē-
 dams iztaujāt
 ad id uz to
 dīcō, dīxī, dīctum, ere sacīt
 occīdō, occīdī, occīsum, ģere
 nogalināt
 mātīmōnium, ī *n.* laulība
 dūcō, dūxī, dūctum, ģere vest;
 in mātīmōnium dūcere
 apprecēt

infēstō, āre apdraudēt
 illō ipsō tempore tanī pašā
 laikā
 Sphīnx, īngis *f.* Sfinksa
 mōnstrum, ī *n.* nezvērs
 horribilis, e šausmīgs
 indūtus, a, um ģērbts
 indūtus capite et manibus
 puellae ar meitenes gal-
 vu un rokām
 canis, is *m.* suns
 unguis, is *m.* nags
 cauda, ae, *f.* aste
 dracō, ōnis *m.* drakōns
 hōc mōnstrum šis nezvērs
 quis kāds
 procēdō, cessī, cessum, ģere

hōc respōnsō par šo atbildi
 perterritus, a, um sabaidīts
 ille viņš
 vītō, āre bēgt
 atque un turklāt
 dō, dedī, datum, dāre dot
 in viam sē dare doties ceļā
 angustus, a, um šaurs
 occurrō, occurri, occursum,
 ģere satikt (ar dat.)
 virō occurrēre satīkties ar
 kādu vīru
 rēgālis, e valdnieka
 ōrnātus, a, um greznots, ģērbts
 aurīga braucējs
 iubeō, iussī, iussum, ģere pa-
 vēlē
 cēdō, cessī, cessum, ģere iet
 dē viā cēdere griezt ceļu
 recūsō, āre atteikties
 altercātīō, ōnis *f.* ķilda
 committō, mīsī, missum, ģere
 iesākt
 virum illum šo vīru
 comes, itis *m.* pavadonis
 praeter ūnum visus

b.

iziet, staigāt
 aenigma, atis *n.* mīkla
 prōpōnō, posuī, situm, ģere
 likt priekšā, uzdot
 māne rītā
 incēdō, cessī, cessum, ģere iz-
 iet, staigāt
 solvō, solvī, solūtum, ere at-
 raisīt
 aenigma solvere mīklu uzmi-
 nēt
 miserē *adv.* nožēlojamā kārtā
 dilacerō, āre saplosīt
 necātus, a, um nogalināts
 cum (ar indik.) kad, te
 forte *adv.* nejauši
 accēdēns pieiedams

explicō, āre izskaidrot
 significō, āre apzīmēt
 infāns, ntis *m.* bērns
 postrēmō *adv.* beidzot
 baculum, ī *n.* spieķis
 sustinēō, uī, tentum, ēre at-
 balstīt
 sē sustinēre atbalstīties;
 sē sustinēns atbalstīdamies
 prōtinus *adv.* tūliņ

fēlīcītās, tātis *f.* laime
 subitō *adv.* piepēši
 mūtāta est mainījās
 pestilentia, ae *f.* mēris
 strāges, is *f.* iznīcināšana;
 strāgem facere iznīcināt
 pecus, udis *f.* lops
 calamitās, ātis *f.* nelaime
 interrogātus, a, um jautāts
 interfector, ōris *m.* slepkava
 aut — aut vai — vai
 expellō, pulī, pulsum, ēre iz-
 dzīt
 omnī cūrā rūpīgi
 scelerātus, a, um noziedzīgs
 investigō, āre uzmeklēt
 cum tandem kad beidzot
 certus, a, um noteikts

rūpēs, is *f.* klints
 praecipitō, āre nogāzt
 sē praecipitāre mesties leja
 pestis, is *f.* posts
 hāc peste no šā posta
 liberātus, a, um atrīvots
 crēō, āvī, ātum, āre izvēlēt
 locastē, *acc.* locasten Jokaste
 haec ipsūs šā paša

C.

indiciū, īī *n.* pazīme
 ipsum pašu
 declārō, āre norādīt, noskai-
 drot
 dolōre agitātus sarūgtināts
 sibi sev
 ēruō, uī, utum, ere izraut
 sōlus, a, um vienīgs
 ad exterōs uz svešām zemēm
 mendīcus, ī *m.* ubags
 habitus, ūs *m.* apģērbs
 finīō, īvī, itum, īre beigst
 vītam finīre beigst dzīvi, mirt
 modus, ī *m.* mērs, kārtā
 Furia, ae *f.* Furija (atriebības
 dieve)
 prope *adv.* tuvu

Perfectum, plūsquamperfectum coniunctīvot actīvot.

lēgerim, lēgissem

92. Hominēs sapientēs lēgēs scrīpsērunt.

vetus, veteris *adi.* sens; *plūr.*
 veterēs senās tautas
 tribuō, uī, ūtum, ere parādīt,
 piešķirt
 in odiō esse nīst
 secundum *praep. acc.* saska-
 ņā ar
 secundum lēgēs saskaņā ar
 likumiem
 cōstitutuo, uī, ūtum, ere iekār-
 tot

cōstat ir zināms
 Dracō, ōnis *m.* Drakōns
 capitālis, e galvas
 poena capitālis nāves sods
 odium, īī *n.* naids, riebums
 quam bene cik labi
 praestāns, antis teicams
 dēscribō, psī, ptum, ere no-
 rakstīt
 quī=ut īī lai tie

93. **Canis fidēlis.**

Pyrrhus, ī <i>m.</i> Pirrs	lūstrō, āre apskatīt
Ēpīrus, ī <i>f.</i> Ēpeira	animadvertō, vertī, versum,
occīsus, a, um nogalināts	ere ievērot, pamanīt
cūstōdiō, īvī, itum, ire sargāt	furor, ōris <i>m.</i> niknums
hīc šis	allātrō, āre apriet, uzbrukt
sūmō, sumpsī, sumptum, ere	indicō, āre norādīt
nemt	multō, āre (ar abl.) notiesāt
mortuus, ī <i>m.</i> mirušais	morte multātī sunt ir sodīti
condō, didī, ditum, ere ap-	ar nāvi
rakt, apbedīt	sēcum ar sevi
retineō, uī, tentum, ēre pa-	sēcum retinēre paturēt pie
stāvēt	sevis

Latviešu-latīņu vārdnīca.

Pirmā daļa.

A-celmi.

1. Par Itāliju.

Sicīlija Sicilia, <i>ae f.</i>	meita filia, <i>ae f.</i>
sala īnsula, <i>ae f.</i>	gatavo parat
krasts ūra, <i>ae f.</i>	pusdiēna cēna jeb coena <i>ae f.</i>
mežs silva, <i>ae f.</i>	meitene puella, <i>ae f.</i>
būdiņa casa, <i>ae f.</i>	grezno ūrnat
jūrnīeks nauta, <i>ae m.</i>	galds mēnsa, <i>ae f.</i>
teika fābula, <i>ae f.</i>	vainags corōna, <i>ae f.</i>
Jūlija Iūlia, <i>ae f.</i>	slavē laudat

2. Par Aitnū.

Aitna Aetna, <i>ae f.</i>	ūdens aqua, <i>ae f.</i>
vasarnīca villa, <i>ae f.</i>	Kornēlija Cornēlia, <i>ae f.</i>
grezno <i>plūr.</i> ūrnant	dod dat
zāle herba, <i>ae f.</i>	bieži saepe <i>adv.</i>
daudzums cōpia, <i>ae f.</i>	liesma flamma, <i>ae f.</i>
priecina dēlectat	kaitē nocet
nes portat	vīna dārzs vīnea, vīneae <i>f.</i>

A- un E-celmu konjugācija.

3. Par Sicīliju.

dzejnīeks poēta, <i>ae m.</i>	tēvija patria, <i>ae f.</i>
art arō, arāre	mana tēvija patria mea
es ego	ziedēt flōreō, ēre
tu tū	ko quid <i>acc.</i>
kāpēc cūr <i>adv.</i>	redzēt videō, ēre

4. Prātulas.

prātula sententia, <i>ae f.</i>	lūgt ūrō, āre
strādāt labōrō, āre	spīdēt lūceō, ēre
uzcītīgi diligenter <i>adv.</i>	stāds planta, <i>ae f.</i>
kā — tā ut — ita	zaļot vireō, ēre
vajadzēt dēbeō, ēre	ja sī

veselam bŭt valeō, ēre	kad cum <i>coni.</i>
labi bene <i>adv.</i>	zvaigzne stella, ae <i>f.</i>
klusēt taceō, ēre; neklusē nē	nakti noctū <i>adv.</i>
tacē!	kaitēt noceō, ēre

Līdzskaņu celmi.

5. Par skolu.

skolnieki dīscipulī, ōrum <i>m.</i>	katru dienu cōtidiē <i>adv.</i>
zīmēt pingō, ere	vai aut
zvērs bēstia, ae <i>f.</i>	tad deinde
stāstīt nārrō, āre	mācīties dīscō, ere
lakstīgala luscīnia, ae <i>f.</i>	staigāt ambulō, āre
dzīvot vīvō, ere	mums vajag dēbēmus

6 Prātulas.

redzēt vidēō, ēre	ne nōn <i>adv.</i>
sacīt dīcō, ere	bet sed <i>coni.</i>
darīt agō, ere	dzīve vīta, ae <i>f.</i>
vienmēr semper <i>adv.</i>	dienu interdiū <i>adv.</i>
pareizi rēctē <i>adv.</i>	meklēt quaerō, ere
kamēr dum <i>adv.</i>	ticēt crēdō, ēre
cerēt spērō, āre	mācīties dīscō, ēre

O-celmi. Masculīna ar -us.

7. Par Itālijas dārziem.

bŭt (=turēt) habēre	īpašnieks dominus, ī <i>m.</i>
zemnieks rūsticus, ī <i>m.</i>	tēls statua, ae <i>f.</i>
uzcītība indŭstria, ae <i>f.</i>	sagādāt praebeō, ēre
kalps servus, ī <i>m.</i>	pārtika cibus, ī <i>m.</i>
kalpone ancilla, ae <i>f.</i>	

8. Par zemniekiem.

lauks ager, agrī <i>m.</i>	vīrs vir, ī <i>m.</i>
zirgs equus, ī <i>m.</i>	sieva fēmina, ae <i>f.</i>
balodis columba, ae <i>f.</i>	pilsētnieks oppidānus, ī <i>m.</i>
gailis gallus, ī <i>m.</i>	skaits numerus, ī <i>m.</i>
vista gallīna, ae <i>f.</i>	skaitā in numerō
palīgs minister, trī <i>m.</i>	amatnieks faber, brī <i>m.</i>
ciems vīcus, ī <i>m.</i>	svešnieks peregrīnus, ī <i>m.</i>
ceļš via, ae <i>f.</i>	zēns puer, puerī <i>m.</i>
grāvis fossa, ae <i>f.</i>	apmeklēt frequentō, āre
rudeni autumnō	rotaļas lūdī, ōrum <i>m.</i>

Neutra ar -um.

9. Par metalliem.

metalls metallum, ī <i>n.</i>	grieķis Graecus, ī <i>m.</i>
zelts aurum, ī <i>n.</i>	romietis Rōmānus, ī <i>m.</i>
sidrabs argentum, ī <i>n.</i>	tēls simulācrum, ī <i>n.</i>
no ē, ex <i>praep. abl.</i>	durvis iānuā, ae <i>f.</i>
senie antīquī, ōrum <i>m.</i>	bija erant
pagatavot parō, āre	daudzums cōpia, ae <i>f.</i>
rīks instrūmentum, ī <i>n.</i>	smilts arēna, ae <i>f.</i>
ieroči arma, ōrum <i>n. plūr.</i>	

Ipašības vārdi ar -us, -a, -um; -er, -a, -um.

10. Par ziloniem.

zilonis elephantus, ī <i>m.</i>	maz sastopams rārus est
liels māgnus, a, um	rets rārus, a, um
pārpeldēt trānō, āre	pārvest trānsportō, āre; pār-
upe fluvius, ī <i>m.</i>	veda trānsportābant
Azija Asia, ae <i>f.</i>	uz Itāliju in Itāliam
Afrika Africa, ae <i>f.</i>	brīnišķīgs mīrus, a, um
balts albus, a, um	pacietība patientia, ae <i>f.</i>

11. Par patiesu draudzību.

patiešs vērus, a, um	ļauņums malum, ī <i>n.</i>
draudzība amicitia, ae <i>f.</i>	daudz multus, a, um <i>adi.</i>
stiprs firmus, a, um	netikums vitium, ī <i>n.</i>
dārgs cārus, a, um	iemesls causa, ae <i>f.</i>
uzticīgs fīdus, a, um	bagātība dīvitiae, ārum <i>plūr. f.</i>
ļauņš malus, a, um	rūpes cūra, ae <i>f.</i>
piemērs exemplum, ī <i>n.</i>	briesmas periculum, ī <i>n.</i>

Imperfectum.

12. Par Latvijū.

Latvija Latvia, ae <i>f.</i>	lācis ursus, ī <i>m.</i>
mūsu noster, tra, trum	vilks lupus, ī <i>m.</i>
tēvija patria, ae <i>f.</i>	iedzīvotājs incola, ae <i>m.</i>
kādreiz ōlim <i>adv.</i>	mīlēt amō, āre
nekultivēts asper, era, erum	bērni liberī, ōrum <i>m.</i>
mazs paucus, a, um	bija ļoti drošsirdīgi māgnā
auglīgs frūgifer, fera, ferum	audāciā erant
pilns plēnus, a, um	pielūgt adōrō, āre
meža cūka aper, aprī <i>m.</i>	daudz multus, a, um

dieve dea, ae *f.*
 upurēt sacrificō, āre
 svēts sacer, cra, crum
 birze lūcus, ī *m.*

grāmata liber, brī *m.*
 pazīstams nōtus, a, um
 nebija pazīstams nōtus nōn erat

13. Par romiešu dieviem.

sens antiqus, a, um
 romietis Rōmānus, ī *m.*
 dievs deus, ī *m.*
 tēvs pater
 Jupiters Juppiter; Jupitera
 Jovis
 valdīt rēgnō, āre
 debess caelum, ī *n.*
 sēdēt sedēō, ēre
 tronis solium, ī *n.*

valdnieks dominus, ī *m.*
 Neptūns Neptūnus, ī *m.*
 sacelt excitō, āre
 Mars, Martis *m.* Marts (kaŗa
 dievs)
 vadīt regō, ēre
 godāt colō, ēre
 arī etiam
 sieva uxor, ōris *f.*
 valdniece rēgīna, ae *f.*

Līdzskaņu celmi. Mascultna.

14. Par romiešiem.

mīlestība amor, ōris *m.*
 stingrība cōstantia, ae *f.*
 vai aut *coni.*
 kājnieks pedes, itis *m.*
 jātnieks eques, itis *m.*
 vadonis dux, ducis *m.*
 bija erat *sing.*; erant *plūr.*
 Marijs Marius, ī *m.*
 Cēzars Caesar, āris *m.*
 vispirms prīmō
 kēniņš rēx, rēgis *m.*
 vara imperium, ī *n.*

piederēt vara imperium habēre
 tad deinde *adv.*
 konsuls cōsul, lis *m.*
 vēlāk postrēmō
 ķeizars imperātor, ōris *m.*
 likums lēx, lēgis *f.*
 bargs sevērus, a, um
 taisns iūstus, a, um
 drosme fortitūdō, īnis *f.*
 bija fuit
 bailīgs timidus, a, um
 nebija *plūr.* nōn erant

15. Par vadoni.

saukt vocō, āre
 pie ieroŗiem ad arma
 kareivisks bellicōsus, a, um
 paklausīt pāreō, ēre
 droŗš impavidus, a, um
 gudrība prūdentia, ae *f.*

piedzīvojis perītus, a, um
 padoms cōsiliūm, ī *n.*
 patikt placeō, ēre
 cēls pulcher, chra, chrum
 piemērs exemplum, ī *n.*
 slavens clārus, a, um

16. Par lauvu un pelēm.

dormiō, īre gulēt
 ēnains umbrōsus, a, um

tuvumā prope *adv.*
 pele mūs, mūris *m.*

mazs parvus, a, um
rotāties lūdō, ere
nejauši incautē *adv.*
viens ūnus, a, um
skart tangō, ere
deguns nāsus, ī *m.*
satvert corripīō, ere
tad tum; man mihi; dod dā!
piedod man! dā mihi veniam!
žēlastība veniā, ae *f.*
ai! ō! *interiectiō*
pateicīgs grātus, a, um
tev tibi
būšu erō
atbildēt respondeō, ēre
nožēlojams miser, era, erum
būsi eris

atlaist dīmittō, ere
tevi tē *acc.*
jo nam
augstsirdīgs generōsus, a, um
bēgt fugiō, fugere
drīz pēc tam paulō post
iekrist incidō, ere
cilpa laqueus, ī *m.*
veikli citō *adv.*
pieskriet accurrō, ere
ass acūtus, a, um
zobs dēns, dentis *m.*
mezgls nōdus, ī *m.*
grauzt rodō, ere
atraisīt solvō, ere
glābt servō, āre

Fēminīna.

17. Par Romas valsti.

skaits numerus, ī *m.*
slavens clārus, a, um
godbijība pietās, tātis *f.*
brīnišķīgs mīrus, a, um
dīsciplīna dīsciplīna, ae *f.*
ievērojams nōtus, a, um
iespaids auctōritās, tātis *f.*
slava glōria, ae *f.*

cits alius, alia, aliud
tauta populus, ī *m.*
stingrība sevēritās, tātis *f.*
stiprināt fīrmō, āre
skaidrība integritās, tātis *f.*
tikums mōs, mōris *m.*
pamats fundāmentum, ī *n.*

18. Par trōjiešu cietoksni un pilsētu.

trōjiešu Trōiānus, a, um
cietoksnis arx, arcis *f.*
pilsēta urbs, is *f.*
nezināms incertus, a, um
stiprs fīrmus, a, um
tornis turris, is *f.*
drošs tūtus, a, um
Trōja Trōia, ae *f.*

izcelšanās oriģō, inis *f.*
augsts altus, a, um
dzīvoklis domicilium, ī *n.*
skaists pulcher, chra, chrum
tēls imāgō, inis *f.*
tauta nātiō, ōnis *f.*
zeme regiō, ōnis *f.*
valdnieks dominus, ī *m.*

Neutra.

19. Par debesī.

debess caelum, ī *n.*
pasaule mundus, ī *m.*

radījums opus, operis *n.*
zvaigznājs sīdus, eris *n.*

mēness lūna, *ae f.*
 apgaismot illūstrō, *āre*
 vārds nōmen, *īnis n.*
 dzeja carmen, *īnis n.*

vasara aestās, *aestātis f.*
 vasaru aestāte
 metamais šķēps tēlum, *ī n.*
 saukt appellō, *āre*

20. Par kīklōpiem.

kīklōps cyclōps, *is m.*
 Homērs Homērus, *ī m.*
 tuvu prope *adv.*
 piekraste litus, *ōris n.*
 ķermenis corpus, *ōris n.*
 stiprs rōbustus, *a, um*
 likums lēx, *lēgis f.*

līgums foedus, *eris n.*
 ciems vīcus, *ī m.*
 medus mel, *mellis n.*
 piens lāc, *lactis n.*
 piere frōns, *frōntis m.*
 zibens fulmen, *īnis n.*
 acs oculus, *ī m.*

l-celmi.

21. Par jūru.

jūra mare, *is n.*
 upe flūmen, *īnis n.*
 tecēt fluō, *fluere*
 dziļš profundus, *a, um*
 pazīstams nōtus, *a, um*
 klints rūpēs, *is f.*
 neizmērojams immēnsus, *a, um*

dažāds varius, *a, um*
 dzīvnieks animal, *ālis n.*
 suga genus, *eris n.*
 vētra tempestās, *tātis f.*
 bīstams perīculōsus, *a, um*
 tikls rēte, *is n.*

22. Par seno tautu flotēm.

flote clāssis, *is f.*
 tauta gēns, *gentis f.*
 kartāģietis Carthāģiniēnsis,
is m.
 kara kuģis nāvis longa
 tirdzniecības kuģis nāvis one-
 rāria
 stiprums firmitūdō, *īnis f.*

ātrums celeritās, *tātis f.*
 celts aedificātus, *a, um*
 tornis turris, *is f.*
 aizsargs praesidium, *īi n.*
 jūras maritimus, *a, um*
 braukt (jūrā) nāvīgō, *āre*
 tirgotājs mercātor, *ōris m.*

Adiectiva ar -er, -is, -e.

23. Par Itāliju.

pussala paenīnsula, *ae f.*
 slavens celeber, *bris, bre*
 ap circa *praep. acc.*
 Pada (Po) Padus, *ī m.*
 līdzenums planitiēs, *eī f.*
 tur ibi *adv.*

Milāna Mediolānum, *ī n.*
 Kremōna Cremōna, *ae f.*
 Vērōna Vērōna, *ae f.*
 sīvs (par kauju) ācer, *ācris,*
ācre
 kauja proelium, *īi n.*

starp inter <i>praep. acc.</i>	jātnieku equester, tris, tre
galls gallus, ī <i>m.</i>	konsuls Scīpiōns cōsul Scīpiō
pārspēts superātus, a, um	ievainots vulnerātus, a, um
tiek pārspēts superātus est	pie ad <i>praep. acc.</i>
kājnieku pedester, tris, tre	krasts lītus, ōris <i>n.</i>
kājnieku pulki cōpiae pedestrēs	slauks campus, ī <i>m.</i>
no ab <i>praep. abl.</i>	purvainis palūster, tris, tre
zirgs equus, ī <i>m.</i>	gaiss āēr, āēris <i>m.</i>
dedzīgs ācer, ācris, ācre	veselīgs salūber, bris, bre
veikls celer, celeris, celere	

24. Par Scīpiōnu.

uzyarētājs victor, ōris <i>m.</i>	uzvarētājs victor, ōris <i>m.</i>
Hannibals Hannibal, is <i>m.</i>	ilgi diū <i>adv.</i>
kā — tā ut — ita	rūpes timor, ōris <i>m.</i>
bezbailīgs impavidus, a, um	iemesls causa, ae <i>f.</i>
kājnieku pedester, tris, tre	Kartāga Carthāgō, inis <i>f.</i>
jātnieku pulki cōpiae equestrēs	

Adiectīva ar -is, -e un ar vienu galotni.

25. Par cilvēku dzīvi.

cilvēks homō, inis <i>m.</i>	gars animus, ī <i>m.</i>
dzīve vīta, ae <i>f.</i>	nemirstīgs immortalis, e
īss brevis, e	līdzīgs similis, e
laiks tempus, oris <i>n.</i>	dažāds dissimilis, e
cilvēka hūmānus, a, um	tikums mōs, mōris <i>m.</i>
nāve mors, mortis <i>f.</i>	spējas ingenium, īi <i>n.</i>
viss omnis, e	dūšīgs fortis, e
audze aetās, aetātis <i>f.</i>	bailīgs timidus, a, um
kopējs commūnis, e	māksla ars, artis <i>f.</i>
mirstīgs mortālis, e	garš longus, a, um

26. Par drošo un enerģisko romiešu tautu.

drošs audāx, ācis	tāpēc itaque <i>coni.</i>
enerģisks fortis, e	kauja proelium, īi <i>n.</i>
slavens clārus, a, um	briesmīgs atrōx, ōcis
gudrs prūdēns, entis	nesaudzīgs crūdēlis, e
arī etiam	pulks cōpiae, ārum <i>f. plūr.</i>
mīlzīgs ingēns, entis	ķilda discordia, ae <i>f.</i>
ne tikai — bet arī nōn solum	pārmērība lūxuria, ae <i>f.</i>
— sed etiam	paraša mōs, mōris <i>m.</i>
romietis vir Rōmānus	izsmalcināts mollis, e
romiete mulier Rōmāna	vieglprātīgs levis, e

27. Par Kartāgu.

tirietis Tyrius, <i>iī m.</i>	zemkopis agricola, <i>ae m.</i>
kolōnija colōnia, <i>ae f.</i>	uzcītīgs dīlīgēns, <i>entis</i>
celt aedificō, <i>āre</i> ; celta aedifi-	laimīgs fēlīx, <i>īcis</i>
cāta	laime rēs <i>secundae</i> ; laimē in
Dīdōna Dīdō, <i>ūs vai ōnis f.</i>	rēbus <i>secundis</i>
gudrs prūdēns, <i>ntis</i>	nelaime rēs <i>adversae</i> ; nelai-
jaunava virgō, <i>inis f.</i>	mē in rēbus <i>adversis</i>
Afrika Africa, <i>ae f.</i>	bez stingra rakstura <i>nōn cōn-</i>
piekraste litus, <i>ōris n.</i>	stantus
sens vetus, <i>veteris</i>	sāncense <i>aemula</i> , <i>ae f.</i>
ilgi diū <i>adv.</i>	uzvarēt <i>superō</i> , <i>āre</i>
tīrgotājs mercātor, <i>ōris m.</i>	

28. Pamācības.

tu tū	viegls <i>facilis</i> , <i>e</i>
mans dēls <i>voc. mī filī!</i>	pateicīgs <i>grātus</i> , <i>a</i> , <i>um</i>
skolnieks <i>dīscipulus</i> , <i>ī m.</i>	vecāki <i>parentēs</i> , <i>um m. f.</i>
godpratīgs <i>modestus</i> , <i>a</i> , <i>um</i>	nepateicīgs <i>ingrātus</i> , <i>a</i> , <i>um</i>
rūpīgs <i>attentus</i> , <i>a</i> , <i>um</i>	nelaimīgs <i>miser</i> , <i>era</i> , <i>erum</i>
ja sī	būt <i>esse</i>
darbs <i>labor</i> , <i>ōris m.</i>	gods (<i>slava</i>) <i>laus</i> , <i>laudis f.</i>
jūsu vester, <i>tra</i> , <i>trum</i>	

29. Lauva, govs, kaza un aita.

lauva <i>leō</i> , <i>ōnis m.</i>	bet <i>at</i> , <i>sed</i>
govs <i>vacca</i> , <i>ae f.</i>	pareizi <i>rēctē adv.</i>
kaza <i>capra</i> , <i>ae f.</i>	mans <i>meus</i> , <i>mea</i> , <i>meum</i>
aita <i>ovis</i> , <i>is f.</i>	pirmais <i>pīmus</i> , <i>a</i> , <i>um</i>
sabiedrība <i>societās</i> , <i>tātis f.</i>	jo <i>quia</i>
ar <i>cum praep. abl.</i>	zvērs <i>bēstia</i> , <i>ae f.</i>
kopējs <i>commūnis</i> , <i>e</i>	otrs <i>alter</i> , <i>era</i> , <i>erum</i>
laupījums <i>praeda</i> , <i>ae f.</i>	man <i>mihi</i>
briedis <i>cervus</i> , <i>ī m.</i>	stīprs <i>fortis</i> , <i>e</i>
četri <i>quattuor indecl.</i>	dižciltīgs <i>nōbilis</i> , <i>e</i>
sabiedrotais <i>socius</i> , <i>iī m.</i>	trešais <i>tertius</i> , <i>a</i> , <i>um</i>
tāpēc <i>itaque</i>	biedrs <i>socius</i> , <i>iī m.</i>
teica <i>inquit</i>	ceturtais <i>quartus</i> , <i>a</i> , <i>um</i>
lai ir <i>estō! sing.; suntō! plūr.</i>	stīprāks <i>validior</i>
daļa <i>pars</i> , <i>partis f.</i>	kā jūs <i>quam vōs</i>

U-celmi.

30. Par romiešu armiju.

armija <i>exercitus</i> , <i>ūs m.</i>	jātnieki <i>equitātus</i> , <i>ūs m.</i>
kājnieki <i>peditātus</i> , <i>ūs m.</i>	kodols <i>rōbur</i> , <i>oris n.</i>

sāni latus, eris <i>n.</i>	bēgt no kā vitō, āre; ar <i>acc.</i>
viss omnis, e	stops arcus, ūs <i>m.</i>
konsuls cōnsul, lis <i>m.</i>	akmens lapis, idis <i>m.</i>
vadija praeerat; ar <i>dat.</i>	cīnīties certō, āre
līdzīgs pār, paris	arī etiam
uzbrukums impetus, ūs <i>m.</i>	divriči currus, ūs <i>m.</i>
ātrs celer, eris, ere	no ex <i>praep. abl.</i>
skriešana cursus, ūs <i>m.</i>	kauties pūgnō, āre

31. Par rāgiem.

briedis cervus, ī <i>m.</i>	mest āmittō, ere
skaists pulcher, chra, chrum	mednieks vēnātor, ōris <i>m.</i>
rags cornū, ūs <i>n.</i>	līdzīgs similis, e
dažāds varius, a, um	zars rāmus, ī <i>m.</i>

E-celmi.

32. Par dienām.

diena diēs, diēi <i>m.</i>	veids fōrma, ae <i>f.</i>
sauļe sōl, sōlis <i>m.</i>	dažāds varius, a, um; dīver-
gads annus, ī <i>m.</i>	sus, a, um
mēness lūna, ae <i>f.</i>	garums longitūdō, īnis <i>f.</i>
mēnesis mēnsis, is <i>m.</i>	līdzīgs aequus, a, um
ritēšana cursus, ūs <i>m.</i>	pusdiena merīdiēs, ēi <i>m.</i>
griešanās mōtus, ūs <i>m.</i>	stunda hōra, ae <i>f.</i>
zināms certus, a, um	ziema hiems, is <i>f.</i>
īss brevis, e	auksts frīgidus, a, um

Passivum.

A- un E-celmi.

33. Par zemkopjiem.

art arō, āre	negodīgs improbus, a, um
lauks ager, agrī <i>m.</i>	nicināt vituperō, āre
uzcītība indūstria, ae <i>f.</i>	apsmiet rideō, ēre
saukt appellō, āre	slinks pīger, gra, grum
kopt colō, ere	bērni līberī, ōrum <i>m.</i>
godpratība modestia, ae <i>f.</i>	vingrināt exerceō, ēre
priecināt dēlectō, āre	audzināt ēducō, āre
godīgs probus, a, um	kamēr dum <i>adv.</i>

Prōnōmina persōnālia et possessiva.

34. Par mūsu ekskursiju.

ekskursija excursiō, ōnis <i>f.</i>	mūzejs mūsēum, ī <i>n.</i>
rīt crās <i>adv.</i>	ar cum <i>praep. abl.</i>

klase clāssis, is *f.*
 savs (=viņa) is *m.*
 vienmēr semper *adv.*
 uzmanīgs pret ko studiōsus,
 a, um; savienojas ar *genet.*
 cits alius, a, ud
 bieži saepe *adv.*
 rādīt dēmōnstrō, āre
 izskaidrot explicō, āre
 ievērojams memorābilis, e
 priecināt dēlectō, āre
 glezna tabula picta

jauns novus, a, um
 agrāk anteā *adv.*
 bez sine *praep. abl.*
 no mums nostrum
 no jums vestrum
 jau sen iam dūdum
 vēlēties optō, āre
 redzēt spectō, āre
 atminīgs memor, ōris; ar
genet.
 es atminu memor sum
 viņi atmin memōrēs sunt

35. Locekļi un vēders.

loceklis membrum, ī *n.*
 vēders venter, tris *m.*
 miesa corpus, ōris *n.*
 kādreiz aliquandō *adv.*
 pret contrā *praep. acc.*
 tādēļ itaque
 teikt dīcō, ere
 vienmēr semper *adv.*
 barot alō, ere
 strādāt labōrō, āre

barība cibus, ī *m.*
 kamēr dum *adv.*
 bet autem (otrā vietā)
 nekāds nullus, a, um
 piegādāt praebeō, ēre
 viss tōtus, a, um
 paliek vāja dēbilitātur
 beidzot tandem *adv.*
 saprast intellegō, ere
 muļķība stultitia, ae *f.*

Is, ea, id.

36. Par Alkibiadu.

dzimums genus, eris *n.*
 dižciltīgs nōbilis, e
 pēc post *praep. acc.*
 nāve mors, mortis *f.*
 audzināt ēducō, āre
 Perikls Periclēs, is *m.*
 spēks vīs, *acc. vim, abl. vī;*
plūr. vīrēs f.
 gars animus, ī *m.*
 skolas biedrs aequālis, is *m.*
 līdzīgs pār, pāris
 ģimnazija gymnasium, īī *n.*

sacīkste certāmen, inis *n.*
 vārds nōmen, inis *n.*
 Akadēmija Akadēmia, ae *f.*
 Zōpīrs Zōpyrus, ī *m.*
 kalps servus, ī *m.*
 apmeklēt frequentō, āre
 šis hīc
 pāidagōgs paedagōgus, ī *m.*
 pavadonis comes, comitis *m. f.*
 uzticēt mandō, āre
 apsardzība cūstōdia, ae *f.*

Prōnōmen relatīvum: quī, quae, quod.

37. Par likumiem.

godīgs probus, a, um
 darbīgs strēnuus, a, um

senie veterēs
 Likūrģs Lycūrģus, ī *m.*

spartietis Lacedaemonius, ī *m.* slava laus, laudis *f.*
 pats ipse gudrība sapientia, ae *f.*
 Delfu Delphicus, a, um mūžīgs sempiternus, a, um

Prōnōmen interrogātivum.

38. Jautājumi.

jautājums quaestiō, ōnis *f.* saukt appellō, āre
 Kroiss Croesus, ī *m.* karot bellō, āre
 dzīvot habitō, āre iekarot expūgnō, āre
 kāpēc quā rē Kirs Cýrus, ī *m.*
 jautāt interrogō, āre glābt servō, āre

Numerālia cardinālia.

39. Par septiņiem romiešu ķēniņiem.

Romuls Rōmulus, ī *m.* Prīscus
 valdīt rēgnō, āre Servijs Tullijs Servius Tullius
 Numa Pompilijs Numa Pom- Tarkvinijs Lepnais Tarquinius
 pilius Superbus
 Tulls Hostilijs Tullus Hosti- konsuls cōnsul, ulis *m.*
 lius izvēlēt creō, āre
 Anks Marcijs Ancus Marcius tilts pōns, pōntis *m.*
 Tarkvinijs Senais Tarquinius

Numerālia ordinalia.

40. Par mēnešiem.

gads annus, ī *m.* kuŗais quotus, a, um
 cik quot tagad nunc *adv.*

Sum, fut, esse. Coniunctivus.

41. Izteicieni.

uzmanīgs cautus, a, um laimīgs beātus, a, um
 pateicīgs grātus, a, um tiesnesis iūdex, icis *m.*
 pret ergā savs proprius, a, um
 skolotāja magistra, ae *f.* lieta causa, ae *f.*
 viegls levis, e mērs modus, ī *m.*
 smiltis (zeme) terra, ae *f.* skumjš trīstis, e
 miers pāx, pācis *f.* pamāciba praeceptum, ī *n.*
 vienmēr semper

42. Vecāki mūs māca, lai esam uzcītīgi.

mācīt moneō, ēre vēlēties optō, āre
 uzcītīgs dīligēns, entis godīgs probus, a, um

uzcītīgi dīligerter
mācīties discō, ere
apmierināts contentus, a, um
vajadzēt dēbeō, uī, itum, ēre
rūpēties cūrō, āre
stiprs firmus, a, um

godpratīgs modestus, a, um
ļausn malus, a, um
biedrs collēga, ae *m.*
vesels sānus, a, um
gars mēns, mēntis *f.*

43. Pamācības.

čakls labōriōsus, a, um
iznākums ēventus, ūs *m.*
panākumi ēventus rērum

cilvēks homō, inis *m.*
sabiedrība societās, ātis *f.*
gudrs prūdēns, entis

Verba.

Praesēns, imperfectum, futūrum I indic. act.
A-celmi.

44. Par Griekiju.

braukt (jūrā) nāvīgō, āre
kert captō, āre
māja villa, ae *f.*
upurēt sacrificō, āre
zinātne litterae, ārum *f.*
Vesta Vesta, ae *f.*
ģimene familia, ae *f.*

sieviete fēmina, ae *f.*
vainags corōna, ae *f.*
par prō *praep. abl.*
persietis Persa, ae *f.*
Atika Attica, ae *f.*
Minerva Minerva, ae *f.*

45. Par Arminu.

Armins Arminius, iī *m.* cheru-
sku cilts vadonis, sakāva
Vāra pulkus
atbrīvot liberō, āre
pirms anže *praep. acc.*
vārds verbum, ī *n.*
iededzināt inflammō, āre
ja ne nisi
enerģiski fortiter *adv.*
uzvarēt superō, āre
lauks campus, ī *m.*
ciems vīcus, ī *m.*

postīt vāstō, āre
pavēlēt imperō, āre
ilgi diū *adv.*
pēc post *praep. acc.*
bezbailīgs impavidus, a, um
pelt vituperō, āre
apdāvināt dōnō, āre
glēvs īgnāvus, a, um
sodīt castīgō, āre
apbruņoties sē armō, āre
pretinieks adversārius, iī *m.*
cīnīties certō, āre

46. Derīgi ir rakstīt, ko dzirdam.

derīgi ūtile *adv.*
labi bene *adv.*
atminēt (atmiņā turēt) memo-
riā tenēre

nezināt nesciō, nescīre
vai aut
redzēt videō, ēre
darīt agō, ere

vāji male *adv.*
jo nam
tik daudz tantum
cik daudz quantum

uzcītīgs dīligēns, entis
uzmanīgi attentē *adv.*
atgādināt moneō, ēre

Praesēns, imperfectum coni. act.

A-celmi.

47. Par mieru un karu.

gatavot parō, āre
stiprināt firmō, āre
cīnīties pūgnō, āre
kaŗot bellō, āre
iekaŗot expūgnō, āre
glābt servō, āre

arkls arātrum, ī *n.*
atsaukt āvocō, āre
Cincinnati Cincinnātus, ī *m.*
diktātors dictātor, ōris *m.*
tauta populus, ī *m.*
izvēlēt creō, āre

48. Par Trōjas karu.

Trōjas, trōjiešu Trōiānus, a,
um
Priams Priamus, ī *m.*
Parids Paris, idis *m.*
braukt (pa jūŗu) nāvīgō, āre
apmeklēt vīsitō, āre
Menelājs Menelāus, ī *m.*
Sparta Sparta, ae *f.*
sieva uxor, ōris *f.*

vārds nōmen, inis *n.*
skaistums pulchritūdō, inis *f.*
apskatīt spectō, āre
griba voluntās, ātis *f.*
viesis hospes, itis *m. f.*
ieiet kuģī nāvem intrāre
no ex *abl.*
osta portus, ūs *m.*
viltus dolus, ī *m.*

Praesēns, imperfectum, futūrum I indicatīvā actīvā.

E-celmi.

49. Vēstule.

esmu vesels valeō, ēre
pavasaris vēr, vēris *n.*
tuvoties appropinquō, āre
ziedēt flōreō, ēre
dziedāt cantō, āre
gaiss āer, āeris *m.*
dziesma cantus, ūs *m.*
piepildīt compleō, ēre
vakar herī *adv.*
saule sōl, sōlis *m.*
spīdēt splendeō, ēre
koks arbor, oris *f.*
dot praebeō, ēre

cik ilgi quamdiū *adv.*
palikt māneō, ēre
steigties properō, āre
pie ad *praep. acc.*
prieks gaudium, ī *n.*
patikt placeō, ēre
šeit hīc *adv.*
pateicība grātia, ae *f.*
grātiās habēre pateicīgam
būt
gaidīt exspectō, āre
dzīvo sveiks valē

50. Vingrini spēkus!

vingrināt exerceō, ēre
spēki vīrēs, vīrium *f.*

no bērņības ā puerīs
vajadzēt dēbeō, ēre

Praesēns, imperfectum coni. actīvi.

51. Turēsim mēru visās lietās!

turēt habeō, ēre	klusēt taceō, ēre
mērs modus, ī <i>m.</i>	parādīties appāreō, ēre
bēdas dolor, ōris <i>m.</i>	tautas sapulce pūblicum, ī <i>n.</i>
nelaide rēs adversae, rērum	liktors lictor, ōris <i>m.</i>
adversārum	iet pa priekšu praecēdō, ēre
pārāk nimis <i>adv.</i>	pūlis turba, ae <i>f.</i>
sliepeni secrētō <i>adv.</i>	atvairīt summoveō, ēre
labs darbs beneficium, īī <i>n.</i>	
darīt labu darbu beneficium	
dāre	

Praesēns, imperfectum, futūrum I indic. act.

Līdzskaņu celmi.

52. Izteicieni.

mācīties dīscō, ere	barot, alō, ere
vārds verbum, ī <i>n.</i>	vilt fallō, ere
mācīt doceō, ēre	sitiens ictus, ūs <i>m.</i>
piemērs exemplum, ī <i>n.</i>	krist cadō, ere
vilkēt trahō, ēre	ozols quercus, ūs <i>f.</i>
pieticīgs contentus, a, um	skaldīt (dalīt) dīvidō, ere
ar mazumu parvō	valdīt (pavēlēt) imperō, āre
laimē fortūna, ae <i>f.</i>	vienprātība concordia, ae <i>f.</i>
vadīt regō, ere	augt crēscō, ere
gudrība sapientia, ae <i>f.</i>	veltī frūstrā <i>adv.</i>
cerība spēs, eī <i>f.</i>	saprast intellegō, ere

53. Saruna.

varde rāna, ae <i>f.</i>	salasīt colligō, ēre
lūgt pōstulō, āre	vaiņags corōna, ae <i>f.</i>
stāsts historia, ae <i>f.</i>	mācība studium, īī <i>n.</i>
pārrunāt tractō, āre	es pieminu memor sum
pareizi rēctē <i>adv.</i>	labprāt lībenter <i>adv.</i>
gudri prūdenter <i>adv.</i>	uzcītīgi, čakli dīligerter
darīt agō, ere	attīstīt (barot) alō, ēre
mājā domī <i>adv.</i>	asināt acuō, ēre
bet at <i>coni.</i>	prieks laetitia, ae <i>f.</i>
plava prātum, ī <i>n.</i>	sagādāt parō, āre.

Praesēns, imperfectum coniunctīvi actīvi.

Līdzskaņu celmi.

54. Pamācības.

vairīties vītō, āre (<i>acc.</i>)	patiesība vērum, ī <i>n.</i>
netikums vitium, īī <i>n.</i>	ieteikt commendō, āre

Pamatformas.

Perfectum, plūsquamperfectum, futūrum II indic. act.

A-celmi.

55. Par vasaras dzīvi.

vasaras aestīvus, a, um	saukt vocō, āre
dzīvot habitō, āre	izdziedināt sālō, āre
pagājušais proximus, a, um	jūras marīnus, a, um
vasara aestās, ātis <i>f.</i>	laiks tempestās, ātis <i>f.</i>
uz laukiem in vīcō	pavadīt ziemu hiemō, āre
agrāk ante <i>adv.</i>	steigties proberō, āre
lauku rūsticus, a, um	sagatavot parō, āre
pusdienot cēnō, āre	dzīvoklis habitātiō, ōnis <i>f.</i>
pārciest, ciest tolerō, āre	ērts idōneus, a, um
priecināt dēlectō, āre	varbūt fortāsse
veselīgs salūbris, e	arī et
mierīgs tranquillus, a, um	mainīt mūtō, āre
atjaunot recreō, āre	tūliņ statim <i>adv.</i>
krasts litus, ōris <i>n.</i>	no laukiem ex vīcīs
apmeklēt vīsītō, āre	pārceļot migrō, āre
jo nam <i>coni.</i>	

56. Izteicieni.

kā — tā ut — ita	radīt generō, āre
cits alius, a, ud	uguns ignis, is <i>m.</i>
sveicināt salūtō, āre	neviens nūllus, a, um
gaiss caelum, ī <i>n.</i>	ķert captō, āre
pāri par jūru trāns mare	muša musca, ae <i>f.</i>
dzirkstele scintilla, ae <i>f.</i>	

Perfectum, plūsquamperfectum coni. actīv.

57. Daži teikumi.

piešķirt dōnō, āre	pretoties repūgnō, āre
balva praemium, ī <i>n.</i>	ir zināms nōtum est
ja ne nisi <i>coni.</i>	cik ļoti quantopere <i>adv.</i>
Fulvija Fulvia, ae <i>f.</i>	stāstīt nārrō, āre
sazvērestība coniūrātiō, ōnis <i>f.</i>	jautāt interrogō, āre
norādīt indicō, āre	taisns, taisnīgs iūstus, a, um
Katilīna Catilīna, ae <i>m.</i>	visvairāk māximē <i>adv.</i>
Tēbas Thēbae, ārum <i>f.</i>	

Perfectum, plūsquamperfectum, futūrum II indic. actīv.

E-celmi.

58. Par Kartāgu.

kādreiz ōlim <i>adv.</i>	pūnietis Poenus, <i>i m.</i>
slavenam būt (ziedēt) flōreō,	kamēr dum <i>coni.</i>
uī, ēre	piepildīt impleō, ēvī, ētum,
vairoť augeō, xī, ctum, ēre	ēre
bagātības opēs, um <i>f.</i>	asins caedes, is <i>f.</i>
Katōns Catō, ōnis <i>m.</i>	kaut gan quamquam <i>coni.</i>
mudināt moneō, uī, itum, ēre	agrāk anteā <i>adv.</i>
iznīcināt dēleō, ēvī, ētum, ēre	mēģināt temptō, āre
ugunsgrēks incendium, ī <i>n.</i>	iekaŗot expūgnō, āre
raudāt fleō, ēvī, ētum ēre	viss totus, a, um

Perfectum, plūsquamperfectum coni. actīv.

59. Daŗi teikumi.

censties studeō, uī, ēre	kaitēt noceō, uī, itum, ēre
glābt servō, āre	skolotājs, audzinātājs prae-
klusēt taceō, uī, itum, ēre	ceptor, ōris <i>m.</i>
palikt maneō, mānsī, mānsum,	pelnīt mereō, uī, itum, ēre
ēre	negodīgs improbus, a, um
gudrinieks philosophus, ī <i>m.</i>	nodoms cōnsilium, ī <i>n.</i>

Perfectum, plūsquamperfectum, futūrum II indic. act.

Līdzskaŗu celmi.

60. Par grieŗu likumiem.

Drakōns Dracō, ōnis <i>m.</i>	jo nam <i>coni.</i>
rakstīt scribō, scripsī, scrip-	saskaŗā ar secundum <i>praep.</i>
tum, ere	<i>acc.</i>
likums lēx, lēgis <i>f.</i>	Likūrgs Lycūrgus, ī <i>m.</i>
nolikt, nolemt, iekārtot cōn-	gudrība sapientia, ae <i>f.</i>
stītuō, uī, ūtum, ere	teicams praestāns, antis
nāves sods poena capitālis	uzzināt cognōscō, nōvī, nitum,
nīstams invīsus, a, um	ere
jauns novus, a, um	sūtīt mittō, mīsī, missum, ere
piešķirt tribuō, uī, ūtum, ere	norakstīt dēscribō, scripsī,
godš honor, ōris <i>m.</i>	scriptum, ere

61. Daži teikumi.

daudz multus, a, um	tuvoties appropinquō, āre
vest gerō, gessī, gestum, ere	slēgt noslēgt claudō, sī, sum,
karot, karu vest bellum ge-	ere
rere	palīgs, palīdzība auxilium, īi n.
Hannibals Hannibal, ālis m.	uzvarēt vincō, vīcī, victum, ere
pulki cōpiae, ārum f.	valdības vīri magistrātus, ūs m.
savilkt contrahō, xī, ctum, ere	balva praemium, īi n.

Perfectum, plūsquamperfectum indic. act.

62. Daži teikumi.

paziņot, noteikt indicō, xī,	visvairāk māximē adv.
ctum, ere	Patrokls Patroclus, ī m.
pieteikt karu bellum indicere	milēt diligō, lēxī, ctum, ere
Sagunta Saguntum, ī n.	

Latīņu-latviešu vārdnīca.

A.

- ā, ab *praep. abl.* no
ā pueris no bērņības
ac *coni.* un
accēdō, cessī, cessum, ere
pieiet
accōla, ae *m.* apdzīvotājs,
iedzīvotājs
ācer, ācris, ācre ass; asprā-
tīgs, attapīgs, enerģisks,
dūšīgs, modrs, bargs,
stīngrs, drošs
Achillēs, is *m.* Achillejs
aciēs, ēī *f.* kaujas līnija, kau-
jas kārtība
ācritēr *adv.* enerģiski, veikli,
dedzīgi
ad *praep. acc.* uz, pie, līdz
adhibeō, uī, itum, ēre lietot,
pielikt
adītus, ūs *m.* pieeja
adiuvō, iūvī, iūtum, āre palī-
dzēt, pabalstīt
administrō, āre vadīt, valdīt,
rūpēties, pārvaldīt
admīrābilis, e apbrīnojams,
brīnišķīgs
admōdum *adv.* ļoti, pavisam
admoneō, uī, itum, ēre mā-
cīt, pārliecināt, mudināt
adōrō, āre pielūgt
adulēscēns, entis *m. f.* jaune-
klis, jaunava
adventō, āre atnākt
adventus, ūs *m.* atnākšana
adversus, a, um pretējs
advōlō, āre atskriet
aedēs, ium *f.* māja, pils
aedificium, īī *n.* ēka
aedificō, āre celt (kuģi, māju)
aeger, gra, grum slims, ne-
vesels
aegrē *adv.* ar lieliem grūtu-
miem, tikko
aegrōtō, āre slīmot
aegrōtus, a, um nevesels
Aegyptius, īī *m.* ēģiptietis
Aegyptus, īī *f.* Ēģipte
Aenēas, ae *m.* Ainējs
Aenēis, īidos *f.* Ainēida
aenigma, atis *n.* mīkla
aequālis, is *m.* laika biedrs
aequālis, e līdzīgs
āēr, āēris *m.* gaiss
aes, aeris *n.* varš
Aeschylus, īī *m.* Aischils
Aesōpus, īī *m.* Aisōps
aestās, tātis *f.* vasara
aestimō, āre cienīt: parvī
aestimāre maz cienīt
aestīvus, a, um vasaras
aetās, aetātis *f.* vecums, laik-
mets, laiks, gads
Aetna, ae *f.* Aitna
aevum, īī *n.* mūžs, laiks
Africānus, a, um *adi.* Afrikas;
subst. afrikānietis
ager, agrī *m.* lauks, tīrums
agō, ēģī, actum, ere darīt
dzīvot, dzīt, vest
agricōla, ae *m.* zemkopis
āla, ae *f.* spārns
albus, a, um balts
Alcibiadēs, is *m.* Alkibiads
aliēnus, a, um svešs
aliquandō *adv.* kādreiz
aliquis, aliqua, aliquid kāds,
kaut kuŗš, kaut kas
alius, a, ud cits
alius — alius viens — otrs;
plūr. vieni — otri
alligō, āre piesiet

- alō, uī, tum, ere barot, sti-
prināt, attistīt
Alpēs, ium *f.* Alpi
alter, era, erum otrs
altitūdō, īnis *f.* augstums,
dziļums
altus, a, um augsts, dziļš
ambulātiō, ōnis, *f.* pastaigā-
šanās
ambulō, āre staigāt
amīcītia, ae *f.* draudzība
amīcus, ī *m.* draugs
āmīttō, mīsī, missum, ere
zaudēt
amō, āre mīlēt
amoenitās, tātis *f.* jaukums,
pievilcība
amoenus, a, um patīkams
amor, ōris *m.* mīlestība
āmoveō, mōvī, mōtum, ēre
atbaidīt, attālināt, aizdzīt
amplificō, āre paplašināt
amplus, a, um plašs
ancilla, ae *f.* kalpone
angustus, a, um šaurs
anima, ae *f.* dvaša, dvēsele,
dzīvība, gars; animam
āmittere dzīvību zaudēt
animadvertō, vertī, versum,
ere novērot, ievērot
animāl, ālis *n.* dzīvnieks
animus, ī *m.* gars, dvēsele,
jūtas, nodoms, nolūks, prāts
annuī katru gadu
annus, ī *m.* gads
ante *praep. acc.* pirms, priekš
ante Chrīstum nātum pirms
Kristus dzimšanas; a. Chr.
n. = ante Chrīstum nātum
anteā *adv.* pirms tam, agrāk
antīquus, a, um sens, vecs
apertus, a, um vaļējs, atklāts
appāreō, uī, —, ēre parādīties
appellō, āre saukt
apportō, āre pienest
appropinquō, āre tuvoties
aptus, a, um spējīgs, derīgs
apud. *praep. acc.* pie
aqua, ae *f.* ūdens
aquila, ae *f.* ērglis
āra, ae *f.* altāris
Arabs, is *m.* arabietis
arbor, ōris *f.* koks
arceō, cuī, —, ēre sargāt, at-
turēt (no kā)
arcessō, īvī, itum, ere lūgt
arēna, ae, *f.* smilts
Archimēdēs, is *m.* Archimēds
argenteus, a, um sidraba
argentum, ī *n.* sidrabs
Aristotelēs, is *m.* Aristotels
arma, ōrum *n.* ieroči
armātus, a, um bruņots
armō, āre bruņot
arō, āre art
ars, artis *f.* māksla, amats
artifex, ficis *m.* mākslinieks
arx, arcis *f.* cietoksnis
asinus, ī *m.* ēzelis
āspectus, ūs *m.* skats, āriene
asper, era, erum ass; bargs;
nelīdzens, kalnains
āspiciō, spēxī, spectum, ere
redzēt
at *coni.* bet
āter, ātra, ātrum melns
Athēniēnsis, is *m.* atēnietis
Athēnae, ārum *f.* Atēnas
atque *coni.* un
attentus, a, um uzmanīgs, uz-
cītīgs
attingō, attigī, attactum, ere
skart
attribuō, uī, ūtum, ere pie-
šķirt
auctōr, ōris *m.* ierosinātājs,
veicinātājs, vadītājs, sar-
gātājs, autors
auctōritās, tātis *f.* iespaids;
nozīme, autoritāte, vara

audācia, *ae f.* drosme, pār-
galvība, nekaunība
audāx, ācis drošs, pārdrošs
augeō, xī, ctum, ēre vairot,
vairoties, palikt gaŗākam
aureus, a, um zelta
auris, *is f.* auss
aurōra, *ae f.* rīta blāzma
aurum, *ī n.* zelts
aut *coni.* vai

autem *coni.* bet (stāv otrā
vietā)
autumnus, *ī m.* rudens
avāritia, *ae f.* rījība, nepiepil-
dāmība, mantkārība
avārus, *ī m.* skopulis
avis, *is f.* putns
āvōlō, āre aizlaisties
avus, *ī m.* vectēvs
auxilium, *ī n.* palīdzība

B.

Babylōnius, *ī m.* babelietis
barbarus, a, um svešs; *subst.*
svešnieks, ārzemnieks, bar-
bars
beātē, *adv.* laimīgi
beātus, a, um laimīgs
bellicōsus, a, um kareivisks
bellicus, a, um kaŗa
bellō, āre kaŗot
bellum, *ī n.* kaŗš

bene *adv.* labi
beneficium, *ī n.* labdarība
benīgnē *adv.* laipni
bēstia, *ae f.* zvērs
bis divreiz
bonum, *ī n.* labums
bonus, a, um labs
bōs, bovis *m. f.* govš, vērsis
brevis, e īss
brevisiter *adv.* īsi

C.

cabāllus, *ī m.* darba zirgs
cadō, cecidī, cāsirus, ere
krist
caedō, cecidī, caesum, ere
cirst
caelum, *ī n.* debess
Caesar, āris *m.* Cēzars
calamitās, tātis *f.* nelaime
calidus, a, um karsts
calliditās, tātis *f.* viltība
callidus, a, um viltīgs
calor, ōris *m.* karstums, sil-
tums
camēlus, *ī m.* kamielis
Camillus, *ī m.* Kamills
Campānia, *ae f.* Kampānija
campus, *ī m.* lauks
canīculāris, e brīvdienu
canis, *is m.* suns

cantus, ūs *m.* dziedāšana,
dziesma
captīvus, *ī m.* gūsteknis
captīvus, a, um gūstīts
captō, āre tvert
Capua, *ae f.* Kapuja
caput, capitis *n.* galva
carcer, eris *m.* cietums
carmen, īnis *n.* dzeja, poēma
carpō, carpsī, carptum, ere
raut
Carthāginiēnsis, *is m.* kārtā-
ģietis
Carthāgō, ģinis *f.* Kartāga
cārus, a, um dārgs
casa, *ae f.* būdiņa
castīgō, āre sodīt, pārmācīt,
pelt
castra, ōrum *n.* nometne

- causa, ae *f.* iemesls, cēlonis, tiesas lieta
 causā *abl.* ar nolūku, dēļ
 cautē *adv.* uzmanīgi
 caveō, cāvī, cautum, ēre sar-
 gāties no kā
 caverna, ae *f.* ala
 cēdō, cessī, cessum, ere iet,
 atkāpties
 ceber, bris, bre daudz ap-
 meklēts, apdzīvots; ievē-
 rojams, slavens
 celebrō, āre apmeklēt; sla-
 vēt; svētīt
 celer, eris, ere ātrs
 celeritās, tātis *f.* ātrums
 cēna, ae *f.* (arī: coena) pus-
 diena
 centuria, ae *f.* centurija, vads
 cernō, crēvī, crētum, ere pa-
 zīt
 certāmen, īnis *n.* cīņa, sacīk-
 ste
 certō, āre cīnīties, sacensties
 certus, a, um stingrs, īsts,
 noteikts, neapšaubāms
 cervus, ī *m.* briedis
 cēterus, a, um cits
 Charōn, ōnis *m.* Charōns
 cibus, ī *m.* barība
 cicāda, ae *f.* sisenis
 cicōnia, ae *f.* starks
 cingō, cīnxī, cinctum, ere ap-
 jozt, cietināt
 circum *praep. acc.* ap
 cis *praep. acc.* šaipus
 citus, a, um ātrs
 cīvīlis, e pilsoņu
 cīvītās, tātis *f.* valsts
 clādēs, is *f.* neveiksme
 clāmō, āre kliegt
 clārus, a, um slavens
 clāssis, is *f.* flote
 claudō, clausī, clausum, ere
 slēgt
 claudus, a, um klibs
 caelicolae, ārum *m.* debesu
 dievi
 coerceō, uī, ītum, ēre saval-
 dīt
 cōgitō, āre domāt
 cōgnōscō, nōvī, nitum, ere
 izzināt, nomanīt
 cōgō, coēgī, coāctum, ere
 piespiest
 cohors, rtis *f.* bataljons
 collīgō, lēgī, lēctum, ere sa-
 lasīt
 collis, is *m.* kalns
 collocō, āre novietot
 colloquium, īi *n.* saruna
 collum, ī *n.* kakls
 colō, coluī, cultum, ere go-
 dāt; kopt
 colōnia, ae *f.* kolōnija
 color, colōris *m.* krāsa
 columba, ae *f.* balodis
 comes, itis *m.* ceļa biedrs,
 pavadonis
 commendō, āre ieteikt
 commodē *adv.* ērti
 commōdum, ī *n.* labās puses,
 labums
 commoveō, mōvī, mōtum,
 ēre satricināt, iekustināt;
 modināt, celt, uzbudināt
 commūnis, e kopējs
 commūtātiō, ōnis *f.* pārvēr-
 tība
 comparō, āre salīdzināt
 compleō, ēvī, ētum, ēre pie-
 pildīt
 concēdō, cessī, cessum, ere
 atļaut
 concilium, īi *n.* sapulce, sa-
 nākšana
 conclāve, is *n.* istaba
 concordia, ae *f.* vienprātība,
 saticība

- concors, concordis vienprātīgs
 condiciō, ōnis *f.* noteikums, priekšlikums
 condō, didī, dītum, ere dibi-
 nāt
 conficiō, fēcī, fectum, ere pa-
 beigt, uzvarēt
 cōfirmō, āre stiprināt, dro-
 šināt
 coniungō, coniunxī, coniunc-
 tum, coniungere saistīt, sa-
 vienot, pievienot
 cōscientia, ae *f.* sirdsapziņa
 cōserō, seruī, sertum, ere
 savīt, savienot
 cōsiderō, āre domāt, apdo-
 māt
 cōsiliū, ii *n.* nodoms, pa-
 dome, nolūks, apspriede
 cōstanter *adv.* stingri
 cōstantia, ae *f.* stingriba,
 izturība
 cōstituō, uī, ūtum, ere no-
 lemt, lemt
 cōnstō, āre sastāvēt
 cōnsulō, luī, ltum, ere prasīt
 padomu
 contemnō, tempši, temptum,
 ere nīst, negodāt, nicināt
 contentus, a, um pieticīgs
 continueō, uī, —, ēre saturēt
 contrā *praep. acc.* pret
 contumēlia, ae *f.* apvaino-
 jums
 convertō, vertī, versum, ere
 pārvēsties; pagriezties
 convīvium, ii *n.* dzīres
 convocō, āre sasaukt
 cōpia, ae *f.* daudzums, pār-
 pilnība, vairums; cōpia li-
 brōrum daudz grāmatu
 cōpiae, ārum *f.* kara spēks,
 kara pulki; cōpiae eque-
 strēs jātnieku pulki
 cornū, ūs *n.* rags
 corōna, ae *f.* vainags
 corpus, ōris, *n.* miesa, ķer-
 menis
 corripīō, ripuī, reptum, ere
 satvert, nokert
 corvus, ī *m.* krauklis
 cōtidiē *adv.* katru dienu
 crās *adv.* rīt
 creātus, a, um izvēlēts
 crēdō, crēdidī, crēditum, ere
 ticēt
 creō, āre izvēlēt
 crēsco, crēvī, crētum, ere
 augt
 crēta, ae *f.* krīts
 Croesus, ī *m.* Kroiss
 cruciātus, ūs *m.* mocība, mo-
 cīšana
 crūdēlis, e cietsirdīgs
 crūdēlitās, tātis *f.* cietsirdība,
 nesaudzība, bardzība
 crūdēliter *adv.* cietsirdīgi,
 bargi
 crūs, crūris *n.* kāja
 cum *praep. abl.* ar
 cum *coni.* tā kā, kad
 cūctus, a, um viss
 cupidus, a, um kāriģs, kai-
 slība
 cupidus, a, um kāriģs, kai-
 slīģs, alkstošs
 cūr *adv.* kāpēc, kādēļ
 cūra, ae *f.* rūpes
 cūrō, āre kopt, rūpēties,
 dziedināt
 currus, ūs *m.* rati, pajūgs
 cursus, ūs *m.* straune, gult-
 ne, ceļš; skriešanās

D.

damnō, āre notiesāt, atzīt	Deus, ī <i>m.</i> Dievs
par vainīgu, sodīt	dēvāstō, āre nopostīt, postīt
Dārēus, ī <i>m.</i> Dārijs	dēvōrō, āre aprīt
dē <i>praep. abl.</i> par, no	dexter, tra, trum pa labi
dea, ae <i>f.</i> dieve	esošs, labais
dēbeō, dēbuī, dēbitum, ēre	dīcō, dīxī, dictum, ere sacīt,
vajadzēt, parādā būt	runāt, teikt, rādīt, apzīmēt
dēbilitō, āre vājināt	dictātor, ōris <i>m.</i> diktātors
dēbitus, a, um vajadzīgais,	dictum, ī <i>n.</i> prātula, iztei-
pienācīgs	ciens, teikums
dēcernō, crēvī, crētum, ere	diēs, ēī <i>m.</i> diena
nolemt, parādīt	difficilis, e grūts
decus, ōris <i>n.</i> greznums	dīgnitās, tātis <i>f.</i> gods, cieņa,
dēfatīgātus, a, um nokusis	nozīme, stāvoklis
dēfendō, dēfendī, dēfēnsūm,	dīgnus, a, um cienīgs
ere sargāt	dīligēns, entis uzmanīgs; kas
dēfēnsōr, ōris <i>m.</i> aizsargā-	mīl; dīligēns sum mīlu
tājs	dīlīgenter <i>adv.</i> rūpīgi, uzcī-
dēfleō, ēre apraudāt	tīgi
deinde <i>adv.</i> tad	dīlīgentia, ae <i>f.</i> rūpība, cen-
dēlectātus, a, um uzjautri-	tība
nāts	dīlīgō, dīlēxī, dīlēctum, ere
dēlectō, āre priecināt, inte-	mīlēt
resēt	dīmīcō, āre cīnīties
dēleō, ēre postīt; dēlētus, a,	dīmīttō, mīsī, mīssum, ere
um izpostīts, postīts	atlaist
dēlīberō, āre apdomāt	Diogenēs, is <i>m.</i> Diogēns
dēmergō, sī, sum, ere no-	dīrīpīō, rīpuī, reptum, ere
grīmt	postīt
dēmīttō, mīsī, mīssum, ere	dīruō, ruī, rutum, ere izpostīt
iemest	dīscēdō, cessī, cessum, ere
dēmum <i>adv.</i> tikai, beidzot	aiziet, atkāpties
dēnique <i>adv.</i> beidzot	dīscīplīna, ae <i>f.</i> mācība, zinī-
dēpōnō, pošuī, positum, ere	ba, dīscīplīna
nolīkt	dīscīpulus, ī <i>m.</i> skolnieks
dēscrībō, scrīpsī, scrīptum,	dīscō, didīcī, —, ere mācīties
scrībēre aprakstīt, norak-	dīscordīa, ae <i>f.</i> ķīlda
stīt	dīscors, rdīs nesaderīgs
dēsertus, a, um atstāts, tukšs,	dīscrīmen, īnis <i>n.</i> starpība
vīentulš	dīsplicēō, uī, itum, ēre nepa-
dēsīderō, āre vēlēties	tīkt
dēsīnō, sīī, sītum, ere beigst,	dīssīmlīs, e dažāds, nelī-
stāties, rīmties	dzīgs, nevīenāds
dēsperō, āre cerību zaudēt,	

distribuō, uī, ūtum, ere iz-
dalīt
diū *adv.* ilgi
diūturnus, a, um ilgš
dīversus, a, um dažāds
dīves, ītis bagāts
dīvidō, dīvisī, dīvisum, ere
dalīt, šķirt
dīvitīae, ārum *f.* bagātība
dō, dedī, dātum, dāre dot
doceō, docuī, doctum, ēre
mācīt
docilis, e paklausīgs
doctrīna, ae *f.* zinība, gu-
drība
doctus, a, um mācīts
doleō, dolūī, —, ēre bēdāties,
ciest, nožēlot
dolor, ōris *m.* bēdas

dolōsē *adv.* ar viltu
dolus, ī *m.* viltība
domesticus, a, um mājas
domī *adv.* māja
domicilium, īī *n.* mājoklis,
mitekļis
dominus, ī *m.* kungs, īpaš-
nieks, valdnieks
domum mājup
domus, ūs *f.* māja
dōnec *adv.* kamēr
dōnō, āre dāvināt
dōnum, ī *n.* dāvana
dubitō, āre šaubīties
dūcō, dūxī, ductum, ere vest
dulce *adv.* patīkami
dulcis, e salds
dum *adv.* kamēr
dux, ducis *m.* vadonis

E.

ē, ex *praep. abl.* no
ēdicō, xī, ctum, ere izdot pa-
vēli
edō, edī, ēsum, edere ēst
ēdūcō, āre audzināt, mācīt
ēdūcō, xī, ctum, ere izvest
ego es
ēgregius, a, um teicams,
labs, krietns, cēls
ēlegantia, ae *f.* daiļums
elementum, ī *n.* pamatviela;
plūr. sākumi
elephantus, ī *m.* zilonis
ēlevō, āre pacelt
ēlūō, luī, lūtum, ere nomaz-
gāt
ēmergō, sī, sum, ere iznirt
ēnārrō, āre izstāstīt
enim *adv.* (apliecināšanas
saiklis) tiešām, zināms,
patiesi
ēnumerō, āre nosaukt, uz-
skaltīt
ēnūntiō, āre paziņot

eō *adv.* tur
Ēpirus, ī *m.* Ēpeira
epistula, ae *f.* vēstule
epulae, ārum *f.* dzīres
eques, equītis *m.* jātnieks
equester, tris, tre *adi.* jāt-
nieku
equus, ī *m.* zirgs
ēripiō, ēripuī, ēreptum, ere
izraut, piesavināties
errō, āre maldīties, klejot
error, ōris *m.* maldīšanās;
klūda; klejošana
et *coni.* un; arī
et — et kā — tā
etiam *coni.* arī
Eurōpa, ae *f.* Eiropa
ēvellō, vellī, vulsum, ere iz-
raut
ex *praep. abl.* no
exārdēscō, ārsī, ārsum, ere
iedegties
excēdō, cessī, cessum, ere
iziet

excitō, āre modināt, ierosi-
nāt, uzmodināt
exclāmō, āre izsaukties
exemplār, āris *n.* paraugs,
eksemplārs, gabals
exemplum, ī *n.* piemērs
exerceō, uī, itum, ēre vingri-
nāt
exercitus, ūs *m.* karaspēks
exilium, īī *n.* izraidīšana
exitium, īī *n.* nāve, iznīcība

faber, brī *m.* kalējs, amat-
nieks
fabricō, āre pagatavot
fābula, ae *f.* teika, pasaka
facētus, a, um asprātīgs, pie-
vilcīgs
facilis, e viegls
facinus, ōris *n.* darbs, nozie-
gums, varoņa darbs
factum, ī *n.* darbs, nedarbs
fāma, ae *f.* slava
famēs, is *f.* bads;
famem explēre izsalkumu
remdēt
famulāris, e kalpa, verga
fascis, is *m.* sainis
fatīgō, āre nogurt, mocīt
fātum, ī *n.* liktenis, dievu
griba
faustus, a, um labvēlīgs
fax, facis *f.* lāpa
fēlīx, īcis laimīgs
fēmina, ae *f.* sieviete
fenestra, ae *f.* logs
ferē *adv.* gandrīz
fēriae, ārum *f.* brīvdienas
ferreus, a, um *adi.* dzelzs
ferrum, ī *n.* dzelzs
fertilis, e auglīgs
ferus, a, um stujš, mežonīgs
fēstīnō, āre steigties
fēstus, a, um svētku

expleō, ēre pildīt, piepildīt;
famem explēre izsalkumu
remdēt
explicō, āre paskaidrot
expūgnō, āre ieņemt, uzva-
rēt, iekaņot
expectō, āre gaidīt
exstruō, strūxī, uctum, ere
celt; izstādīt, uzcelt, paga-
tavot
extemplō *adv.* tūlīn

F.

fidēlis, e uzticīgs
fidēliter *adv.* uzticīgi, godīgi
fidēs, eī *f.* uzticība, solījums
fidus, a, um uzticīgs, uzti-
cams
figūra, ae *f.* augums, stāvs
fīlia, ae *f.* meita
fīlius, īī *m.* dēls
fīniō, īre beigt; beigties
fīnis, is *m.* robeža; beigas,
gals
fīnitimus, a, um robežu; kai-
miņu
fīrmitās, tātis *f.* stingrība;
fīrmitās animī dūšība
fīrmitūdō, īnis *f.* stiprums
fīrmō, āre stiprināt
fīrmus, a, um stiprs
flamma, ae *f.* liesma
fleō, ēre raudāt
flō, āre pūst
flōrēns, entis ziedošs
flōreō, ūī, —, ēre ziedēt
flūctus, ūs *m.* vilnis
flūmen, īnis *n.* upe
flūō, flūxī, —, ere tecēt
flūvius, īī *m.* upe
foedus, foederis *n.* līgums,
savienība, sabiedrība
fōns, ntis *m.* avots
fōrna, ae *f.* forma, veids, iz-
skats, āriene, zīmējums

fortāsse *adv.* laikam, varbūt, tiešām
 forte *adv.* nejauši
 fortis, e stiprs, dūšīgs, drošs
 fortiter *adv.* dūšīgs
 fortitūdō, īnis *f.* dūšība
 fortūna, ae *f.* liktenis, laime
 fortūnae, ārum *f.* manta
 forum, ī *n.* pilsētas laukums, tirgus
 fossa, ae *f.* grāvis
 frangō, frēgī, fractum, ere lauzt
 frāter, tris *m.* brālis
 fraus, fraudis *f.* viltība
 frequentō, āre apmeklēt
 frīgidus, a, um auksts
 frīgus, oris *n.* aukstums

frōns, frondis *f.* lapas, zaļums
 frūctus, ūs *m.* auglis
 frūgēs, um *f.* (lauka) augļi
 frūgifer, fera, ferum augļīgs
 frūmentum, ī *n.* barība, labība, maize
 frūstrā *adv.* velti
 frūx, frūgis *f.* (lauka) auglis
 fuga, ae *f.* bēgšana; fugae sē mandāre glābties bēgot
 fugiō, fūgī, —, ere bēgt
 fugō, āre dzīt, aizdzīt, sakaut
 fulmen, īnis *n.* zibens
 fundāmentum, ī *n.* pamats
 funditōr, ōris *m.* lingotājs
 fūr, fūris *m.* zaglis
 futūrus, a, um nākošais

G.

Gādēs, ium *f.* Gādes
 Gallicus, a, um gallu
 gallīna, ae *f.* vista
 gallus, ī *m.* gailis
 gaudium, īī *n.* prieks
 gēns, gentis *f.* cilts
 genus, eris *n.* kārtā, suga, veids
 Germānia, ae *f.* Ģermānija
 Germānus, ī *m.* ģermānis
 gerō, gessī, gestum, gerere
 vest; sē gerere uzvesties
 glaciēs, ēī *f.* ledus
 gladius, īī *m.* zobens

glōria, ae *f.* slava
 Graecia, ae *f.* Grieķija
 Graecus, ī *m.* grieķis
 grātum *adv.* patīkami
 grātus, a, um patīkams, pateicīgs; grātissimum est ļoti patīkami
 gravis, e smags, grūts, svarīgs, iespaidīgs
 graviter *adv.* bargi
 grex, gregis *f.* ganāms pulks
 gymnasium, īī *n.* ģimnazija; vingrošanas vieta

H.

habeō, uī, itum, ēre turēt, būt dabūt
 habitō, āre dzīvot
 haedus, ī *m.* kazlēns
 Hannibal, ālis *m.* Hannibals
 harēna jeb arēna, ae *f.* smilts
 haud *adv.* ne
 haud rārō bieži, ne reti

herba, ae *f.* zāle
 Herculēs, is *m.* Herkuls jeb Hērakls
 herī *adv.* vakar
 hiems, is *f.* ziema; hieme ziemu
 hinc *adv.* no šejienes; tādēļ
 hirundō, dīnis *f.* bezdelīga
 Hispānia, ae *f.* Spānija

Hispānus, ī *m.* spānietis
 historia, ae *f.* stāsts, vēsture
 hodiē *adv.* šodien
 Homērus, ī *m.* Homērs
 homō, īnis *m.* cilvēks
 honestē *adv.* cienīgi, godīgi
 honestus, a, um godīgs, cil-
 dens
 honor, ōris *m.* gods

honōrō, āre godāt, cienīt
 hōra, ae *f.* stunda
 hortus, ī *m.* dārzs
 hospitium, ī *n.* viesmīlība
 hostilis, e naidīgs
 hostis, is *m.* ienaids
 hūmānus, a, um cilvēka; hū-
 mānum est ir cilvēcīgi
 humilis, e zems

I.

iaceō, uī, —, ēre gulēt
 iaciō, iēcī, iactum, ere mest
 iactō, āre mest, sviest
 iam *adv.* jau
 iānuā, ae *f.* durvis
 Iānuārius, ī *m.* janvāris
 Iānus, ī *m.* Jāns
 ibi *adv.* tur
 ibīque un tur
 Idūs, ūm *f.* īdas (15. vai 13.
 mēneša diena)
 igitur *adv.* tā tad
 ignāvia, ae *f.* slinkums, glē-
 vulība, kūtrums
 ignis, is *m.* uguns
 ignōrō, āre nezināt
 ignōscō, nōvī, nōtum, ere
 piedot
 Ilias, ādis *f.* Iliada
 illūstris, e slavens
 illūstrō, āre apgaismot
 imāgō, īnis *f.* gīmetne, attēls,
 glezna
 imber, bris *m.* lietus
 immēnsus, a, um neizmēro-
 jams
 immortalis, e nemirstīgs
 impellō, impulī, impulsum,
 ere pamudināt, pāvedināt
 imperātor, ōris *m.* kara va-
 donis, virspavēlnieks
 imperium, ī *n.* valsts, vara,
 pavēle, valdība
 imperō, āre valdīt, pavēlēt

impetrō, āre panākt no kā
 ko, iegūt, izlūgt
 impetus, ūs *m.* uzbrukums
 impietās, tātis *f.* bezdievība
 impiger, gra, grum darbīgs
 impleō, ēre piepildīt
 implōrō, āre lūgt, izlūgt
 improbus, a, um negodīgs,
 neģēlīgs
 impūdēns, entis nekaunīgs
 in *praep. abl.* un *acc.* iekš;
 uz
 incendium, ī *n.* ugunsgrēks
 incendō, ndī, ēnsūm, ere ie-
 dedzināt, iedegties; aizde-
 dzināt
 incertus, a, um mainīgs, šau-
 bīgs, nenoteikts, nezināms
 incitō, āre ierosināt
 inclinō, āre noliekt
 inclūdō, clūsī, clūsūm, ere
 ieslēgt
 incola, ae *m.* iedzīvotājs
 incōlō, incoluī, incultum, in-
 colere dzīvot, apdzīvot
 incōlūmis, e sveiks vesels,
 neievainots
 incommōdum, ī *n.* ļaunums
 ļaunās puses, zaudējums
 incredibilis, e neticams
 inde *adv.* tādēļ
 indicō, āre rādīt
 indicō, dīxī, dictum, ere pie-
 teikt, pasludināt

indūstria, ae *f.* uzcītība
indūstrius, a, um uzcītīgs
inerrāns, antis neklejojšs;
stāvošs
infēlix, īcis nelaimīgs
inferī, ōrum *m.* pazemnieki,
pazemes iemītnieki, miru-
šie
infīrmus, a, um vājš
ingenium, īi *n.* talants, gara
dāvanas, ģenijs
ingēns, entis liels milzīgs
inimīcus, ī *m.* ienaidnieks
initium, īi *n.* sākums
iniūria, ae *f.* netaisnība, ap-
vainojums
iniūstus, a, um netaisns
innumerābilis, e neskaitāms
inopia, ae *f.* trūkums
inquit viņš saka
īnsīdiae, ārum *f.* viltība, uz-
glūnēšana, slazdi; īnsīdiās
parāre rīkoties ar viltību
pret ko, uzbrukt, ķert
īnsīgnis, e slavens, teicams,
ievērojams
īnstituō, uī, ūtum, ere iekār-
tot, mācīt
īnsula, ae *f.* sala
integer, gra, grum, neskarts
īntegritās, tātis *f.* skaidrība,
nesamaitātība, godīgums
īntelligō, īntellēxī, īntellēc-
tum, ere saprast
īnter *praep. acc.* starp
īnterdicō, dixī, dictum, ere
aizliegt
īnterdiū *adv.* dienu
īnterdum *adv.* dažreiz
īntereā *adv.* pa to laiku

īnternus, a, um iekšējs
īnterrogō, āre jautāt
īnterrumpō, rūpī, ruptum,
ere lauzt, salauzt
īntro, āre ieiet
īntro *praep. acc.* iekš; pa
īntus *adv.* iekšā
īnvādō, vāsī, vāsum, ere ie-
brukt, ieslēgt
īnvidia, ae *f.* skaudība
īnvītō, āre lūgt, uzlūgt
īra, ae *f.* dusmas, īgnums
īrātus, a, um dusmīgs
īta *adv.* tā
ītalia, ae *f.* Itālija
ītāque *adv.* tā tad, tāpēc
īter, īteris *n.* ceļš; īter fa-
cere iet, doties
īterum *adv.* otrreiz, atkal
īūcundus, a, um patīkams
īūdex, īūdicis *m.* tiesnesis
īugum, ī *n.* jūgs, pajūgs; kal-
nājs, kalnu rinda
īūlia, ae *f.* Jūlija
īūlius, īi *m.* Jūlijs
īungō, īunxī, īunctum, ere
slēgt, vienot
īūnō, ōnis *f.* Jūnōna
īūppiter, lōvis *m.* Jupiters
īūre taisnīgi, taisna iemesla
dēļ, ar pilnu tiesību
īūs, īūris *n.* tiesība; likums
īūstitia, ae *f.* taisnīgums, tai-
snība, likumība
īūstus, a, um taisns, patie-
sīgs, likumīgs, pienācīgs
īuvenis, īs *m. f.* jauneklis,
jaunava
īuvō, īūvī, īūtum, āre palīdzēt
īuxtā *praep. acc.* pie

L.

labor, ōris *m.* darbs, rūpes,
grūtums
labōriōsus, a, um strādīgs,
čakls

labōrō, āre strādāt
lacerō, āre saplosīt
lacus, ūs *m.* ezers

- laedō, laesī, laesum, ere ap-
vainot
laetitia, ae *f.* prieks
laetus, a, um priecīgs
lapis, idis *m.* akmens
largus, a, um bagāts, tauks
lāteō, uī, —, ēre slēpties
lātus, a, um plats
latīnē *adv.* latīniski
Latīnī, ōrum *m.* latīņi
Latīnus, a, um latīņu
laudābilis, e slavējams, tei-
cams
laudō, āre slavēt
laus, laudis *f.* slava, uzslava
lāvō, lāvī, lautum un lavā-
tum, āre mazgāt
lectus, ī *m.* gulta
lēgātus, ī *m.* sūtnis
legiō, ōnis *f.* leģiōns, pulks
legō, lēgī, lēctum, ere lasīt
lentē *adv.* lēni
leō, ōnis *m.* lauva
lēx, lēgis *f.* likums
libenter *adv.* labprāt
liber, libera, liberum brīvs
liber, librī *m.* grāmata
liberē *adv.* valširdīgi, brīvi
līberī, ōrum (tikai *plūr.*) *m.*
bērni
liberō, āre atbrīvot, atsva-
bināt
libertās, tātis *f.* brīvība
lignum, ī *n.* koks; malkas
gabals; *plūr.* malka
ligneus, a, um koka
littera, ae *f.* burts
litterae, ārum *f.* zinātnes;
vēstule
lītus, ōris *n.* krasts (jūras)
locus, ī *m.* vieta; loca dēserta
tuksnesis; loca finītima ap-
kārtne
longē *adv.* tālu
longitūdō, īnis *f.* gaņums
lūdō, lūsī, lūsum, ere spēlē-
ties, pajāties, jokoties
lūds, ī *m.* rotaļas, spēles;
sacīkstes
lūmen, īnis *n.* spīdeklis, gai-
sma
Lūna, ae *f.* Lūna, mēness
dieve
lupus, ī *m.* vilks
luscīnia, ae *f.* lakstīgala
lūx, lūcis *f.* gaisma
lūxuria, ae *f.* greznums, iz-
šķērdība, pārmērības
lūxuriōsus, a, um grezns, pār-
mērīgs
Lycūrgus, ī *m.* Likūrgs
Lydus, ī *m.* līdietis, Līdijas
iedzīvotājs

M.

- Macedō, ōnis *m.* maķedo-
nietis
magis *adv.* vairāk
magister, trī *m.* skolotājs
māgnitūdō, īnis *f.* lielums
māgnopere *adv.* ļoti
māgnus, a, um liels
malum, ī *n.* ļaunums, nelaime
mandō, āre rokā dot, uzticēt,
paziņot
maneō, mānsī, mānsūm, ēre
palikt
manipulus, ī *m.* rota, mani-
puls
mānsuētus, a, um rāms
mare, is *n.* jūra
Mare Internum Vidusjūra
maritimus, a, um jūras, pie-
krastes
marītus, ī *m.* vīrs
Mars, Martis *m.* Marts, kaņa
dievs
māter, tris *f.* māte

mātrōna, *ae f.* sieva
 mātūras, *a, um* gatavs
 māximē *adv.* visvairāk, sevišķi
 medicus, *ī m.* ārsts
 mediō aevō vidus laikos
 medius, *a, um* vidējs
 Mēdus, *ī m.* mēdietis
 memor, ōris (*genet.*) kas atmin; memor sum es atminu
 memorābilis, *e* ievērojams
 memoria, *ae f.* atmiņa; in memoriam revocāre atgādināt; memoriā tenēre atminēt
 mendāx, ācis melīgs, melis
 mendicus, *ī m.* nabags
 Menelāus, *ī m.* Menelājs
 mēns, mentis *f.* prāts
 mēnsa, *ae f.* galds
 mēnsis, *is m.* mēnesis
 mercātor, ōris *m.* tirgotājs
 mērcēs, ēdis *f.* alga, maksa
 Mercurius, *ī m.* Merkurijs, dievu vēstnesis
 mereō, uī, —, ēre pelnīt, pakalpot
 merīdiēs, ēī *m.* pusdiēna
 meritō *adv.* pēc nopelniem
 metallum, *ī n.* metalls
 metuō, uī, —, ere baidīties
 metus, ūs *m.* bailes
 meus, *a, um* mans; mī *voc.*
 Midās, *ae m.* Mida
 migrō, āre ceļot
 mīles, mīlitis *m.* kareivis
 mīlitāris, *e* kaŗa
 minister, strī *m.* kalps
 minuō, ūī, ūtum, ere pamazināt
 mīrus, *a, um* brīnišķīgs
 miser, era, rum nelaimīgs
 miserē *adv.* rūgti, žēli
 mittō, mīsī, missum, mittere sūtīt

modestē *adv.* pieklājīgi
 modestus, *a, um* pieklājīgs, apdomīgs
 modus, *ī m.* mērs
 moenia, *ium n.* sienas, mūri
 molestus, *a, um* smags, nepatīkams, grūts, nepanesams
 mollis, *e* mīksts, maīgs, izlutināts
 moneō, uī, itum, ēre atgādināt, mācīt
 mōns, mōntis *m.* kalns
 mōnstrō, āre rādīt
 monumentum, *ī n.* piemineklis
 morbus, *ī m.* slimība
 mordeō, momordī, morsum, ēre kost
 mōrēs, *um m.* raksturs, paraŗas
 mors, mortis *f.* nāve
 mortālis, *e* mirstīgs
 morte multāre sodīt ar nāvi
 mortuus, *ī m.* mīruŗais
 mortuus, *a, um* miris
 mōs, mōris *m.* paraŗa
 mōtus, ūs *m.* kustība, grieŗanāŗas
 moveō, mōvī, mōtum, ēre kustināt
 mox *adv.* ātri, drīz
 mulier, eris *f.* sieva
 multitudō, īnis *f.* daudzums, vairums, pārsvars
 multō, āre sodīt
 multum *adv.* daudz
 multus, *a, um adi.* daudz
 mundus, *ī m.* pasaule
 mūnimentum, *ī n.* apcietinājumus
 mūnīō, īre cietināt, nocietināt
 mūnītus, *a, um* apcietināts
 mūrus, *ī m.* mūris
 mūtō, āre pārvērsties, mainīt
 mūsēum, eī *n.* mūzejs

N.

- nam *coni.* jo
nārrātiō, ōnis *f.* stāsts
nārrō, āre stāstīt
nātālis, e dzimšanas
nātiō, ōnis *f.* tauta
nauta, ae *m.* jūrnieks
nāvālia, ium *n.* kuģu celtuve
nāvigō, āre braukt ar kuģi
nāvis, is *f.* kuģis
nāvis longa kara kuģis
nāvis onerāria tirdzniecības
kuģis
nē *coni.* lai ne
ne *encl.* (vārda beigās) vai
ne—an vai—vai
nē—quidem pat—ne
necessārius, a, um nepiecie-
šams
necessitās, tātis *f.* vajadzība,
trūcība
necō, āre kaut, iznīcināt
nectār, āris *n.* nektars, dievu
dzēriens
nefārius, a, um noziedzīgs;
subst. noziedznieks; bez-
dievīgais
neglegō, ēxī, ēctum, ere nie-
vāt, neievērot, nicināt, no-
laist
negō, āre noliegt, sacīt ne.
apgalvot, ka ne
negōtium, īi *n.* darbs, nodar-
bošanās
Neptūnus, ī *m.* Neptūns
neque (= et nōn) un ne
neque—neque ne—ne
nesciō, īvī jeb īi, itum, īre
nezināt
nēve *coni.* un ne
niger, gra, grum melns
Nīlus, ī *m.* Nīla
nimis *adv.* pārāk
nimius, a, um *adi.* pārmērīgs,
loti liels
nisi *coni.* ja ne
nix, nivis *f.* sniegs
nōbilis, e skaists, cēls diž-
ciltīgs, ievērojams pazī-
stams
nōbilitās, tātis *f.* dižciltība
noceō, uī, itum, ēre kaitēt
noctū *adv.* nakti
nōminō, āre saukt
nōmen, inis *n.* nosaukums,
vārds
nōn *adv.* ne; nōn dubitō,
quīn es nešaubos, ka; nōn
est nav; nōn solum—sed
etiam ne tikai — bet arī
nōndum *adv.* vēl ne
nōnne *adv. interr.* vai ne
nōnnūlus, a, um dažs, kāds
nōtus, a, um pazīstams, ievē-
rojams, zināms
nōscō, nōvī, nōtum, ere pazīt
notser, tra, trum mūsu
nox, noctis *f.* nakts
nūdus, a, um kails, neapsar-
gāts
nūllus, a, um neviens, nekāds
numerō, āre skaitīt
numerus, ī *m.* skaitlis
nummus, ī *m.* nauda, naudas
gabals
nunc *adv.* tagad
nunquam *adv.* nekad
nūntiō, āre vēstīt, sludināt
nuntium, īi *n.* ziņa
nuntius, īi *m.* vēstnesis
nūper *adv.* nesen
nūptiae, ārum *f.* kāzas
nūsquam *adv.* nekur
nympha, ae *f.* nimfa

O.

ō! *interi.* ai!
 ob *praep. acc.* dēļ
 obiciō, iēcī, iectum, ere at-
 sviest, atdot, nomest
 obscūrus, a, um tumšs
 obsecrō, āre lūgt, pielūgt
 observō, āre novērot, ievē-
 rot
 obtemperō, āre paklausīt
 obtineō, uī, ntum, ēre iegūt,
 iemantot
 obviam *adv.* pretī
 obvius, a, um kas atrodas
 ceļā; pretī nākošs
 ōceānus, ī *m.* ōkeans
 occāsiō, ōnis *f.* gadījums
 occidō, cīdī, cīsum, ere no-
 sist, nokaut, mocīt, samai-
 tāt, nonāvēt
 occultō, āre slēpt
 occupō, āre ieņemt, apņemt
 Octāvianus, ī *m.* Oktāviāns
 oculus, ī *m.* acs
 odor, odōris *m.* smarša
 officium, ī *n.* pienākums
 ōlim *adv.* kādreiz, sen
 Olympus, ī *m.* Olimps, dievu
 mitekļis
 ōmen, īnis *n.* parādība, pa-
 zīme
 omnīnō *adv.* vispāri
 omnis, e viss; katrs
 onerārius, a, um piekraits
 onus, eris *n.* nasta
 [ops] opēs, opum *f.* bagātība
 opiniō, ōnis *f.* domas
 oppidānus, ī *m.* pilsētnieks

oppidum, ī *n.* pilsēta
 oportūnus, a, um izdevīgs
 oppugnō, āre apsēst, aplenkt,
 uzbrukt (ar strauju triec-
 cienu)
 optimus, a, um *superl.* visla-
 bākais
 optō, āre gribēt
 opulentia, ae *f.* bagātība
 opulentus, a, um bagāts
 opus, eris *n.* darbs, radījums
 ōra, ae *f.* (jūras) krasts; ōra
 maritima piekraste, jūras
 krasts
 ōrāculum, ī *n.* ōrākuls, pare-
 Ņojums, pareģojumu vieta
 ōrātiō, ōnis *f.* runa, valoda;
 ōrātiōnem habēre runu
 turēt, runāt
 ōrātor, ōris *m.* ōrātors, ru-
 nātājs
 orbis, is *m.* riņķis; orbis ter-
 rārum visa pasaule
 Orcus, ī *m.* Orks, pazeme,
 pekle
 ōrdō, īnis *m.* kāрта, šķira
 orīgō, īnis *f.* sākums
 ōrnāmentum, ī *n.* izgrezno-
 jums
 ōnrātus, a, um greznots
 ōrō, āre lūgt.
 ōstium, ī *n.* ieeja, priekš-
 nams, durvis
 ōtium, ī *n.* atpūta, vaļas brī-
 dis
 Ovidius, ī *n.* Ovidijs
 ovis, is *f.* aita

P.

Padus, ī *m.* Pada (tagad Po)
 paedagōgus, ī *m.* paidagōgs,
 vadonis

paene *adv.* gandrīz
 palma, ae *f.* palma
 pānis, is *m.* maize

- papȳrus, ī *f.* papīrs
 pār, pārīs līdzīgs, vienāds
 parēns, parentis *m. f.* tēvs, māte
 pāreō, uī, —, ēre paklausīt
 Paris, idis *m.* Parīds
 parō, āre sagādāt, gatavot
 parsimōnia, ae *f.* taupība
 pars, rtis *f.* daļa
 parum *adv.* maz
 parvus, a, um mazs
 Pasārgādae, ārum *f.* Pasargadas
 pāscō, pāvī, pāstum, ere ganīt
 pāstor, ōris *m.* gans
 pater, tris *m.* tēvs
 paternus, a, um tēva
 patienter *adv.* pacietīgi
 patientia, ae *f.* izturība, pacietība
 patria, ae *f.* tēvija
 paucīs post diēbus pēc dažām dienām
 paucus, a, um mazs, niecīgs, *plūr.*; daži
 Paulus, ī *m.* Pauls
 paulus, a, um mazs; paulō post *adv.* drīz pēc tam, vēlāk
 pauper, eris trūcīgs, nabadzīgs
 paupertās, tātis *f.* nabadzība
 pāx, pācis *f.* miers
 peccō, āre grēkot
 peccātum, ī *n.* grēks
 pectus, ōris *n.* krūts
 pucūnia, ae *f.* nauda
 pecus, ōris *n.* lopi
 pedes, ītis *m.* kājnieks
 pedester, tris, tre kājnieku
 pellis, is *f.* āda
 pellō, pepulī, pulsum, ere dzīt
 penetrō, āre iespiesties
 per *praep. acc.* caur; par
 peragrō, āre apstaigāt
 peregrinus, ī *m.* ārzemnieks, svešnieks
 perfringō, frēgī, frāctum, ere salauzt
 periculōsus, a, um bīstams
 periculum, ī *n.* briesmas
 perītus, a, um piedzīvojis
 permittō, mīsī, missum, ere atļaut
 perniciēs, ēī *f.* iznīcība
 perniciōsus, a, um kaitīgs, bīstams, postīgs
 Persa, ae *m.* persietis
 Persēpōlis, is *f.* Persepole
 perterreō, uī, ītum, ēre baidīt, sabaidīt
 pēs, pedis *m.* kāja
 petō, petīvī, petītum, ere lūgt; meklēt; steigties, iet, uzbrukt
 Philippus, ī *m.* Filips
 Phoenicēs, um *m.* foinīkieši
 Phoenix, icis *m.* foinīkietis
 piger, gra, grum slinks, laisks
 pigritia, ae *f.* slinkums
 pila, ae *f.* bumba
 pīlum, ī *n.* metamais šķēps
 pingō, pīnxī, pictum, ere zīmēt, gleznot
 piscātor, ōris *m.* zvejnieks
 piscis, is *m.* zivs
 placeō, uī, itum, ēre patikt
 plānitiēs, ēī *f.* līdzenums
 planta, ae *f.* stāds
 Plātō, ōnis *m.* Platōns
 plaudō, plausī, plausum, ere plaukšķināt, plaukstas sist
 plēbs, plēbis *f.* tauta
 plēnus, a, um pilns; apdzīvots
 plōrō, āre raudāt, brēkt
 plūma, ae *f.* spalva
 Plūtō, ōnis *m.* Plūtōns, pazemes valdnieks

- poena, *ae f.* sods; poena capitālis nāves sods
 Poenus, *i m.* pūnietis, kartāģietis
 poēta, *ae m.* dzejnieks
 Pompēi, ōrum *m.* Pompēji
 pōmum, *i n.* koku auglis
 pōnō, posuī, positum, *ere* likt
 pōns, pontis *m.* tilts
 pōpulus, *i f.* papele
 pōpulus, *i m.* tauta
 porta, *ae f.* vārti
 porticus, ūs *f.* balkons, segta kolonāde
 portō, āre nest
 portus, ūs *m.* osta
 post *praep. acc.* pēc
 posteā *adv.* pēc tam, vēlāk
 posterus, *a, um* nākošais
 postquam *coni.* pēc tam, kad
 postrēmō *adv.* vēlāk, beidzot
 postridīē *adv.* nākošā dienā
 pōstulātum, *i n.* prasība
 pōstulō, āre prasīt
 potēns, tentis varens
 potentia, *ae f.* vara
 potestās, tātis *f.* vara, spēja
 potius *adv.* labāk
 praebeō, uī, itum, ēre piegādāt, sagādāt, parādīt, sniegt
 praeceptōr, ōris *m.* skolotājs, audzinātājs
 praeceptum, *i n.* pamācība
 praeclārus, *a, um* slavens, ļoti slavens
 praeda, *ae f.* laupījums
 praemium, *ii n.* alga, atmaksa, dāvana, balva
 praeoptō, āre atzīt par labāku
 praescribō, psī, ptum, *ere* priekšā rakstīt, pavēlēt
 praesertim *adv.* sevišķi
 praesidium, *ii n.* atbalsts, aizsargs, garnizons
 praeter *praep. acc.* bez, izņemot
 prātum, *i n.* pļava
 prehendō, endī, ēnsum, *ere* satvert
 premō, pressī, pressum, *ere* spiest, uzbrukt
 pretiōsus, *a, um* dārgs
 pretium, *ii n.* maksa
 Priāmus, *i m.* Priams
 pīmus, *a, um* pirmais
 priusquam *adv.* pirms
 privō, āre atņemt
 prō *praep. abl.* priekš, priekššā, par
 probitas, tātis *f.* godīgums
 probō, āre atzīt par labu, slavēt
 probus, *a, um* godīgs
 procēdō, cessī, cessum, *ere* nonākt
 procella, *ae f.* vētra
 procul *adv.* tālu, no tālienes
 prōdō, dīdī, dītum, *ere* sniegt, nodot, vēstīt
 profectō *adv.* tiešām
 prōflīgō, āre sakaut
 profundus, *a, um* dziļš
 prohibeō, uī, itum, ēre kavēt, nepieļaut, atturēt
 prōmittō, mīsī, missum, *ere* apsolīt
 prōnūntiō, āre paziņot
 properē *adv.* steidzīgi
 properō, āre steigties
 prōpōnō, posuī, positum, *ere* likt priekšā; domāt
 proprius, *a, um* piederīgs, īpatnīgs, paša
 propter *praep. acc.* dēļ
 prōsper, era, erum sekmīgs, krietns, laimīgs
 prōvōcō, āre izsaukt

proximus, a, um nākošais
 prūdēns, entis gudrs
 prūdentē *adv.* gudri
 prūdēntia, ae *f.* gudrība
 pūblicus, a, um sabiedrīks,
 tautas
 pudor, ōris *m.* kauns
 puella, ae *f.* meitene
 puer, ī *m.* zēns
 pūgna, ae *f.* kauja

pūgnō, āre kauties, aizsargā-
 ties
 pulcher, chra, chrum skaists
 pulchritūdō, īnis *f.* skaistums
 Pūnicus, a, um pūniešu
 pūrus, a, um tīrs
 putō, āre domāt
 Pūrēnaei, ōrum *m.* Pīrēņēji
 Pyrrhus, ī *m.* Pirrs

Q.

quaerō, quaesivī, quaesitum,
 ere meklēt, jautāt, vaicāt
 quaestiō, ōnis *f.* jautājums
 quam *adv.* kā, cik
 quāquam kaut gan
 quantus, a, um cik liels, kāds
 quasi *adv.* it kā
 que *coni.* un; lieto vārda
 beigās
 quemadmōdum *adv.* kā
 quī, quae, quod kas, kāds,
 kurš

quia *coni.* jo, tā kā
 quīdam, quaedam, quoddam
 dažs, kaut kāds, kāds
 quod *coni.* jo
 quōmodo *adv.* kā
 quondam *adv.* kādreiz
 quoniam *coni.* kaut gan, jo
 quoque *adv.* arī
 quot *indecl.* cik
 quotannīs katru gadu
 quotiēns *adv.* katru reizi, kad

R.

rāmus, ī *m.* zars
 rārō *adv.* reti
 rārus, a, um rets
 ratiō, ōnis *f.* prāts, aprēķins,
 plāns
 recēdō, cessī, cessum, ere
 atkāpties, atpakaļ iet, aiz-
 iet
 rēctē *adv.* tiešām, patiesi,
 pareizi
 rēctor, ōris *m.* vadītājs
 recūsō, āre atraidīt, atteik-
 ties
 reddō, didī, ditum, ere atdot
 redintegrō, āre atjaunot
 reditus, ūs *m.* atgriešanās
 redūcō, dūxī, ductum, ere
 atvest, vest atpakaļ

rēgīna, ae *f.* valdniece
 regiō, ōnis *f.* zeme, novads
 rēgius, a, um ķēniņa, ķēni-
 šķīgs, valdnieka
 rēgnō, āre valdīt
 rēgnum, ī *n.* valsts, neapro-
 bežota vara; rēgnum oc-
 cupāre ieņemt troni
 rēgula, ae *f.* likums
 relinquo, liquī, lictum, ere
 atstāt
 reliquiae, ārum *f.* atliekas
 reliquus, a, um atlikušais;
 cits
 remōtus, a, um tālš
 removeō, mōvī, mōtum, ēre
 rēmus, ī *m.* airis
 reportō, āre atnest, iegūt

sēcūrus, a, um drošs
 sed. *coni.* bet
 sedeō, sēdī, sessum, ēre sē-
 dēt
 sedēs, is *f.* dzīves vieta, dzī-
 voklis
 segēs, segetis *f.* apsētais
 lauks, sējums
 semel *adv.* vienreiz; semel
 atque iterum bieži
 semper *adv.* vienmēr, pastā-
 vīgi
 senātus, ūs *m.* senāts
 senex, senis *adi.* vecs;
subst. vecis, sirmgalvis
 sēnsus, ūs *m.* jūtas
 sententia, ae *f.* domas, sprie-
 dums, izteiciens, paruna,
 prātula
 sepulcrum, ī *n.* kaps
 sermō, ōnis *m.* runa, saruna,
 valoda; sermōnēs habēre
 sarunāties
 sērō *adv.* vēlu
 sērus, a, um vēls
 servātus, a, um uzglabāts
 servō, āre sargāt, glabāt,
 glābt, uzglabāt, pasargāt
 servus, ī *m.* vergs
 sēscentī, ae, a seši simti;
 bezgalīgs daudzums
 sevērē *adv.* bargi, stingri
 sevērītās, tātis *f.* stingrība,
 bardzība
 sevērus, a, um stingrs, bargs
 sī *coni.* jā
 sic *adv.* tā
 Sicilia, ae *f.* Sicilija
 sīdus, eris *n.* zvaigznājs
 sīgnum, ī *n.* zīme
 silentium, īī *n.* klusums, klu-
 sēšana
 sileō, uī, —, ēre klusēt
 silva, ae *f.* mežs
 similis, e līdzīgs, vienāds

similiter *adv.* līdzīgi
 simplex, plicis vienkāršs
 simulācrum, ī *n.* tēls (dievu)
 simulō, āre izlikties, izrādīt,
 liekuļot
 sincērus, a, um tīrs, vesels
 sine *praep. abl.* bez
 sinister, stra, strum kreisais,
 pa kreisi esošs
 sinistra (manus), ae *f.* kreisā
 roka
 sinō, sīvī, situm, ere atļaut
 sitis, is *f.* slāpes
 situs, a, um kas atrodas
 sive *coni.* jeb, vai
 societās, tātis *f.* sabiedrība
 socius, īī *m.* biedrs, sabie-
 drotais
 Sōcrātēs, is *m.* Sōkrats
 sōl, sōlis *m.* saule
 sōlācium, īī *n.* mierinājums
 Solōn, ōnis *m.* Solōns
 solvō, solvī, solūtum, ere at-
 raisīt, tikt vaļā, atbrīvot;
 aenigma solvere atminēt
 mīklu
 sonus, ī *m.* skaņa
 Sophōclēs, is *m.* Sofokls
 sors, sortis *f.* liktenis, loze
 soror, ōris *f.* māsa
 spargō, sparsī, sum, ere iz-
 svaidīt
 Spartānus, ī *m.* spartietis
 speciēs, ēī *f.* ārējais izskats,
 veids
 spectāculum, ī *n.* skats, iz-
 rāde, skatuve
 spectātor, ōris *m.* skatītājs
 spectō, āre skatīties, redzēt,
 aplūkot
 spēlunca, ae *f.* ala
 spērō, āre cerēt
 spēs, eī *f.* cerība
 spīritus, ūs *m.* elpa, gars
 spīrō, āre elpot

splendidus, a, um gaišs; va-
rens, grezns
splendör, öris *m.* spožums,
gaišums, mirdzums
stabulum, ī *n.* kūts, stāvēša-
nas vieta
statim *adv.* tūliņ, tūdal
statiō, ōnis *f.* stāvēšana, po-
stenis
statua, ae *f.* statuja, tēls
statuō, uī, ūtum, ere lemt,
likt, nolemt
stella, ae *f.* zvaigzne
stilus, ī *m.* stils
stipendium, iī *n.* maksa; stī-
pendia merēre izpildīt kara
klausību
stō, steti, statum, āre stāvēt
strēnuē *adv.* enerģiski,
veikli
strēnuus, a, um uzņēmīgs,
enerģisks, darbīgs
stringō, strinxī, strictum, ere
izvilkt (zobenu), savilkt
studeō, uī —, ēre censties
studiōsē *adv.* uzcītīgi, čakli
studium, iī *n.* tieksme; nodar-
bošanās (zinātniska), cen-
tība, mācība, mācišanās,
sekmes; kaislība, dziņa;
parteģība
stultitia, ae *f.* muļķība

stultus, a, um muļķīgs
Stygius, a, um Stīgas
Styx, Stygis *f.* Stīga, pa-
zemes upe
suādeō, suāsī, suāsum, ēre
ieteikt, padomu dot, pār-
liecināt
suāvis, e patīkams
suāvitās, tātis *f.* pievilcība,
jaukums
sub *praep. acc.* zem; sub
vesperum pret vakaru
subitō *adv.* piepēši
sublevō, āre atvieglot, palī-
dzēt
succēdō, cessī, cessum, ere
pienākt, pieiet
summus, a, um visaugstā-
kais, vislielākais, sevišķs,
ļoti liels
sūmō, sūmpsi, sūmptum, ere
ņemt
super *praep. acc.* virs
superbia, ae *f.* lepnība
superbus, a, um augstprātīgs
superī, ōrum *m.* virszemē
dzīvojošie, debesu dievi
superō, āre pāriet, uzvarēt,
pārspēt
sustineō, sustinūi, tentum,
ēre turēt, izturēt
suus, a, um savs, viņa

T.

tabula, ae *f.* plāksne, glezna
taceō, uī, itum, ēre klusēt
tacitus, a, um kluss
tam *adv.* tik
tandem *adv.* tomēr, beidzot
tangō, tetīgī, tactum, ere
pieskarties
tantum *adv.* tikai
tantus, a, um tik liels

tardus, a, um lēns
taurus, ī *m.* vērsis
tectum, ī *n.* jumts
tegō, texī, tectum, ere klāt
tēlum, ī *n.* metamais šķēps
temerē *adv.* neapdomīgi
temperō, āre mērenu darīt;
atturēt, pamazināt
tempestās, tātis *f.* negaiss

templum, ī *n.* svētnica
 tempus, ōris *n.* laiks
 tendō, tetendī, tentum, ere
 izstiept
 tener, a, um maigs, jauns,
 vārīgs
 teneō, uī, —, ēre turēt, ie-
 nemt
 tentō, āre mēģināt
 tenuis, e niecīgs, tievs, vien-
 kāršs
 tepīdus, a, um silts
 terra, ae *f.* zeme
 terreō, uī, ūtum, ēre biedēt,
 baidīt
 Tiberis, is *m.* Tibera
 timeō, uī, —, ēre baidīties
 timidus, a, um bailīgs
 timor, ōris *m.* bailes
 tolerō, āre ciest, pārcest
 tollō, sustulī, sublātum, tol-
 lere pacelt; iznīcināt
 tot *indecl.* tik daudz, cik
 tractō, āre apskatīt, iztīrāt,
 pārrunāt
 trādō, didī, ditum, ere atdot,
 atstāt

ubi *adv.* kur, kad
 ultimus, a, um pēdējais
 ulțiō, ōnis *f.* atreibība
 umbra, ae *f.* ēna
 umbrōsus, a, um ēnains
 umerus, ī *m.* plecs
 ūnā *adv.* kopā
 unda, ae *f.* vilnis
 unde *adv.* no kurienes, ka-
 dēl, no kā
 unguis, is *m.* nags
 unquam *adv.* nekad
 ūnus, a, um viens
 Ūranus, ī *m.* Ūrans
 urbānus, a, um pilsētas

trādūcō, dūxī, ductum, ere
 pārvest
 trahō, xī, ctum, ere vilkt
 trāicīō, iēcī, iectum, ere pār-
 sviest, pārceļt, pārvest
 trāns *praep. acc.* viņpus
 trānsfigō, fixī, fixum, ere iz-
 durt, nodurt, izsīst
 trānsportō, āre pārvest
 trepidō, āre baidīties
 tribuō, uī, ūtum, ere parādīt,
 piešķirt, dot
 trīstis, e bēdīgs
 trīstītia, ae *f.* bēdas
 Trōia, ae *f.* Trōja
 Trōiānus, ī *m.* trōjietis
 Trōiānus, a, um Trōjas
 trucīdō, āre nokaut
 tum *adv.* tad
 turpe *adv.* kauns, apkauno-
 joši
 turpis, e nejauks
 turris, is *f.* tornis
 tūtor, ōris *m.* pabalstītājs,
 aizsargs
 tūtus, a, um drošs
 tuus, a, um favs

U.

urbs, is *f.* pilsēt
 ūrō, ussī, ūstum, ere dedzināt
 ursa, ae *f.* lāču māte; liels
 un mazais lāča zvaigznājs
 ursus, ī *m.* lācis
 ūsque *adv.* nepārtraukti, līdz
 ūsque ad līdz
 ūsus, ūs *m.* derīgums, la-
 bums, lietošana; prakse
 ut *adv.* kā; *coni.* lai
 utī (=ut) *adv.* kā
 ūtilis, e derīgs
 ūva, ae *f.* vīnoga
 uxor, ōris *f.* sieva

V.

- vacca, *ae f.* govns
 valdē *adv.* ļoti
 valē! dzīvo sveiks! sveiks!
 valeō, uī, ēre veselam būt
 valētūdō, īnis veselība
 vallēs, *is f.* leja
 vāllum, *ī n.* valnis, uzme-
 tums
 vānus, *a, um* tukšs, veltīgs
 varius, *a, um* dažāds
 vāstō, āre postīt, tukšot
 vāstus, *a, um* plašs, tukšs
 vehemēns, entis spēcīgs,
 briesmīgs. stiprs
 vehementer *adv.* stipri, ļoti
 vēl *conī.* vai
 vēlum, *ī n.* buras
 vēnātiō, ōnis *f.* medibas
 vēnātor, ōris *m.* mednieks
 venēnum, *ī n.* inde
 veniō, vēnī, ventum, īre
 nākt
 venter, tris *m.* vēders
 ventus, *ī m.* vējš
 Venus, eris *m.* Venera, mīlas
 dieve
 vēr, vēris *n.* pavasaris
 verberō, āre sist
 verbum, *ī n.* vārds
 Vergilius, īi *m.* Vergīlijs
 vēritās, tātis *f.* patiesība, tai-
 snība
 versus, ūs *m.* dzeja, dzejolis
 vertō, vertī, versum, ere ap-
 griezt, griezt
 vērum, *ī n.* patiesība
 vērus, *a, um* īsts, patiess
 vesper, *ī m.* vakars
 vestibūlum, *ī n.* vestibuls,
 priekšnams
 vēstīgium, īi *n.* pēda
 vestis, *is f.* apģērbs
 Vesūvius, īi *m.* Vezuvs
 veterānus, *ī m.* vecs karei-
 vis
 vetō, uī, vetitum, āre aiz-
 liegt
 vetus, eris *adi.* vecs, sens;
plūr. senās tautas
 vexō, āre piemeklēt, mocīt
 via, *ae f.* iela, ceļš
 viātor, ōris *m.* ceļotājs, ce-
 lnieks
 vīcīnus, *a, um* kaimiņu
 vīcīnus, *ī m.* kaimiņš
 victor, ōris *m.* uzvarētājs
 victōria, *ae f.* uzvara
 vīcus, *ī m.* ciems, mājas,
 muiža
 vīdeō, vīdī, vīsum, ēre re-
 dzēt
 vīdūa, *ae f.* atraadne
 villa, *ae f.* vasarnīca, māja
 vincō, vīcī, victum, ere uz-
 varēt
 vinculum, *ī n.* važas
 vinea, *ae f.* vīna dārzs
 vir, *ī m.* vīrs
 virga, *ae f.* rīkste
 virgō, īnis, *f.* jaunava
 virīdis, *e* zaļš
 virtūs, ūtis *f.* vīrišķība, dū-
 šība, tikums, drosme
 vīs (*acc.* vim, *abl.* vī; *plūr.*
 vīrēs, vīrium, vīribus *f.*)
 spēks
 vīsītō, āre apmeklēt
 vīta, *ae f.* dzīve, dzīvība;
 vitium, īi *n.* netikums
 vītō, āre bēgt no kā
 vituperō, āre nicināt, nievāt,
 nīst
 vīvō, vīxī, victum, ere dzī-
 vot
 vix *adv.* tikko
 vocō, āre saukt

volō, āre laisties	vulnerō, āre ievainot
voluptās, tātis <i>f.</i> prieks, bau-	vulnus, eris <i>n.</i> rēta, vaina
da, izprieca, kaislība	vulpēcūla, ae <i>f.</i> lapsiņa,
vōtum, ī <i>n.</i> vēlēšanās; dā-	lapsa
vana <i>veras</i>	vulpēs, is <i>f.</i> lapsa
vōx, vōcis <i>f.</i> bals	vultus, ūs <i>m.</i> skatiens, seja
Vulcānus, ī <i>m.</i> Vulkāns	

Satura rādītājs.

Pirmā daļa.

1. A-celmi. (Pirmā deklinācija). Substantiva et adiectiva	Dē Italiā 5
2.	Dē Rōmā —
3.	Dē Aetnā —
4. A- un E-celmu (Pirmā un otrā) konjugācija. Praesēns. Impe- rātīvus	Dē Siciliā 6
5.	Dē vulpēcūla et ūvā —
6. Līdzskaņu celmu (Trešā) konjug. Praesēns. Imperātīvus	Dē scholā —
7. O-celmi. (Otrā deklinācija) Vir. kārtas vārdi ar -us	Dē hortō —
8.	Dē Rhēnō 7
9. Vidējās kārtas vārdi ar -um	Dē tumplō —
10. Viriešu kārtas vārdi ar -er, -ir	Dē scholā —
11.	Sententiae 8
12. Īpašības vārdi ar -us, -a, -um; -er, -a, -um	Dē magistrīs et puerīs —
13.	Dē amicitīā —
14.	Dē liberīs agrīs vicinī 9
15. Atkārtšanai	Dē avō meō —
16.	Dē fortūnis agricolārum —
17. Imperfectum	Dē Graecōrum et Rōmānōrum deīs —
18. Līdzskaņu un I-celmi. (Līdzska- ņu celmi). Viriešu kārtā	Dē Caesare 11
19.	Dē scriptōribus Graecōrum et Rōmānōrum 12
20. Līdzskaņu celmi — sieviešu kārtā	Dē fortitudīne legiōnum Rōmā- nārum —
21.	Dē mōribus antiquōrum Ger- mānōrum —
22. Līdzskaņu celmi — vidējā kārtā	Dē lūminibus et sideribus caeli 13
23.	Dē operibus Vergiliī 14

24.	I-celmi	Dē mari	—
25.		Dē animālibus	—
26.		Sententiae	—
27.	Līdzigbalsienu vārdi — gen. plūr. -ium	Dē avibus	15
28.		Dē Mēdis	—
29.		Dē clāssibus gentium antiquārum	—
30.	Atkārtošanaī	Dē Hispaniā	16
31.	Īpašības vārdi ar -er, -is, -e	A. Dē Arabiā	—
32.	Īpašības vārdi ar -is, -e	B. Dē Arabiā. a. b.	17
33.		Dē Centauris	—
34.		Dē poētis Graeciae	—
35.	Īpašības vārdi ar vienu galotni	Dē Solōne	18
36.		Dē barbaris et Graecis	—
37.	Sum, fui, esse. Indicātīvus	Magister et discipulī	—
38.		Colloquium	19
39.		Epistula	—
40.		Dē haedō et lupō	—
41.		Litterae ex Campāniā	20
42.	U-celmi. (Ceturtā deklin.)	Dē exercitū	—
43.		Dē cornibus bēstiārum	—
44.		Dē Orcō	21
45.	E-celmi. (Piektā deklinācija.)	Dē diēbus	22
46.		Dē rē publicā Rōmānā	—
47.		Dē pūgnā Marathōniā	—
48.	Passīvum. A-celmi (I. konjug.). Praesēns	Parentēs ā liberis amantur	23
49.	E-celmi. (II. konjug.). Praesēns	Memoria exercētur	—
50.	Passivum. Līdzskaņu celmi (III. konjug.). Praesēns	Liberī in scholās mittuntur	—
51.	Prōnōmina. Prōnōm. persōn.	Equus et cabāllus	—
52.	Prōnōmina possessīva	Colloquium	25
53.	Prōnōmen relatīvum. Prōnōm. dēterminātīvum	Sōcratis dicta	—
54.	Prōnōmina relāt. et interrogātīva	Nōnnullae prōpositiōnēs	26
55.		Nōnnullae quaestiōnēs	—
56.	Numerālia. Cardinālia	Pater meus agricola est	27
57.		Dē stellis et sideribus	—
58.		Dē legiōne Rōmānā	—
59.	Ordinālia	Dē mēro et nōminibus mēnsum	—
60.		Dē ēruptiōnibus Vesuviī et Aetnae	28
61.	Coniunctīvus. Sum, fui, esse	Epistula	—
62.		Epistula	—
63.		Parentēs cūrant. ut diligēns sim	29
64.	Verba. Praesēns, imperfectum, futūrum I indic. act. A-celmi	Dē vitā rūsticā et urbānā	—
65.		Puer et cicōnia	30
66.		Dē milite Rōmānō	—
67.	Praesēns, imperf. coni. activi	Hostēs bellum parant	—
68.		Errāre humānum est	—
69.	Praesēns, imperf., fut. I indic. act. E-celmi	Mors omnia dēlet	—
70.		Exercēte virēs	31
71.	Praesēns, imperfectum coniunct. act.	Dē Sōcrate	—

72.		Hostēs urbēs mūnītas dēlent . . .	—
73.	Praesēns, imperfi., futūrum I indic. act. Līdzskaņu celmi	Accipiter et luscinia	—
74.		Colloquium dē studiis et lūdis . . .	34
75.	Praesēns, imperfectum coni. act.	Dē carminibus Homēri	—
76.		Praecepta	—
77.	Pamatformas. Perfectum, plūsquamperfectum, futūrum II ind. act. A-celmi	Dē bello Gallicō	35
78.		Dē Rōmulō	—
79.		Dē Augustō	—
80.		Dē Sōcratis domō	36
81.		Dē bellis Rōmānōrum	—
82.	Perfectum, plūsquamperi. coni. act.	Dē Gallis	—
83.		Quaestiōnēs et respōnsa	37
84.	Perfectum, plūsquamperfectum, futūrum II indic. act. E-celmi	Litterae Pūblii Scīpiōnis	—
85.		Rānae rēgem pōstulant	—
86.		Dē elephantō et puerō	38
87.	Perfectum, plūsquamperi., coni. act.	Graeci Trōiam dēlent	39
88.		Dē Phoenīcibus	—
89.	Perfectum, plūsquamperi., futūrum II indic. act. Līdzskaņu celmi	Vēni, vīdi, vicī	—
90.		Litterae Alexandri Māgnī	—
91.		Dē Oedipō	42
92.	Perfectum, plūsquamperi., coni. act.	Hominēs sapientēs lēgēs scripserunt	44
93.		Canis fidēlis	45
	Tēmati tulkojumiem latīņu valodā		46
	Vārdnīca		62

Pirms grāmatas lietošanas jāizlabo :

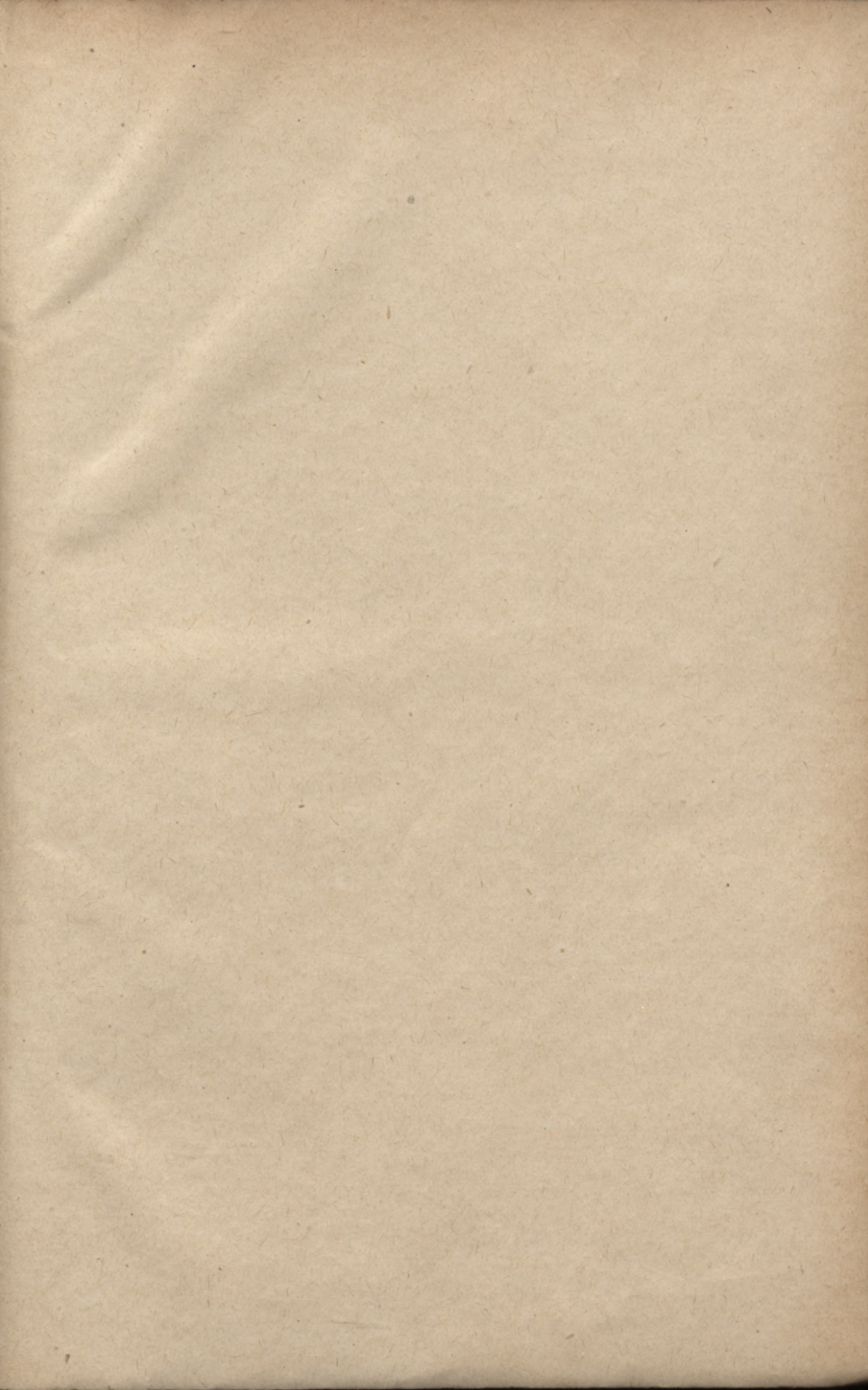
Lapas puse.	Rīnda.	Iespiests.	Jālasa.
26.	5. r. no augšas	Athēniēnsēs	Athēniēnsēs,
26.	7. „ „ apakšas	quā	quae
30.	9. „ „ „	fēltx	fēlix erat
39.	16. „ „ „	praeliō	proeliō
42.	2. „ „ augšas	prodēt	prōdet

8 1647

9. SEP. 1935

81647

LATVIJAS NACIONĀLA BIBLIOTĒKA

0304068845